

Parandusettepanekud Otepää valla arengukavasse ja nende arvestamine

Otepää valla profiili kokkuvõte		
Ettepaneku tegija	Ettepaneku sisu	Vallavalitsus& juhtrühm
Uuno Laul	Lk. 5: Otepää vallavolikogu ja –valitsuse juriidiliseks asukohaks ning valla keskuseks on <u>Otepää linn</u> . <i>Kui juba juriidiliselt siis ehk oleks õige Otepää vallasisene linn.</i> <i>Mis on midugi lohisev kolesõna ja üldjuhul võiks olla lihtsalt linn.</i>	Arvestatud
Enelin Alter	Lk 5. Asustus on koondunud Otepää linna ja selle ümbrusse (Sihva küla, Pühajärve küla, Nüpli küla). Mida peetakse silmas Otepää linna ümbruse all? Kui geograafilist paiknemist vaadata, siis Sihva küla, kus asuvad korterelamud, individuaalelamud, tootmisettevõtted, lasteaiad ja kool, asub ikka Otepää linna keskusest kaugel, ca 7 km kaugusel. <u>Teen ettepaneku sõnastust korrigeerida tõsemaks.</u>	Arvestatud. Sõnastus jäetud välja.
Enelin Alter	Tabelis 1 on kirjas rahvaarv 2018. aastal. Leitav ei ole info, mis kuu seisuga see number on - see number ei vasta ei jaanuarikuu seisule ega ka oktoobrikuu seisule. <u>Teen ettepaneku seda korrigeerida ja number väga täpselt kirja panna.</u> Lisaks märgin, et võrreldes jaanuar 2018 ja oktoober 2018 seisuga on rahvastiku number muutunud. Teen ettepaneku kajastada arengukavas rahvastiku arvu numbrit oktoobrikuu seisuga ning andmed võta rahvastikuregistrist, mitte statistikaameti kodulehelt. Käesoleval juhul on statistikaameti andmed erinevad võrreldes rahvastikuregistri andmetega (vahe ca 200 elanikku).	Andmeid uuendatud.
Enelin Alter	Lk 6 asub tabel 1 ning lk 8-9 asub samuti tabel 1. <u>Teen ettepaneku tabeli numbrid vaadata dokumendi ulatuses läbi.</u> Ühes dokumendis ei saa olla sama numbriga tabelleid.	Andmed parandatud
3. Otepää Vallavolikogu ja –valitsuse missioon Otepää vallavolikogu ja –valitsuse missioon on luua eeldused elanike toimetulekuks ja paremaks heaoluks, juhtida valda tasakaalustatult ja demokraatlikult elanike õigustatud vajadustest ja huvidest lähtuvalt ning kasvatades valla konkurentsivõimet ja kestlikkust.		
Ettepaneku tegija	Ettepaneku sisu	
MTÜ Kappermäe Selts	Otepää Vallavolikogu ja –valitsuse missioon Lisada missiooni keskkonnaga arvestamine: nt „Otepää vallavolikogu ja –valitsuse missioon on luua eeldused elanike toimetulekuks ja paremaks heaoluks, juhtida valda tasakaalustatult ja demokraatlikult elanike õigustatud vajadustest ja looduskeskkonna hoidmisest lähtuvalt ning kasvatades valla konkurentsivõimet ja kestlikkust.“	Ei arvestatud. Missioon sisaldab, mh elanike õigustatud vajadustest ja huvidest lähtumist, siis peaks see sõnastus juba katma elanike huvi ja vajaduse, et tegeletakse looduskeskkonna hoidmisega.
4. Otepää valla visioon 2040 Otepää on 2040 aastal 8 000 elanikuga jätkusuutlik mainekas vald, mis on <ul style="list-style-type: none"> - kokkuhoidvate ja aktiivsete kogukondadega; - oma looduslikku ja ajaloolis-kultuuripärandit hoidev ja arendav; - võimalusi pakkuva ettevõtluskeskkonnaga; - rahvusvahelise tähtsusega spordi-, sündmuste-, puhke- ja terviseedenduse keskus ning atraktiivne reisisihtkoht. Valla visiooni selgitus: Otepää vald seab pikaajaliseks baaseesmärgiks jätkusuutlikkuse, mille all mõeldakse valla elanikkonna kasvu ning valla majanduslikku arengut, mis põhineb Otepäälaste sissetulekute kasvu. Elanikkonna kasvu all seatakse esmaeesmärgiks peatada rahvaarvu vähenemine ning pöörata see kontrollitud stabiilsele kasvule (st valla taristu on suuteline teenindama kasvavat elanikkonda). Vahe eesmärgid on järgmised: 1. aastatel 2018-2023 saavutada elanikkonna vähenemise peatumine s.t valla elanike arv on 6600.		

2. 3.	aastatel 2024-2028 saavutada elanikkonna väike stabiilne kasv 100 inimest aastas (ca 10 lisandunud elanikku kuus), elanike arv perioodi lõpuks 7000. aastatel 2029-2040 saavutada elanikkonna stabiilne juurdekasv, elanike arv perioodi lõpuks 8 000.	
Mainekus all nähakse, et nime „Otepää“ kasutamine annab staatusliku tähenduse erinevates eluvaldkondades ning inimesed tahavad ennast selle kaudu ennast identifitseerida, et tunda ennast erilisena („Elan Otepääl“, „Õpin Otepääl“, „Töötan/tegutsen Otepääl“, „Käisin Otepääl“, „Toimub Otepääl“). Otepää nimel on Eesti siseselt kui ka rahvusvaheliselt hästi kõrge maine, mis on muutunud piirkonna kvaliteedimärgiks.		
<i>Ettepaneku tegija</i>	<i>Ettepaneku sisu</i>	
Mereli Kivi	<p>Arengukava projekti visioon, mis näeb ette, et aastaks 2040 on Otepää vald 8000 elanikuga mainekas piirkond kus on palju innovaatilisi pere-ettevõtteid ja kus valmib mahetoodang. Lisaks on siin kaasaegsed tööstuspargid ja mugavad võimalused kaugtöök. Otepää on piirkond kuhu tahavad kolida noored pered ning kus on mõeldud ka eakate peale. Siin saab väga hea hariduse ja meie koolidest väljuvad ettevõtlikud, sportlikud ning piirkondlikke traditsiooni austavad noored inimesed.</p> <p>Otepää ökoloogiline jalajalg hakkab järjest kahanema ning 20 aasta pärast kasutatakse elamumajandusest oluliselt rohkem taastuenergia lahendusi. Meie tugevuseks on puhas loodus, mis on nautimiseks avatud ja korrastatud nii kohalikule kui turistile.</p> <p>Otepääl toimuvad kõrgetasemelised spordi suurüritused ja meie turismisektoril läheb hästi sõltumata hooajast.</p> <p>Otepää valla juhtimine on stabiilne ja võimekas, tugev kodanikuühiskond on kaasatud otsustusprotsessidesse ning Otepää on muutunud kaubamärgiks mida kasutatakse uhkusega.</p> <p><i>Kommentaari: Selline on Otepää valla visioon, mille võib kokku kirjutada praeguse arengukava projekti põhjal. Sellise tulevikuga vallale teeb heameelega reklaami iga sinne elanik ning suure tõenäosusega ei soovi Otepääl kasvavad noored siit lahkuda, või siis vähemalt soovivad siia tagasi tulla.</i></p>	Mitte arvestatud. Visiooni sõnastamisel on seatud eesmärgiks, et oleks võimalikult konkreetne. Ettepanekus toodud eesmärgid on kajastatud valdkondlikes vaadetes.
Töögrupp: Maire Murumaa ja Ülvi Kann-Keeni Põhikool Margot Keres-Puka Keskkool Miiia Pallase-Pühajärve Põhikool	Lisada visiooni täiendus: võimalusi pakkuva mitmekesise haridus- ja ettevõtluskeskkonnaga;	Arvestatud.
Mereli Kivi	Lisada arengukavasse kavandatud tegevustena konkreetsete tegevusplaanide koostamine 2-3 aasta perspektiivis, võimalusel kogukonna liikmeid kaasates, et saavutada arengukava eesmärgid võimalikult kulutõhusalt ja tulemuslikult.	Mitte arvestatud. Arengukava rakendamine toimub iga aastastelt.
OG, PPK ja Puka koolide hoolekogud	<p>Otepää valla visioon 2040</p> <p>Otepää on 2040 aastal 8 000 elanikuga jätkusuutlik mainekas vald, mis on</p> <ul style="list-style-type: none"> - kokkuhoidvate ja aktiivsete kogukondadega; - oma looduslikku ja ajaloolis-kultuuripärandit hoidev ja arendav; - võimalusi pakkuva elu- ja ettevõtluskeskkonnaga; -rahvusvahelise tähtsusega spordi-, sündmuste-, puhke- ja terviseedenduse keskus ning atraktiivne reisisihtkoht. <p><i>Kommentaari/põhjendus:</i> <i>Visioon seab eesmärgiks olla rahvusvaheline keskus ja reisisihtkoht. Paraku on ununenud, et elanike arvu tõusuks ning tänase elanikkonna rahuloluks peab Otepää vald eelkõige olema hea elukeskkond.</i></p>	Arvestatud.
MTÜ Kappermäe Selts	<p>Otepää valla visioon 2040</p> <p>Jätkusuutlikkusena defineerida looduskeskkonna hoidmine ja ökoloogilise jalajälje vähendamine:</p> <p>Otepää vald seab pikaajaliseks baaseesmärgiks jätkusuutlikkuse, mille all mõeldakse valla elanikkonna arvu püsimist, loodusliku mitmekesisuse säilimist, ökoloogilise jalajälje vähenemist ning valla majanduslikku arengut, mis põhineb Otepäälaste sissetulekute kasvul.</p>	Arvestatud osalisel. Täiendatud mainekuse selgitust.

	Suurendada teiste Otepää valla piirkondade tähtsust maine kujundamises lisaks linnale. Näiteks tunnevad paljud Ilmjärve piirkonna elanikud uhkust oma rikka ajaloo ja Kappermäe külaseltsi üle, mitte aga tugevat otepäälase identiteeti. Oluline on kujundada valla mainet tervikuna. Seejuures pole sugugi oluline Otepää nime alati mainida. See võib mõjuda ka negatiivselt, kuna Otepääl on tugev spordi suurürituste kuulsus, kuid neist mitte lugu pidavaid inimesi võib see hoopis peletada. Sestap sõnastada ümber: „Maine all nähakse, et kohalike kohanimede kasutamine annab staatusliku tähenduse erinevates eluvaldkondades ning inimesed tahavad ennast selle kaudu ennast identifitseerida, et tunda ennast erilise (,,Elan Ilmjärvel“, ,,Õpin Pukas“, ,,Töötan/tegutsen Sangastes“, ,,Käisin Käärikul“, ,,Toimub Otepääl“).“ Otepää kodulehele lisada lingid kohalike kogukondade lehtedele.	
Uuno Laul	Lk. 11 Valla visiooni selgitus: Otepää vald seab pikaajaliseks baasesmärgiks jätkusuutlikkuse, mille all mõeldakse valla elanikkonna kasvu ning valla majanduslikku arengut, mis põhineb <u>Otepäälaste sissetulekute kasvatamisel</u> . <i>Otepäälane tähendab üldiselt ikka Otepää ja selle lähiümbruse elanikke. Kuna meil on suur vald erinevate kantidega (Sangaste, Puka jne) siis ehk oleks õigem Otepää valla elanike...</i>	Arvestatud.
Uuno Laul	Lk. 12 Mainekus all nähakse, et nime „Otepää“ kasutamine annab staatusliku tähenduse erinevates eluvaldkondades ning inimesed tahavad ennast selle kaudu ennast identifitseerida, et tunda ennast erilise (,,Elan Otepääl“, ,,Õpin Otepääl“, ,,Töötan/tegutsen Otepääl“, ,,Käisin Otepääl“, ,,Toimub Otepääl“). <i>Mõte sama mis eelmises punktis: tekst tundub liiga Otepää keskne. Tuleks sõnastada nii, et ka Sangasteja Puka inimene tunneksid end koduselt ja kaasa kutsutult.</i>	Arvestatud.
Enelin Alter	Lk 12. Otepää on 2040 aastal 8 000 elanikuga jätkusuutlik mainekas vald. Valla visiooni selgitus: Otepää vald seab pikaajaliseks baasesmärgiks jätkusuutlikkuse, mille all mõeldakse valla elanikkonna kasvu ning valla majanduslikku arengut, mis põhineb Otepäälaste sissetulekute kasvatamisel (lk 11). Mainekus all nähakse, et nime „Otepää“ kasutamine annab staatusliku tähenduse erinevates eluvaldkondades ning inimesed tahavad ennast selle kaudu ennast identifitseerida, et tunda ennast erilise (,,Elan Otepääl“, ,,Õpin Otepääl“, ,,Töötan/tegutsen Otepääl“, ,,Käisin Otepääl“, ,,Toimub Otepääl“). Otepää valla arengukava ei arvesta üldse Valga maakonnaplaneering 2030+ ja Valgamaa kohta tehtud rahvastiku uuringutega, mis selgelt näitavad seda, et Valgamaal rahvastik väheneb. Miks ei arvesta Otepää valla arengukava Valga maakonnaplaneering 2030+ ja aluseks ei võeta uuringud, mis on alles hiljuti tehtud (sh Valga maakonnaplaneering 2030+ koostamise ajal)? <u>Teen ettepaneku elanike prognoosivat arvu vähendada, sest juba 10 kuu kokkuvõttes on näha, et rahvaarv Otepää vallas on vähenenud pea 70 inimese võrra. Teen ettepaneku sõnastada visioonina pigem rahvaarvu stabiilne hoidmine või max suurenemine paarisaja inimese võrra.</u>	Arvestatud . Vähendatud valla elanike eesmärgi aastaks 2040 7500 elanikuni.
Otepää elukeskkonna arendamine (P1) Vald seab eesmärgiks arendada elukeskkond, kus on loodud suurepärased võimalused elamiseks ning on rakendatud kaasaegsemaid lahendusi tagamaks juurdepääs töökohtadele ja erinevatele teenustele (sh avalikud teenused). MÕÕDIKUD Tulemusnäitaja Kinnisvara hind (PT1) Mõjutegur Elamispiinad (PM1)		
<i>Ettepaneku tegija</i>	<i>Ettepaneku sisu</i>	
MTÜ Kappermäe Selts	Mõõdikuna lisada autokasutuse vähenemine.	Mitte arvestatud. Arengukavas mõõdikute arvu ei suurendata ning seda mõõdikut on keeruline valla mõõta.
MTÜ Kappermäe Selts	Miks ei ole ökoloogilise jalajälje mõõdikut? Selleks saab kasutada mitmeid lihtnäitajaid kui ka spetsiaalseid jalajälje kalkulaatoreid. Ettepanek lisada mõõdikuna ökoloogiline jalajalg (selle reaalselt vähendamist saab kasutada ka mainekujunduses). () Kirjeldus: jalajälje suurus vastavalt kalkulaatorile. Eesmärgiks seada nt 10%-line vähenemine 10 aastaga. Alternatiivina kasutada mõõdikuna avalike asutuste energiatarvet, kulutusi transpordile, vallast kogutud segajätmete maht (kõigil eesmärgiks	Mitte arvestatud. Arengukavas mõõdikute arvu ei suurendata ning seda mõõdikut on keeruline valla mõõta (nt prügiautode või teede

	vähene mine). Kalkulatsioonis tuleb arvestada uusehitiste mõju.	hoolduseks kuluv kütusekulu jne).
1. Elanikkonna kasvu soodustav elamumajanduse arendamine Vald soodustab olemasolevate eluruumide renoveerimist ja uute elamispindade rajamist. Erilisel kohal on energiatõhusus ja nutikate lahenduste rakendamine. Kavandatud tegevused aastatel 2019-2023: <ul style="list-style-type: none"> koostöös Kredexi ja erakapitaliga munitsipaal-üürimaja ehitamine; vald müüb vallale mittevajalikud elamispinnad; valla üldplaneeringu koostamine. Kavandatud olulisemad tegevused aastatel 2019-2028: <ul style="list-style-type: none"> vald toetab uute elamute ehitamiseks maa-alade arendamist kooskõlas üldplaneeringuga; vald soodustab noorte asumi teket, kus noored pered saavad mõistliku hinnaga endale elamispinna (tüüpprojekt), mida saavad edaspidi laiendada. vald soodustab alternatiivenergia kasutamisele võttu elamumajanduses (päikese energia, tuule energia); abistatakse tühjatele elamispindadele uute elanike leidmisel. 		
<i>Ettepaneku tegija</i>	<i>Ettepaneku sisu</i>	
MTÜ Kappermäe Selts	Otepää elukeskkonna arendamine (P1) Kustutada valla toetus uute elamute rajamiseks, sest see on eraettevõtluse või eraisikute ülesanne. <i>Valla ülesanne on avaliku ruumi kvaliteedi hoidmine ja parandamine. Avaliku ruumi kvaliteet on tihti vastuolus uute elamutega ehitamisega, eriti, kui neid rajatakse uute rajoonidena ja kohtadesse, kus pole varem maju olnud. Seda nii avaliku ruumi kahanemise kui ka looduskeskkonnamõjude tõttu. Küll on paslik olemasolevaid, kuid tühje elamispindu kasutusse suunata.</i>	Mitte arvestatud. Arengukava näeb uute elamute ehitamist kooskõlas valla üldplaneeringuga.
Enelin Alter	Lk 13. Vald soodustab olemasolevate eluruumide renoveerimist ja uute elamispindade rajamist. Erilisel kohal on energiatõhusus ja nutikate lahenduste rakendamine. Kavandatud olulisemad tegevused aastatel 2019-2028: vald toetab uute elamute ehitamiseks maa-alade arendamist kooskõlas üldplaneeringuga; vald soodustab noorte asumi teket, kus noored pered saavad mõistliku hinnaga endale elamispinna (tüüpprojekt), mida saavad edaspidi laiendada; vald soodustab alternatiivenergia kasutamisele võttu elamumajanduses (päikese energia, tuule energia); abistatakse tühjatele elamispindadele uute elanike leidmisel. Palun selgitada lahti, mida mõeldakse siin soodustamise all? Kas vald hakkab toetama eluruumide korrastamist? Milliseid meetmeid rakendatakse ja miks see ei kajastu eelarvestrateegia tabelis? Kuidas üldplaneeringu koostamine soodustab olemasolevate eluruumide renoveerimist ja uute elamispindade rajamist? Mis tegevustega ja kuidas on võimalik toetada maksumaksjate raha eest eraisikute eluruumide korrastamist? Milliseid tegevusi plaanitakse teha, et uued maa-alad arendatakse välja elamumaadeks? Kas vald hakkab erakätes olevatele maa-aladele ise planeeringuid koostama ja rahastama? Kas vald hakkab vajalikku taristut välja ehitama? Kuidas vald saab suunata kinnisvara hinda (nn noorte asumi tekke)? Kuidas soodustab vald alternatiivenergia kasutuselevõttu? Palun selgitust ja tegevuste elluviimiseks numbrilisi näitajaid. Maksumaksjate raha eest on ikka väga kohatu kellegi eraomandis olevat maad hakata arendama! Kõik inimesed peaksid võrdsed olema. <u>Vallas on mitmeid kehtivaid elamumaade detailplaneeringuid (nt Kõrre-Ojaääre piirkond Sihvas, Savikoja arendus Otepää aedlinnas, jms), kuid nende realiseerimine on jäänud tehnovõrkude rajamise taha. Vald võiks siin appi tulla.</u> Kui on ehitatud valmis tänav ja veetud trassid (vesi, kanal, elekter, tänavavalgustus), on palju kergem elamukrunte müüa ja vallal loota uute püsielanike kasvule. Taristu väljaarendamise toetamine on üks võimalus, kuidas vald toetaks uute elanike sissetõu.	Arengukava sisaldab „vald toetab uute elamute ehitamiseks maa-alade arendamist kooskõlas üldplaneeringuga;“
Janek Moros	Türi pakkus võimaluse noortele peredele kinnisvara soetamisel 8000 eurost kompensatsiooni valla poolt. (palun uurige selle pakkumise tagamaid. Mis tingimustel seda valla pool antakse? Väga asjalik mõte. Noori meile juurde ju vaja ongi!)	Arengukavas on meede, kus vald soodustab noorte asumi teket, kus noored pered saavad mõistliku hinnaga endale elamispinna (tüüpprojekt), mida saavad edaspidi laiendada.
Janek Moros	valla poolt loodav üürimaja – kas olete mõelnud sinna teha seniks kuni kooli õpilaskodule pole juurdeehitust tehtud – õpilaste lisa tiib. Meil ju	Õpilaskodu laiendamine on

	õpilaskodus kohti puudu?! Saame ehk lapsi OG juurde ka kaugemalt. Koolitare 3 kinnistu. Enamuses on maja valla omandis. Kas on mõeldav see samuti õpilaskoduks või õpetajate elamiseks ümber ehitada-renoveerida. Kohe kooli ligidal. Mugav kõigile.	arengukavas kajastatud. Alternatiiviks on koostöö Otepää majutusasutustega.
Janek Moros	Otepää vallas peaks olema rohkem sõnaõigust oma vallas võrreldes Otepää Looduspargiga. Kui inimesed ehitada ei saa või on see tehtud eriti keeruliseks, ei tule ka rahvast juurde. Valla üldplaneering tuleb uuesti kriitilise pilguga üle vaadata. Ehk võiks üldplaneeringusse lisada juurde alasid, kuhu saab lihtsamalt ehitada. Loomulikult tuleb ka lähtuda kaunist loodusest ja ümbruskonna vaadetest. Rahvas ei soovi ehitada Otepäält 10 km kaugusele vaid linnale võimalikult lähemale. Linna tsentraalsed trassid on väga olulised!	Arengukava projekt näeb ette üldplaneeringu koostamise ning see on algatud. Lisatud looduskaitsealade piirangute läbivaatamine arvestades elukeskkonna arendamise vajadustega.
Uuno Laul	Lk. 13 Kavandatud tegevused aastatel 2019-2023: <ul style="list-style-type: none"> koostöös Kredexi ja erakapitaliga munitsipaal-üürimaja ehitamine; vald müüb valla mittevajalikud elamispinnad; valla üldplaneeringu koostamine. <i>Parem oleks: Võõrandatakse valla omanduses olevad mittevajalikud eluruumid</i>	Arvestatud
Enelin Alter	Läbivalt kasutatakse tekstis sõna „soodustama“. <u>Teen ettepanek see sõna eemaldada</u> . Kui ei eemaldata, siis palun see mõiste arengukava mõistes lahti kirjutada.	Sõna „Soodustama“ on taotluslik. ÕS järgi „soodustama“ = „kaasa aitama“
Rein Vikard	Plaanis peaks olema munitsipaalalamispinna ehitamine.	Arengukava kajastab ettepanekut (koostöös Kredexi ja erakapitaliga munitsipaal-üürimaja ehitamine)
2. Otepää visuaalse atraktiivsuse suurendamine Linna- ja maakeskkond on heakorrastatud. Olulisel kohal on Otepää erilise looduskeskkonna säilitamine ja väärtustamine ning selle mitmekesisuse eksponeerimine valla elanikele ja külastajatele. Kavandatud tegevused aastatel 2019-2023: <ul style="list-style-type: none"> arendatakse välja Otepää linna keskväljak; tõstetakse Otepää „väravate“ (Nõuni, Sangaste, Puka) atraktiivsust. Kavandatud tegevused aastatel 2019-2028: <ul style="list-style-type: none"> valla asulates viiakse ellu heakorra projekte; soodustatakse uute kunstivormide (taiesed, skulptuurid) rajamist valla avalikele haljasaladele; tegeletakse valla järvede ja veesilmade (nt asulates tiigid) korrastamisega. abistatakse kasutusest välja langenud hoonete lammutamisel; arendatakse Keeni mõisaparki; korrastatakse Apteekrimäe parkmetsa; rajatakse koerte mänguväljak Otepää linna. 		
<i>Ettepaneku tegija</i>	<i>Ettepaneku sisu</i>	
Kaido Tamberg	Arhitektuuriliste ja kunstiliste ideekonkursite läbiviimine Linnamäe, Otepää linnaruumi ja valla asulate osas, saavutamaks nende värskeimat visuaalsust ja õdusat-romantilist linnaruumi.	Arvestatud
Heino Kängsepp	Likvideerida varemed, Tühjalt seisvad majad ja hooned sundvõõrandada, kui valdaja pole neid kasutusele võtnud.	Arengukavas on ettepanek kajastatud (abistatakse kasutusest välja langenud hoonete lammutamisel)
Turismikomisjon	Otepää linnaruumi atraktiivsuse suurendamine-	Arvestatud

	- kajastada lipuväljaku (linna keskväljaku) arendamine arengukava turismimeetmes. - skulptuuride ja muu kujutava kunsti toomine linnaruumi, loomemajanduse toetamine, mis rikastab külastuskeskkonda	
Turismikomisjon	Otepää uus ja vana kalmistu on avaliku huvi objektid- juurdepääsuteede ja taristu arendus (ligipääs, valgustus, jäätmemajanduse korraldus jms).	Arvestatud, lisatud Otepää valla kalmistute arendamine.
MTÜ Kappermäe Selts	Otepää piirkonna mainet ja visuaalset atraktiivsust vähendab intensiivne metsaraie (Turismiettevõtete liit 2018). Ettepanek lisada punkt: korraldatakse püsimetsanduse õppe- ja talgupäevi metsaomanikele ja –huvilistele, et hoida Otepää kõrgustiku looduse atraktiivsust turistidele ja kohalike tihedamat sidet oma maa ja metsaga.	Mitte arvestatud. Metsamajandamise korraldamine pole KOVi funktsioon.
Heino Kängsepp	Taastada metsamajandid ja metsavahi kordonid, Metsaalused puhastada risust. Piirata metsade laastamist. Raieplaan ei tohi ületada metsa juurdekasvu.	Mitte arvestatud. Metsamajandamise korraldamine pole KOVi funktsioon.
MTÜ Kappermäe Selts	Punkt „tõstetakse Otepää „väravate“ (Nõuni, Sangaste, Puka) atraktiivsust.“ mõjub alandavalt teistele paikkondadele peale Otepää linna. See punkt on ka liiga üldsõnaline, võrreldes Otepää keskväljaku ehitusega. Kustutada või sõnastada ümber.	Arvestatud. Sõnastatud „tõstetakse Otepää suurusalate (Nõuni, Sangaste, Puka, Keeni, Sihva) atraktiivsust“; Tegemis on asustsuüksustega, kus on enam kui 200 elanikku.
Janek Moros	Vald soodustab olemasoleva kinnisvara tänavapildis kaunimaks tegemist. Ehk siis annab rahvale võimaluse soetada värvi, viimistlusmaterjale tunduvalt soodsamalt (võimalusel teha kokkuleppeid ehitusmaterjalide tootjaga soodsamaks hinnaks – tekisid kindlad partnerid- kasutame otepäälase kaarti rohkem ära) vald võimalusel kompenseerib maja fassaadi korda tegemise teatud hinnapiirini. Miks see on oluline, esiteks, see annab kogu linnale palju parema väljanägemise ja teiseks kinnisvaraomanike enda heaolu tõuseb. Me ju müüme end ka turistidele. Kui nemad näevad, et linn näeb parem välja, lisaks kaunile loodusele, siis tulevad ju siia ka tihemini.	Arenguklava toetab ettepanekut „valla asulates viiakse ellu heakorra projekte“
Janek Moros	Otepää vald peaks tihemini suhtlema kinnistu omanikega, kelle kinnistud pole korras, hooned lagunened ja häirivad linnapilti. Tegema vajalikud ettekirjutused!	Mitte arvestatud. Järelevalve teostamis ei saa lugeda arendustegevuseks, mis peaks olema välja toodud arengukavas.
Uuno Laul	Lisada arengukavasse: Arhitektuurselt ühtsed teadetetahvlid külade/alevike keskustesse.	Arvestatud
Uuno Laul	Lk. 13 Kavandatud tegevused aastatel 2019-2023: <ul style="list-style-type: none"> • arendatakse välja Otepää linna keskväljak; • tõstetakse Otepää „väravate“ (Nõuni, Sangaste, Puka) atraktiivsust. • <u>Lisapunkt: Paigaldatakse keskväljakule interaktiivne teadete tahvel (stend).</u> <p><i>Selgituseks: Stend oleks puutekraaniga interaktiivne 3-osaline tahvel kus on võimalik valida vähemalt 3 + keelte vahel. Keskmise osa valla kaart kust menüü valikud erinevate teenuste leidmiseks ja kirjeldused turismiobjektide jm. kohta. Võimalusi piiramatult, kuni toitluskohtade menüüdeni välja.</i></p> <p><i>Vasakpoolne tahvel „Ametlikud teadaanded“ kus info vallavalitsuse ja volikogu tegevustest jm. ametlikud teated k.a. info investeerimisvõimaluste kohta.</i></p> <p><i>Parempoolne tahvel „Eraisikute kuulutused“. Sija saaks eraisikud sisestada läbi administraatori (meili vms. kaudu) oma kuulutusi korterite, aiasaaduste müügi vms. kuni kosjakuulutusteni. Jälle vastav menüü stendil jne.</i></p> <p><i>Selline lahendus aitaks vältida lipendavaid nn. plangukuulutusi ja oleks tulevikku vaatav. Teistes alevikes oleks esialgu ühtlase kujundusega infostendid.</i></p>	Arvestatud osaliselt. Arengukavasse lisatud täiendus, mis näeb ette infotahvlite rajamist avalikku ruumi. Detailne lahendus nähakse ette keskväljaku arendamise projektis.
3. Pikaajalist arengut arvestava taristu arendamine Vallas on valmisolek uute elanike ja ettevõtete lisandumiseks. Valla infrastruktuuri arendamisel tehakse koostööd erinevate partneritega võttes kasutusele kaasaegsemad lahendused. Olulisel kohal on taristu, mis suurendab inimeste juurdepääsu erinevatele võimalustele (teed, internet, transpordi ühendused).		

<p>Kavandatud tegevused aastatel 2019-2023:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Puka vee ja kanalisatsioonisüsteemide ehitus; • efektiivsema tänavavalguse rajamine, minnes üle LED lampidele; • vallas kiire internetiühenduse rajamine („viimane miil“); • Tehvandi/“rollerirada“ ja Otepää-Kääriku kergliiklustee ühendamine; • Otepää-Nõuni kergliiklustee rajamine. <p>Kavandatud tegevused aastatel 2019-2028:</p> <ul style="list-style-type: none"> • suurendatakse pinnatud teede osakaalu valla teedest (2,5x pindamine); • ehitatakse kergliiklusteid, mis ühendavad valla asulad ja suuremaid elumalasid (Sihva-Sangaste, Otepää – Vana-Otepää, Sangaste-Keeni, Puka – Pukamõisa, Otepää- Palupera, Keeni - Keeni raudteejaam); • reoveealadel veevärgi- ja kanalisatsiooni süsteemi arendamine vastavalt ÜVKle; • Lossikülas biopuhasti rekonstrueerimine; • Puka alevikus elektriliinide võimsuse suurendamine; • Katlamaja ära kolimine Otepää kesklinnast. 		
<i>Ettepaneku tegija</i>	<i>Ettepaneku sisu</i>	
Kaido Tamberg	Ülikiire lairiba internetiühenduse laiendamine ja ehitamine hajaasustuses.	Arengukavas arvestatud
Turismikomisjon	Arengukavas peaks olema prioriteetne teedevõrgustiku arendamine, et tagada külastajate juurdepääs erinevatele turismiobjektidele ja – ettevõtetele, s.h. majutusettevõtete ligipääsuteede prioriteetne arendamine (mustkatte alla viimine, hooldus).	Täiendatud arengukavas sõnastust (suurendatakse pinnatud teede osakaalu valla teedest (2,5x pindamine), teede võrgu arendamisel arvestatakse juurdepääsu ettevõtete ja turismiobjektide juurde;)
Liisa Ruukel	Veski Spordi- ja Puhkekeskuse sissesõidutee viimine mustkatte alla ja korraline tee ja teeservade hooldus.	Täiendatud arengukavas sõnastust (suurendatakse pinnatud teede osakaalu valla teedest (2,5x pindamine), teede võrgu arendamisel arvestatakse juurdepääsu ettevõtete ja turismiobjektide juurde;)
Tarmo Kosk	Puka ja Pukamõisa kergliiklustee nimeliselt lisamine Arengukava kergliiklusteede nimistusse. (ettepanek Puka koosolekult)	Puka-Pukamõisa kergliiklustee on arengukavas välja toodud
Puka piirkonna 7 inimest	Pikaajalist arengut arvestava taristu arendamine punktile lisada Puka reoveepuhasti ehitamine.	Arengukava sisaldab Puka vee ja kanalisatsioonisüsteemide ehitust
Enelin Alter	Kavandatud tegevustena näete ette efektiivsema tänavavalguste rajamist minnes üle LED lampidele. <u>Ettepanek on kõigepealt näha ette valgustus neile linna tänavate/teede äärde, kus üldse valgustus puudub ja alles seejärel hakata olemasolevaid valgusteid asendama uutega.</u> Otepää linna territooriumil on täiesti pime Oru tn, Savikoja tn, osaliselt Sulaoja tn. Olemasolevaid elanikke tuleks ikka väärtustada ja nende elamistingimusi parandada, enne kui hakatakse toimivaid lahendusi uute vastu välja vahetama. Tehvandi nn rollerirada ja Otepää-Kääriku kergliiklustee on juba ühendatud, millist ühendust veel kavandatakse? Palju läheb maksma Otepää-Nõuni kergliiklustee rajamine? Teadaolevalt on Teede Tehnokeskus teinud sinna 2012. a projekti, kuid projekti ei asunud ellu viima, kuna tehniliselt läks ehitus väga kalliks. Miks ei ole loetus Otepää-Pedajamäe kergliiklustee rajamist, mis on eelnevatel aastatel (sh Otepää valla üldplaneeringus kajastatud) olnud külaelanike tugevaks sooviks? Kas arengukava koostaja teab, et Sangaste-Keeni vahel on juba aastaid kergliiklustee ehitatud ja kergliiklusteed juba kasutatakse või siis vald plaanib ehitada ka teisele poole maanteed veel ühe kergliiklustee?	Arvestatud osaliselt. Arengukava näeb olemasolevate uuendamist ja ka laiendamist

Enelin Alter	Lossiküla biopuhasti rekonstrueerimine. Miiks maksumaksjate raha eest rekonstrueeritakse Sangaste lossi (eraomandis!) toimimiseks vajaliku biopuhasti renoveerimist? Ja veel eriti sel juhul, kui puhasti on antud üle AS Otepää Veevärk omandisse? Palun selgitust! Seda kajastab ka lk 33-34 olev tabel. <u>Teen ettepaneku Lossiküla biopuhasti rekonstrueerimine arengukavast ja eelarvestrateegiast eemaldada.</u>	Mitte arvestatud. Objekt on vajalik ja kasjatsub Otepää valla eelarvestrateegias.
Janek Moros	Otepää vald peaks kiiremas korras vaatama üle oma piirkonnas teede võrgustiku. Oluline, et inimestel oleks oma kinnistule olemas juurdepääs. Aitama seada kinnistutele vajalikud teeservituudid. Mitmed kinnistud on selle tõttu jäänud ostjata. See on selgelt valla tegemata töö!	Mitte arvestatud. Ettepanek igapäevane tegevus, mitte strateegiline tegevus, mis peab kajastuma arengukavas.
Mäha küla (külanem Jüri Kork)	Lisada lõiku Kavandatavad tegevused aastateks 2019-2028" (lk 14) teise alapunkti sulgudes olevasse kergliiklusteede loetellu – Pühajärve – Kannistiku kergliiklustee pikendamine kuni Otepää Golfikeskuseni. <i>Kommentaari: Kavandatava teelõigu pikkus on 2,0 km ja see on eelnevatel aastatel olnud lülitatud Otepää valla arengukavadesse.</i>	Arvestatud osaliselt, arenguklavasse lisatud Otepää-Puka kergliiklustee
MTÜ Kappermäe Selts	Teede, mh kergliiklusteede, rajamine on märkimisväärse ökoloogilise jalajäljega nii kohapeal, kui kaevanduspiirkonnas ja kliimale. Lisaks võivad nad vähendada maastiku ilu, kuna tee kogulius kasvab. Kaaluda plaanitud kergliiklusteede vajalikkust. Näiteks Sihva-Sangaste ja Keeni-Keeni raudteejaam kergliiklusteed ilmselt on tarbetud, kuna liikluskoormus on madal ja jalgrattaga saab väga hästi ka autoteel sõita. Samas peame mõistlikuks Otepää-Palupera kergliiklusteed ning valgustuse paigaldamist Sihva-Otepää lõigule.	Mitte arvestatud. Arvestades liiklusohutust ning soodutades valla elanike ja külastajate sportimisvõimalusi nähakse ette nimetatud kergliiklusteed arengukavas.
Puka piirkonna 7 inimest	Turvalisuse tagamine punktile lisada Puka alevikus tänavavalgustusega varustatud tänavate arvu suurendamine. (Ääre tn, Otepää mnt, Käo tn jne).	Arvestatud. Sõnastust laiendatud (efektiivsema tänavavalgustuse rajamine, minnes üle LED lampidele ja tänavavalgustuse laiendamine)
Kaja Aluvee	Eemaldada Kavandatud tegevused aastatel 2019-2028 (lk. 14) Katlamaja ära kolimine Otepää kesklinnast- <i>katlamaja renoveerimine käib ja oleks ilmselge raha raiskamine selle kolimine. Katlamaja praegune asukoht on kõige optimaalsem arvestades kütet tarbivate majade asukohta. Mida lähem on teekond tarbijani, seda väiksem on soojakadu.</i>	Arvestatud osaliselt. Arengukavas sõnastatud katlamaja elamupiirkonnast väljaviimise analüüsimine.
Herko Sunts	Võtta loetelust välja Sangaste-Keeni kergliiklustee, kuna see on olemas. Ekslikult jäänud loetelusele endise Sangaste valla arengukavast.	Arvestatud
<p>4. Otepää piirkonna ökoloogilise jalajälje vähendamine</p> <p>Vallas soodustatakse võtma kasutusele lahendusi, mis tekitavad vähem heitgaase ning rakendatakse taastuenergiat põhinevaid lahendusi. Tegeletakse jäätmete tekke vähendamise ja taaskasutuse suurendamine.</p> <p>Kavandatud tegevused aastatel 2019-2023:</p> <ul style="list-style-type: none"> nõudlik järelevalve korraldatud jäätmeveost vabastamisel; iga-kevadise heakorratööde ajal (aprill/mai) suurjäätmete kogumine külakeskustes; <p>Kavandatud tegevused aastatel 2019-2028:</p> <ul style="list-style-type: none"> rajatakse väike jäätmejaam igasse külasse; soodustatakse igasse valla asulasse avaliku elektriauto laadimispunkti rajamist; 		
<i>Ettepaneku tegija</i>	<i>Ettepaneku sisu</i>	
MTÜ Kappermäe Selts	Otepää piirkonna ökoloogilise jalajälje vähendamise plaanitud tegevused on vajalikud, kuid kindlasti mitte piisavad. Vastavalt üldistele teadussoovitustele (Ripple jt 2017) tuleb tegeleda mh loodusala parema kaitsmisega ja rohealade elurikkuse suurendamisega, keskkonnasäästlike tehnoloogiate soodustamisega ja taastuvatele energiaallikatele üleminekuga, ehitustegevuse ökoloogilise jalajälje minimeerimisega, õuesõppe osakaalu suurendamisega, nt luua õuelasteadu või rühmi (selline toimib Tartus), loobuda investeeringutest, mis hoogustavad ülemäärast tarbimist. Siin, aga ka muudes valdkondades võiks vald kavandada koostööd ülikoolidega ja värvata kraadiõppureid oma tegevust analüüsima, mh keskkonnajuhtimise aspektis. Konkreetsemalt teeme ettepaneku lisada järgmised tegevused: 1) parkide muru harvem niitmine ja kujundamine õierikkaks niidukoosluseks;	Arvestatud osaliselt, lisatud vallale kuuluvatel hoonetel keskkonnasäästlike tehnoloogiate kasutusele võtmine (sh päikesepaneelide paigaldamine);

	<p>2) kõigi valla ehitustegevuste puhul eelistada vanade hoonete renoveerimist uute ehitamisele ja uusi eelistatult ehitada varasematele vundamendi kohtadele; valida võimalikult keskkonnasäästlikud ehitusmaterjalid lisaks hoone energiatõhususele;</p> <p>3) korraldada üleskutseid ja konkursse, et õhutada valla elanikke ja külalisi tarbima võimalikult kohalikku toitu;</p> <p>4) suurendada õuesõppe osakaalu, luua õuelasteaedu või rühmi, suurendada õues peetavate koolitundide arvu 1 ;</p> <p>5) paigaldada valla energiatarbe katmiseks päikesepaneelide valla hoonetele ja spordirajatistele ning kasutusele võtta teisi keskkonnasäästlikke tehnoloogiaid.</p>	
MTÜ Kappermäe Selts	<p>Punkt „vald soodustab alternatiivenergia kasutamisele võttu elamumajanduses (päikese energia, tuule energia)“ on väga hea, kuid miks ei ole keskkonnasäästlikumale energiale üleminekut kirjutatud sisse vallaasutuste, koolide, spordiparkide majandamisse ja üldiselt valla strateegiasse? Ettepanek on lisada see punkt (vt ökoloogilise jalajälje vähendamise eesmärgi juures).</p>	Arvestatud
Enelin Alter	<p>Lk 14-15 kirjutate Otepää piirkonna ökoloogilise jalajälje vähendamisest. Kirjutate, et igasse külla rajatakse väike jäätmejaam ja et soodustatakse igasse valla asulasse avaliku elektriauto laadimispunkti rajamist.</p> <p>Kas päriselt ka on vaja igasse külla jäätmejaama? Nagu me teame, siis jäätmejaama rajamine on väga kulukas. Kas igas külas (kokku 52 küla + alevikud ja vallasisene linn) on olemas sobiv maa-ala kuhu see rajada? <u>Teen ettepaneku jäätmejaama rajamised igasse küllasse eemaldada.</u> Otepää vallas on väga korralik ja toimiv jäätmejaam olemas, sellised ehitisi 52 tk ei ole mõistlik, selle raha eest saab valla elanike jaoks palju rohkemat ära teha. Missuguste tegevustega soodustab vald laadimispunktide rajamist? <u>Kui soov on ökoloogilist jalajälge vähendada, siis ei tohik planeerida uusi tööstusettevõtteid ega ostukeskusi, vms. Hetkel on need punktid omavahel vastuolus.</u></p>	Arvestatud
<p>5. Turvalisuse tagamine</p> <p>Vallas rakendatud süsteemid võimaldavad ennetada kriisisituatsioone ning nende tekkimisel on võimalik koheselt reageerida. Turvatunde suurendamiseks tehakse aktiivselt kogukondlikku koostööd, kus vald ja valdkonna organisatsioonid on arvestatavad partnerid.</p> <p>Kavandatud tegevused aastatel 2019-2023:</p> <ul style="list-style-type: none"> tuletõrje veevõtukohtade rajamine; Sangaste tuletõrje depoo ehitamine. <p>Kavandatud tegevused aastatel 2019-2028:</p> <ul style="list-style-type: none"> Otepääle uue politsei ja päästehoone rajamine; Naabrivalve rakendamine; Tiheasustusaladel videovalve alade suurendamine. 		
<i>Ettepaneku tegija</i>	<i>Ettepaneku sisu</i>	
Puka piirkonna 7 inimest	Turvalisuse tagamine punktile lisada Puka tuletõrje depoo ehitamine.	Arvestatud
Enelin Alter	<p>Lk 15 kirjutate turvalisuse tagamisest ja kirjutate, et rajatakse Otepääle uus politsei ja päästehoone.</p> <p>Kuhu on plaanis uus hoone rajada, miks on vaja toimivat süsteemi lõhkuda? Kes maksab kulud? Kas Riigi Kinnisavaraga (päästehoone omanik) on seda teemat arutatud? Kas Politsei- ja Piirivalveametiga on seda teemat arutatud? <u>Teen ettepaneku see punkt eemaldada, sest seda ei ole arengukavas läbimõeldud ning osapooltega ei ole koostööd tehtud</u></p>	Arvestatud osaliselt. Muudetud sõnastus (Otepääl linnas politsei ja päästekomando ruumide ajakohastamine)
Rando Undrus	<p>Jäin mõtlema, et nn turvalisuse kategoorias oli puudu üks oluline osa (vabatahtlikud tuletõrjujad päästjad ja nende tegevus) meil olemas see Sangastes ja Pukas. kuhu tahaks sihina saavutada taseme et tegemist oleks korralikult majutatud, varustatud ja elujõuliste liikumistega, mis töötab hea korralduse puhul ka kogukonna liitjana. Kui maja põleb siis pole vahet kas oled opositsioonis või koalitsioonis- appi lähed ikka:-)</p> <p>See annab mõtte ka KPI kohta et näiteks erinevate õnnetusjuhtumite arv meie vallas (tulekahjud, kadumised, uppumised jm õnnetussurmad, liiklusõnnetused, vargused jms) et nende vähenemine oleks ok. ... võibolla need kokku liita kõik ja tekitada koefitsient (õnnetuse koefitsient 100 inimese kohta näiteks)</p> <p>Tuletõrje osas tähendab see ka suurt ennetustööd ja teadlikkuse tõstmist.</p> <p>Unustasin lisada et ka vabatahtlikud politseinikud käivad sinna alla ja miks mitte ka kaitseliidu liikmete arv meie vallas ehk nn vabatahtlikkusel</p>	Mitte arvestatud. Arengukavas mõõdikute hulka ei suurendata

	põhineva kaitse ja turvalisusega hõivatud inimeste arv võib olla ju samuti mõõdiku aluseks. Ja üks segment kogukondlikkusest ja traditsioonidest võiks olla markeeritud samuti - toimivad jahiseltsid. Mu meelest tegemist maasoolaga:-)	
--	---	--

Hariduse kvaliteedi tõstmine (P2)		
<p>Valla seab eesmärgiks tagada lastele haridus, mis võimaldab neil jätkata edukalt õpinguid kõrgkoolis või ametikoolis, omandades seeläbi väga head teadmised ja oskused edaspidiseks tööeluks. Vallas antav haridus on üheks Otepää valla kvaliteedimärgiks.</p> <p>MÕÕDIKUD Tulemusnäitaja OGS riigeksami tulemused (PT2) Mõjutegur Koolides õpilaste õppeeduks (PM2)</p>		
<i>Ettepaneku tegija</i>	<i>Ettepaneku sisu</i>	<i>Vallavalitsus & juhtrühm</i>
Keeni põhikooli hoolekogu	Jätta arengukavast välja hariduse kvaliteedi tõstmine (P2), kuna see on läbimõtle mata ja kohalikku rahvaga mitte arvestav.	Mitte arvestatud. Arengukava sisaldab ka valla hariduskorraldust.
Janika Laur	Muuta ära alapealkiri „Hariduse kvaliteedi tõstmine“. Ettepanek uueks pealkirjaks: Hea hariduse võimaldamine.	Mitte arvestatud. Arengukava valdkondlik udeesmärgid on sõnastatud ambitsiooni või arenguna
Janika Laur	Haridused eesmärk: Vald tagab noortele nende võimeid ja vajadusi arvestava hariduse andmise ning loob koolides tingimused, et õpilased saaksid omandada teadmised, oskused ja väärtushoiakud, mis võimaldavad neil jätkata õpinguid gümnaasiumis, kõrgkoolis või ametikoolis. Vallas antav haridus on Otepää valla üheks kvaliteedimärgiks.	Arvestatud
Janika Laur	Haridusvaldkond: Mõelda olemasolevad tulemusnäitajad läbi ja lisada põhikooli tulemusnäitajad.	Mitte arvestatud. Mõõdikuid arengukavasse juurde ei lisata. Need epaksid sisalduma kooli arengukavas.
Töögrupp: Maire Murumaa ja Ülvi Kann- Keeni Põhikool Margot Keres- Puka Keskool Miia Pallase- Pühajärve Põhikool	Täiendada hariduse valdkonna eesmärgi sõnastus: „Vald seab eesmärgiks tagada haridus, mis on suunatud kõigi õppijate vajaduste arvestamisele ning mis võimaldab neil jätkata edukalt ...“	Arvestatud osaliselt. Sõnastust muudetud.
OG, PPK ja Puka koolide hoolekogud	<u>Otepää valla koolivõrk koosneb kolmest põhikoolist kus õppetöö toimub 1.-9. klassini, need on Pühajärve, Puka ja Keeni, ning Otepää Gümnaasiumist, kus õppetöö toimub 1.-12. klassini.</u> Vald seab eesmärgiks tagada lastele haridus, mis võimaldab neil jätkata edukalt õpinguid gümnaasiumis, kõrgkoolis või ametikoolis, omandades seeläbi väga head teadmised ja oskused edaspidiseks tööeluks. Vallas antav haridus on üheks Otepää valla kvaliteedimärgiks. <i>Kommentaari/põhjendus:</i> - Trükiviga esialgses tekstis. - Nii gümnaasiumis, kui ameti- ja kõrgkoolis õpingute jätkamine näitab eelneva hariduse kvaliteeti. - Selleks, et haridusvaldkonna kvaliteet saaks tõusta tuleb valla koolidele ja kogukondadele tagada turvatunne. Peame oluliseks arengukavas rõhutada, et koolivõrk jääb samaks.	Arvestatud osaliselt. Arengukavas nähakse ette 4 põhikooli ja Gümnaasium.
Otepää Gümnaasiumi hoolekogu	Otepää valla haridusvaldkonna strateegiline eesmärk: Soovime, et Otepää tugevdaks oma positsiooni Eestis kui sihtkoht, kus on koolides mainekalt kõrge õppetöö kvaliteet, mille tagab õppijakeskne haridussüsteem ja kõrgelt hinnatud pedagoogid. Lisaboonuseks on aastaringised sportimis- ja liikumisharrastuslikud tegevused, milleks on loodud ja arendatakse sporditaristuid ka valla koolide lähimübruses. Ühtlasi peame oluliseks luua Otepääal soodsad tingimused kõigi põlvkondade lõimimiseks elukestvasse õppesse. Selle saavutamiseks teeme koostööd riigi, erineva taseme haridusasutuste ja vabaühendustega, samuti hariduse tugiteenuseid osutavate asutustega, lapsevanemate, õpilasesinduste jt huvigruppidega ning oleme avatud Eesti ning piiriülese positiivse kogemuse vahetamiseks.	Arvestatud osaliselt
Otepää Gümnaasiumi	Arengukava perioodi prioriteetseteks teemadeks võiksid olla:	Arvestatud osaliselt

hoolekogu	- munitsipaalharidusasutuste kaasajastamine. Tagatud peab olema põhihariduse (1-9. klass) omandamine elukoha lähedal ning võimekus võtta põhikoolidesse (Keeni, Puka, Pühajärve) ka teiste piirkondade lapsi. Samuti peab säilima Otepää Gümnaasium hariduse andmiseks 1-12 klassis. - nüüdisaegse õpikäsituse elluviimine ja hariduse kättesaadavuse parandamine kõigis valla koolides ning väljastpoolt õppijatele õpilaskodu koha tagamine. Otepää Gümnaasiumi III kooliastme õppesuundade väljaarendamine lähtudes kaasaja trendidest hariduses ja ühiskonnas.	
Otepää Gümnaasiumi hoolekogu	Lisada mõõdik: Laste arv koolides kasvab s.h. teistest valdadest/maakondadest õppima asujate arvu kasv	Mitte arvestatud. Ettepanekuga peaks arvestama koolide arengukavades
Otepää Gümnaasiumi hoolekogu	Lisada mõõdik: Toimib õppekavade, õppevahendite (sh e-õpe) tõhus riskisutus	Mitte arvestatud. Ettepanekuga peaks arvestama koolide arengukavades
Otepää Gümnaasiumi hoolekogu	Lisada mõõdik: Haridusasutused on kaasaegse õpi- ja arengukeskkonna ning hea mainega	Mitte arvestatud. Ettepanekuga peaks arvestama koolide arengukavades
Otepää Gümnaasiumi hoolekogu	Lisada mõõdik: Õpetajate töötasu on inimest väärtustav	Mitte arvestatud. Ettepanekuga peaks arvestama koolide arengukavades
OG, PPK ja Puka koolide hoolekogud	MÕÕDIKUD. Tulemusnäitajad: Lisada: töötajate, lapsevanemate ja õpilaste rahulolu põhikoolide lõpueksamite <i>Kommentaar/põhjendus: Gümnaasiumi riigeksamite tulemused ei saa olla ainus mõõdik. Koolid on kvaliteetsed siis, kui kõik olulised osapooled on kooliga rahul.</i>	Mitte arvestatud. Ettepanekuga peaks arvestama koolide arengukavades
Pühajärve Põhikooli õpetajad	Hariduse valdkonna mõjuteguriks ja tulemusnäitajaks on: <ul style="list-style-type: none"> • Haridusasutuste sisehindamise tulemused; • Innove lasteaedade ja üldhariduskoolide rahuloluküsitluste läbiviimise tulemused; • Põhikoolide lõpetajate edasiõppimise osakaal. 	Mitte arvestatud. Ettepanekuga peaks arvestama koolide arengukavades
Otepää Gümnaasiumi hoolekogu	Haridusvaldkonna meede ja tegevused: Otepää kui tuntud spordikeskuse ja talvepealinna kujundamine mainekaks õpikeskkonnaks 1. Valla haridusasutuste, s.h. alus- ja põhiharidusasutuste ja gümnaasiumiõppe omavaheline tihe lõimimine. 2. Kõikide õppijate arengupotentsiaali realiseerimine valla haridusasutustes vajaduspõhise ja koordineeritud tugivõrgustiku toel. 3. Haridusuuenduste väljatöötamisel osalemine ning nende rakendamine. 4. Otepää valla haridusvõimaluste laialdasem tutvustamine (festivalid, konverentsid ja seminarid, osalemine erinevates projektides jms). 5. Õpilasuuringute (aineolümpiaadid, võistlused jms) korraldamise ja neil osalemise toetamine. 6. Paremaste õpilaste ja haridustöötajate ülevallaline ja maakondlik tunnustamine.	Arvestatud osaliselt.
Otepää Gümnaasiumi hoolekogu	Haridusvaldkonna meede ja tegevused: Hariduse kättesaadavuse parandamine ja haridusasutuste võrgu efektiivse toimimise tagamine 7. Vajalikul arvul õppekohtade loomine valikuterohke gümnaasiumihariduse, kodulähedase põhihariduse ning lapsevanemate eelistusi arvestava alushariduse võimaldamiseks koostöös riigi- ja erasektoriga. 8. Analüüsida haridusvõrgustiku toimimine ja arendada edasi vastavalt rahvastiku prognoosidele, elamumajanduse arengutele ja ruumilistele planeeringutele. Läbi töötada erinevad stsenaariumid erinevate koolide puhul, sh nn erialade-põhise haridusvõrgu loomine. Tagada jätkusuutlikkus (sh ülalpidamiskulude detailne planeerimine). 9. Haridus- ja tugiteenuste kättesaadavuse tagamine hariduslike erivajadustega lastele. Põhikoolide spetsialiseerumine vastavalt vajadusele, 10. Haridusasutuste rahastamismudeli täiustamine ning õpetajate motivatsioonisüsteemi arendamine. 11. Haridusasutuste komplekteerimis- ja vastuvõtupõhimõtete arendamine.	Arvestatud osaliselt.
Otepää Gümnaasiumi hoolekogu	Haridusvaldkonna meede ja tegevused: Haridusasutuste muutmine nüüdisaegsemaks ja turvalisemaks 12. Õpihuvi, õpioskuste arengut, nüüdisaegset õpikäsitust ning õpilaste tervist, liikumist ja erivajadusi toetava õppekeskkonna väljakujundamine. 13. Haridusasutuste füüsilise keskkonna kaasajastamine, vastavalt investeeringukavale (töötada välja haridusasutuste investeeringute kava).	Arvestatud osaliselt.

	<p>Munitsipaalkinnisvara (koolide, lasteaedade jt hoonete) energiatõhususe parandamine.</p> <p>14. Haridusasutuste territooriumite kujundamine turvaliseks ja arendavaks õppekeskkonna osaks (valgustus, lasteaedade mänguväljakud, koolide õuealad, staadionid jne).</p> <p>15. Haridusasutuste vahetu ümbruse liikluskorralduse ning peamiste koolimarsruutide turvalisuse tõstmine.</p>	
Otepää Gümnaasiumi hoolekogu	<p>Haridusvaldkonna meede ja tegevused:</p> <p>Nüüdisaegse õpikäsituse elluviimise toetava juhtimise ja õppe korraldamine</p> <p>16. Õppijast lähtuvate õppevormide ja -metoodikate rakendamine ning õppekava arendamine.</p> <p>17. Koostööd, enesejuhtimist ja avatust toetava õppekeskkonna ning õppeprotsessi rakendamine kõigil haridusastmetel.</p> <p>18. Ühtse kvaliteedi ning sujuva ülemineku tagamine haridusastmete ja valla haridusasutuste vahel. Väljastpoolt saabujatele tugiprogrammi tagamine.</p> <p>19. Õppimist ja õpetamist toetava efektiivse juhtimise ning koolikultuuri edendamine.</p> <p>20. Haridusasutuste vaheline parimate praktikate regulaarne jagamine ja tutvustamine.</p>	Arvestatud osaliselt.
Otepää Gümnaasiumi hoolekogu	<p>Haridusvaldkonna meede ja tegevused:</p> <p>Haridustöötajate väärtustamine ja nende professionaalse arengu toetamine</p> <p>21. Haridustöötajate kompetentsuse tõstmine nüüdisaegse õpikäsituse ja kaasava hariduse rakendamiseks.</p> <p>22. Organisatsioonikultuuri arendamine õppeasutustes, sh väärtuskasvatuse, väärtuspõhise õpetamise ja -juhtimise juurutamine.</p> <p>23. Haridustöötajate süsteemse enesetäiendamise ja professionaalsete õpikogukondade toetamine.</p> <p>24. Haridustöötajate tunnustamis- ja tugisüsteemi arendamine sh mentorluse rakendamine alustavatele juhtidele, õpetajatele ja tugispetsialistidele.</p> <p>25. Haridustöötajatele motiveeriva ja konkurentsivõimelise palgataseme tagamine.</p>	Arvestatud osaliselt.
Otepää Gümnaasiumi hoolekogu	<p>Haridusvaldkonna meede ja tegevused:</p> <p>Õppijaid, õpetajaid ja lapsevanemaid toetava tugisüsteemi arendamine</p> <p>26. Haridusasutuste võimekuse suurendamine tööks erivajadustega lastega lähtuvalt kaasava hariduse põhimõtetest (hariduslike erivajadustega õpilase õppe koordinaator, tugispetsialistid, õppenõustajad, abiõpetajad jm) ning tugimeeskondade töökorralduse tõhustamine.</p> <p>27. Erinevatest kultuurikeskkondadest pärit laste õppe toetamine.</p> <p>28. Andekate laste õppe ja arengu toetamine.</p>	Arvestatud osaliselt.
Otepää Gümnaasiumi hoolekogu	<p>Haridusvaldkonna meede ja tegevused:</p> <p>Innovaatiliste tehnoloogiate kasutamine õppijakeskse õppetöö läbiviimiseks</p> <p>29. Nüüdisaegse ja turvalise võrgulahenduse tagamine haridusasutustes. IT kasutajate ning haridustehnoloogilise toe kättesaadavuse tagamine.</p> <p>30. Haridusasutuste korrapärane varustamine nüüdisaegsete digivahenditega.</p> <p>31. Õppetöö ja õppekorralduse efektiivsuse tõstmine, kasutades digivahendeid ning e-õppematerjale.</p>	Arvestatud osaliselt.
Otepää Gümnaasiumi hoolekogu	<p>Haridusvaldkonna meede ja tegevused:</p> <p>Õpilaste arengut ja õpihuvi toetava õppetöö mitmekesistamine</p> <p>32. Huvihariduse ja üldhariduse õppekavade lõimimine ning haridusasutustes toimuva huvitegevuse toetamine.</p> <p>33. Õppekava täitmist mitmekesistavate aktiivõppeprogrammide ja õppekava toetavate tegevuste toetamine (konkursid, õpilasfirmad jms)</p> <p>34. Õpilaste arengut toetavate koostööprojektide (ettevõtlikkus ja õpilasfirmad, keskkonna- ja energiateadlikkus, õpilasvahetus, liikumisaktiivsus ja tervislikud eluviisid, liikluskasvatus ja turvalisus, loovus- ja loomemajandus, sotsiaalne suhtlemine ja meedia jne) algatamine ja toetamine.</p> <p>35. Valla haridusasutuste, kutseõppekeskuste ja naaberomavalitsuste koolide, s.h. kõrgkoolide vaheliste erinevate koostöövormide toetamine.</p>	Arvestatud osaliselt.
Otepää Gümnaasiumi hoolekogu	<p>Haridusvaldkonna meede ja tegevused:</p> <p>Laste arengut ja elukestvate õpet toetava koostöö</p> <p>36. Lapsevanemate, kogukondade, asumiseltside jt kolmanda sektori asutuste koostöö haridusasutustega õppijate arengu toetamiseks,</p>	Arvestatud osaliselt.

	<p>haridustee jätkamiseks ja teadlike karjäärivalikute soodustamiseks. Samuti koostöö naaberomavalitsustega lastele parima õpikeskkonna leidmiseks sisse- ja väljaspoole.</p> <p>37. Õppija enesekohaste ja sotsiaalsete oskuste arengu sihipärane toetamine ning kiusamise ennetamise põhimõtete rakendamine kõigil haridustasemetel koostöös pere, haridusasutuste meeskondade jt huvigruppidega.</p> <p>38. Vanemahariduse väärtustamine, vanemate kaasamine õppe- ja kasvatusprotsessi ning arengu toetamine läbi koolituste.</p> <p>39. Koolidemokraatia edasiarendamine (sh hoolekogude ja õpilasesinduste tegevuse toetamine).</p> <p>40. Põhi- või keskkooli täiskasvanutele haridusvõimaluste pakkumine koostöös teiste haridusasutustega, nende motiveerimine.</p> <p>Elukestva õppe ning täiendkoolitusprogrammide rakendamise toetamine.</p> <p>41. Koostöö kutseõppekeskustega tööturu vajadustest lähtuvate ning õppija huvidele ja võimetele vastavate õppekavade läbiviimiseks valla haridusasutustes.</p> <p>Hariduse valdkonna tegevuste elluviimist koordineerib Otepää valla haridusspetsialist koostöö haridusasutuste juhtidega.</p>	
Keeni Põhikooli õpetajad	<p>Arengukava hariduse osas on pearõhk kvaliteedi tõstmisel. Mõõdikud OGs riigeksamite tulemused ning koolides õpilaste õppeedukus.</p> <p>Küsimus: Kas need on ainsad kvaliteedi näitajad? Kas ainult õpitulemused annavad informatsiooni õppeasutuse kvaliteedist? Kas on mõeldud asjaolule, et gümnaasiumi lõpueksamid kajastavad eelkõige õppurite akadeemilist võimekust mitte kooli kvaliteeti? OG ei saa valida, keda kooli Võtab. Hetkel pakutakse gümnaasiumiharidust kõigile soovijatele.</p> <p>Ettepanek: Võtta kvaliteedi hindamisel arvesse õppeasutust kui tervikut sh sisehindamise tulemusi. Kvaliteet peab selguma kooli enda püstitatud eesmärgi täitmisest. Tartu Ülikooli professorid Margit Sutrop ja Halliki Harro Loit on artiklis „Hea kooli mõõdupuu- miks ja kuidas?“ (https://www.eetika.ee/sites/default/files/eetikakeskus/iiles/hea-kooli-moodupuudpdf) esitanud 10 kooli headuse ehk siis kvaliteedi hindamise indikaatorit, mis võiks olla üheks aluseks koolide kvaliteedi hindamisel.</p>	Mitte arvestatud. Ettepanekuga peaks arvestama koolide arengukavades
Otepää Gümnaasiumi hoolekogu	Välja töötada valla haridusasutuste (lasteaiaid, 3 põhikooli, gümnaasium) investeeringute kava 2019-2023 arvestades ka õpilaskodu(de) vajadusega, võtta investeeringute kava aluseks valla iga-aastase eelarve planeerimisel	Mitte arvestatud. Investeeringute kava on arengukava osa.
<p>1. Alus- ja alghariduse andmine elukoha lähedal</p> <p>Lastele tagatakse võimalus omandada kvaliteetset alus- ja algharidust võimalikult elukoha lähedal. Vallas on lokaalsed lapsehoiu kohad 1,5-3 aastastele lastele paikkondades, mis võimaldavad individuaalsemat lähenemist ja suuremates asulates tegutsevad lasteaed-alkkoolid, kus on rühmad vähemalt 3-6 aastastele ja 6-klasilise algkooli osa. Lasteaed-alkkooli jätkusuutlikkuse eelduseks on kooli osas õppimas vähemalt 36 last.</p> <p>Kavandatud tegevused aastatel 2019-2023:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Puka kooli hoone ümberehitus; • Keeni koolihoone rekonstrueerimine; • Keeni ja Puka kooli ühendamine Keeni-Puka kooliks; • Keeni-Puka kooli III kooliastme liitmine Otepää Gümnaasiumiga. <p>Kavandatud tegevused aastatel 2019-2028:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lastehoiu teenuse arendamine valla paikkondades ning lapsehoidjate koolitamine; • Pühajärve koolihoone kaasajastamine; • Otepää Lasteaia „Võrukaela“ rühmade rekonstrueerimine. 		
<i>Ettepaneku tegija</i>	<i>Ettepaneku sisu</i>	
Janika Laur	Sisse panna meede: alus- ja põhihariduse andmine võimalikult elukoha lähedal.	Arvestatud.
Janika Laur	Välja jätta meede: lokaalsed lastehoiu kohad.	Mitte arvestatud. Elanikkonna kasvu korral tekib vajadus lashetaia kohtade järgi, mille alternatiiviks saab olla lastehoid.
Kaido Tamberg	Puka PK, Puka Lasteaed, Keeni PK-lasteaed ja Pühajärve PK-lasteaed ühendatakse ühise juhtimise alla, koolitus kohtadel 9 klassi põhikooli säilib	Arvestatud osaliselt. Koolidel säilib

	kuni õpilaste arv ületab kooli pidamiseks mõistlikku piirmäära. Õpilaste arvu piirmäära saavutamisel või langemisel alla selle kohtadel ning riikliku õpilaste prognoosi edasisel langustrendil järgneval 3-l aastal sel aastal reorganiseeritakse kooliastmeid kohapeal või edasise languse jätkumisel suletakse kooliosa. Õpilaste arvu piirmääradeks kohtadel pakun 70 õpilast põhikooliosas.	eraldi juhtimine ning nähakse ette 9 klassilised põhikoolid. Põhikooli piirarv on 72 õpilast.
Agnes Ilja	Projekti lugedes sain teada, et Puka aleviku elanikel on lootust kanalisatsioonile. Küsimust tekitab, millised on plaanid Puka alusharidusega. Tegemist on ju viie kuni kümne aasta arengukavaga, kuid ei ole sõnagi juttu Puka Lasteaiast. Sellisel juhul võiks olla mainitud kõikide asutuste visioonid.	Täpsustatud arengukava. Arengukava näeb ette Puka Lasteaia ja Puka kooli ühendamise.
Heino Kängsepp	Lasteaed ja algkool kodu lähedale	Arvestatud osaliselt. Muudatus arengukavas „Alus- ja põhihariduse andmine elukoha lähedal“
Puka Keskool	Säilitada Puka kool iseseisva 9-klassilise põhikoolina kuni õpilaste arvu langemiseni kriitilise piirini. Koolides kasvab jätkuvalt hariduslike erivajadustega õpilaste osakaal, kellele on tarvis rakendada individuaalset lähenemist ja väiksemaid klassikollektiive. Siit lähtuvalt saabki arvestada ülejäänud Eesti koolide kogemust ja maakoolide juhtide seisukohta, et 50 õpilast koolis on veel täiesti jätkusuutlik variant.	Arvestatud osaliselt. Säilib Puka põhikool koos lasteaia. Jätkusuutlikuse kriteerium põhikooli osas on 72 last.
Puka Keskool	Säilitada Puka koolis eraldiseisev juhtimine. Eraldi juht igas koolis tagab parema koostöö juhi, kollektiivi, koostööpartnerite ja kogukonna vahel, võimaldab koolil olla omanäoline ja kohalikke olusid arvestav.	Arvestatud. Koolidele jäävad omad juhid.
Puka Keskool	Tagada Puka koolihoone renoveerimisel etteantud tähtaegadest kinnipidamine ja hoone valmimine hiljemalt 2021. aasta detsembriks (vastavalt SA INNOVEga sõlmitud lepingule).	Ei ole arengukava küsimus. Arengukava näeb ette kooli ümberehituse.
Keeni põhikooli hoolekogu	Säilitada Keeni kool eraldiseisva õppeasutusena	Arvestatud.
Keeni põhikooli hoolekogu	Säilitada Keeni Põhikool 9-klassilisena	Arvestatud.
Janika Laur	Tegevused 2019. aastal.: Puka Keskool alustab 2019./2020. õppeaastat põhikoolina (9 klassi).	Arvestatud.
Janika Laur	Tegevused 2019. aastal.: Liidetakse üheks asutuseks Puka kool ja Puka Lasteaed (2 rühma).	Arvestatud.
Janika Laur	Tegevused 2019. aastal.: Lõpetab tegevuse Puka Kunstikool. Kunstikooli tegevused jätkuvad huviringina Puka koolis. Kunstikool tegutseb juba praegu suures osas huviringi põhimõtete alusel.	Arvestatud.
Janika Laur	Tegevused 2019. aastal.: Otepää Gümnaasium 1.-12. klassi, Pühajärve Põhikool ja Keeni Põhikool LA + 1.-9. klass, Otepää Lasteaed 9 rühma ja Otepää Muusikakool endiselt.	Mitte arvestatud. Status Quo'd ei kajastata arengukavas.
Pühajärve Põhikooli õpetajad	Alus- ja põhihariduse andmine elukoha lähedal Lastele tagatakse võimalus omandada kvaliteetset alus- ja põhiharidust võimalikult elukoha lähedal. Vallas luuakse lokaalsed lapsehoiu kohad 1,5-3 aastastele lastele, mis võimaldavad individuaalsemat lähenemist. Suuremates asulates tegutsevad lasteaed-põhikoolid, kus lasteaiaühikud komplekteeritakse 3-6 aastastele ja 9- klassilise põhikooli osa 7 -17- vanustele lastele. Kavandatud tegevused lähiaastatel: • Lastehoiu teenuse arendamine valla erinevates paikkondades ning lapsehoidjate koolitamine; • Puka koolihoone ümberehitus; • Keeni koolihoone rekonstrueerimine; • Pühajärve koolihoone kaasajastamine.	Arvestatud osaliselt. Arengukavas nähakse ette alus- ja põhihariduse andmine elukoha lähedal. Arengukava ei määratle vanust, kellele on põhikooli osa suunatud.
Töögrupp: Maire Murumaa ja Ülvi Kann- Keeni Põhikool Margot Keres- Puka Keskool Miia Pallase- Pühajärve Põhikool	Meetme muutmine 1. Tugeva alus-, põhi- ja gümnaasiumihariduse andmine. Kõigis valla koolides ja lasteasutustes tagatakse võimalus õppida kaasaegset õpikäsitust ning kõigi õppijate saavutuste tõstmist toetavas õpikeskkonnas. Koolid ja lasteaiad töötavad oma õppekavade alusel, et tagada lisaks õppe kvaliteedile kogukonna eripära ning loodusliku ja ajaloolis-kultuuripärandi hoidmine ja arendamine. Õppe kvaliteet tähendab, et kõigile õppuritele seatakse kõrged ootused; soodustatakse õppijate loovust, ettevõtlusvõimekust ja emotsionaalset kasvu; vastutustundlikule kodanikule vajalike väärtuste ja hoiakute omandamist; õppe tulemuslikkuse hindamine on järjekindel. Alus- ja põhiharidust antakse võimalikult elukoha lähedal. Lasteaiakohad tagatakse esmajärjekorras kõigile 3-7 a lastele. Tugev põhiharidus on aluseks tugeva gümnaasiumihariduse omandamiseks.	Arvestatud osaliselt. Üheks meetmeks on alus- ja põhihariduse andmine elukoha lähedal ning eraldi meetmeks tugeva gümnaasiumi hariduse võimaldamine. Põhikooli jätkusuutlikuse kriteeriumiks on 72 last (e keskmiselt 8 last klassis).

	Lasteaed-põhikooli jätkusuutlikkuse eelduseks on põhikooli osas õppimas vähemalt 50-60 last, gümnaasiumis vähemalt 60 last. <i>Mõtlemiseks: Gümnaasiumiharidus- õppetöö tasemegruppides, sisseastumisel/ esimesel nädalal taseme kaardistamine. Spordisuund gümnaasiumis arvatavasti ei õigusta- pakkuda pigem põhikoolides huvitegevuse raames ning gümnaasiumiastmes vaba- ja valikaine kursuse raames.</i>	
Töögrupp: Maire Murumaa ja Ülvi Kann- Keeni Põhikool Margot Keres- Puka Keskool Miia Pallase- Pühajärve Põhikool	Kavandatud tegevused- füüsilise õpikeskkonna tagamine kõigis haridusasutustes. Lisada rahalised vahendid eelarvesse. Rahalised ressursid õppevahenditele- vajavad kaasajastamist.	Mitte arvestatud. Arengukava kajastab arendustegevusi või olulisi muutusi. Füüsilise keskkonna tagamine on igapäevae tegevus.
Töögrupp: Maire Murumaa ja Ülvi Kann- Keeni Põhikool Margot Keres- Puka Keskool Miia Pallase- Pühajärve Põhikool	Lastehoiuteenuse pakkumine ettevõtluse alla ning lapsehoidjate koolitamine vajaduspõhiselt.	Mitte arvestatud. Lapsehoiu teenus on osa alusharidusest (vt https://www.hm.ee/et/tegevused/alus-pohi-ja-keskharidus/alusharidus)
Puka piirkonna 7 inimest	Haridusvaldkonna tervikliku juhtimise korraldamine punktis ära jätta Keeni ja Puka kooli ühendamine Keeni-Puka kooliks ja Keeni-Puka kooli kolmanda asteme liitmine Otepää Gümnaasiumiga. Asendada ärajäetud sõnastus: säilitada Puka, Pühajärve ja Keeni põhikoolid 1-9 klassilistena ning Otepää Gümnaasium 1-12 klassilistena. (Koolid on üksteisest piisavalt kaugel ja seega pole „laste loksutamine” majanduslikult põhjendatud. Lisaks väheneb kaugemate piirkondade lastel pideva sõitmise korral võimalus tegeleda huvihariduse omandamisega ning kannatab koduste tööde tegemise võimalus. See mõjutab oluliselt ka lapsevanemaid).	Arvestatud osaliselt. Arengukavas nähakse ette 4 põhikooli ja Gümnaasium.
OG, PPK ja Puka koolide hoolekogud	MEETMED 1. Alus- ja põhihariduse andmine elukoha lähedal. Lastele tagatakse võimalus omandada kvaliteetselt alus- ja <u>põhiharidust</u> võimalikult elukoha lähedal. Vallas on lokaalsed lapsehoiu kohad 1,5-3 aastastele lastele paikkondades, mis võimaldavad individuaalsemat lähenemist. <u>Pukas, Keenis ja Sihval tegutsevad Puka, Keeni ja Pühajärve lasteaed-põhikoolid</u> , kus on lasteaia rühmad vähemalt 3-6 aastastele ning põhikooli osa. <u>Kõik põhikool-lasteaiaid jätkavad iseseisvate haridusasutustena.</u> <i>Kommentaari/põhjendus:</i> - Ettepanek on loobuda arengukava projektis esitatud 6-klassiliste koolide ja progümnaasiumi kontseptsioonist. - Koolide ja kogukonna turvatunde tagamiseks on vaja rõhutada iseseisvate koolide kestmist. - Jätkusuutliku kooli laste arvu kriteerium lepitakse kokku haridusvaldkonna arengukava edasise koostamise protsessis, mis on üks meie ettepanekutest.	Arvestatud osaliselt. Arengukavas nähakse ette 4 põhikooli (Keeni, Puka, Pühajärve on lasteaed-põhikoolid) ja 1 gümnaasium.
OG, PPK ja Puka koolide hoolekogud	Kavandatud tegevused aastatel 2019-2023: • Valla lasteaedade ja koolide rekonstrueerimine ja kaasajastamine ning selleks vajaliku investeeringute kava koostamine. • Haridusasutuste koostöö tugevdamine nii õpilaste, õpetajate kui ka hoolekogude tasandil ning parimate praktikate ülekandmine asutuste vahel. • Haridusasutuste hoonete majandus/haldus teenuse tsentraliseerimine ühishangete jmt korraldamiseks. • Valla haridusvaldkonna arengukava protsessi läbiviimine nii, et oleks kaasatud kõikide koolide töötajad, hoolekogud, lapsevanemad ning kogukond.	Mitte arvestatud. Koolide investeerimisvajadus on arengukavas toodud,sh, Puka kooli hoone ümberehitus, Keeni koolihoone rekonstrueerimine, Pühajärve koolihoone kaasajastamine Hurda nimelise Otepää Gümnaasiumi õppekompleksi arendamine.

	<p><i>Kommentaari/põhjendus:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Kõik koolid vajavad investeringuid. Nende teostamise järjekord peab olema sätestatud investeringute kavas. - Ettepanek asendada koolide juhtimise ühendamise idee tugevama koostöö ning tsentraliseeritud hangete teostamisega. - Ettepanek kaasata kõik olulised osapooled valla hariduselu tuleviku defineerimisse. 	<p>Arengukavas toodud haridusasutuste hoonete majandus/haldusteenuse tsentraliseerimine sisaldab mh ka kinnisvara haldamist. Täiendavat arengukava koostamist ei ole otstarbekas. Haridusasutuste koostöö koolide arengukava küsimus.</p>
Keeni Põhikooli õpetajad	<p>Küsimus: Mida kujutab endast mõiste algharidus? Ettepanek: Kasutada korrektsid termineid. Eesti Vabariigi haridusseadus 5 2 lg 5 kohaselt on haridusel järgmised tasemed:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) alusharidus; 2) põhiharidus (hariduse I tase); 3) keskharidus (hariduse II tase); 4) kõrgharidus (hariduse III tase). <p>Küsimus: Kuidas on määratletud mõiste „võimalikult elukoha lähedal“? Ettepanek: Kirjutada lahti mõiste, viidata seadusandlusele</p>	<p>Mõiste võetud arengukavast välja.</p>
Pühajärve Põhikooli õpetajad	<p>Pühajärve Põhikool jätkab lasteaed-põhikoolina (9-klassiline).</p>	<p>Arvestatud. Arengukavas nähakse ette 4 põhikooli (Keeni, Puka, Pühajärve on lasteaed-põhikoolid) ja 1 gümnaasium.</p>
Pühajärve Põhikooli õpetajad	<p>Pühajärve Põhikoolil on oma juht, nii on tagatud kooli omanäolisus ja säilivad traditsioonid.</p>	<p>Arvestatud. Koolidel on omad juhid.</p>
Pühajärve Põhikooli õpetajad	<p>Pühajärve Põhikooli lapsevanemad väärtustavad kodukoha kooli ja turvalist õpikeskkonda.</p>	<p>Mitte arvestatud. Kooli arengukava küsimus.</p>
Enelin Alter	<p>Lk 16-18 hariduse kvaliteedi tõstmine. Lastele tagatakse võimalus omandada kvaliteetset alus- ja algharidust võimalikult elukoha lähedal. Vallas on lokaalsed lapsehoiu kohad 1,5-3 aastastele lastele paikkondades, mis võimaldavad individuaalsemat lähenemist ja suuremates asulates tegutsevad lasteaed-alkoolid, kus on rühmad vähemalt 3-6 aastastele ja 6-klassiline algkooli osa. Lasteaed-alkooli jätkusuutlikkuse eelduseks on kooli osas õppimas vähemalt 36 last.</p> <p>Kuhu kavatakse rajada lokaalsed lapsehoiu kohad? Kuidas vald tagab, et pädevad lasteaiaõpetajad asuvad hooldu tööle? Mil moel koolitab vald lapsehooldajaid? Mis see maksma läheb maksumaksjale? <u>Teen ettepaneku jätta senised lasteaiaid, põhikoolid ja gümnaasium senisel kujul puutumata. Mitte liita kooliastmeid ja koole.</u> Mida tähendab Pühajärve kooli kaasajastamine? Kas kaasajastamise all mõeldakse renoveerimist või muutmist mingiks muuks asutuseks? Mis tegevusi tehakse kaasajastamiseks? Minu teada, ei saa Audentese erakooli liita munitsipalkooliga!</p>	<p>Arvestatud osaliselt. Arengukavas nähakse ette 4 põhikooli (Keeni, Puka, Pühajärve on lasteaed-põhikoolid) ja 1 gümnaasium.</p>
MTÜ Kappermäe Selts	<p>Ettepanek: Säilitada Otepää vallas 4 põhikooli (I-III kooliaste) Pühajärvel, Keenis, Pukas ja Otepääl ning gümnaasiumiaste Otepääl.</p> <p>Põhjendused:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Valla elanikud väärtustavad kodukoha väikest kooli ja turvalist õpikeskkonda. 2. Koolid säilitavad paikkonnas kultuurilise identiteedi ja kohaliku elu aktiivsuse. 3. Säilivad valla elanikele töökohad. 4. Väiksemates koolides on võimalik rakendada kaasavat haridust ja iga õpilase individuaalset märkamist. 5. Paikkondlikud põhikoolid säilitavad elu selles piirkonnas, väldivad ääremaastumist ja meelitavad uusi inimesi Otepää valda elama. 	<p>Arvestatud. Arengukavas nähakse ette 4 põhikooli (Keeni, Puka, Pühajärve on lasteaed-põhikoolid) ja 1 gümnaasium.</p>
Kogukondade koostöökomisjon	<p>Ettepanek peatüki „Hariduse kvaliteedi tõstmine“ lk 16-18. Antud juhul ei saa me parandada konkreetset teksti lõiku, kuna kogu peatükk põhineb lähenemisel, mida komisjon ei pea eesmärgipäraseks ega mõislikuks.</p> <p><i>Komisjoni ettepanek on lähtuda haridusvõrgust, mis koosneb neljas tugevast paikkondlikust (Keeni, Puka, Pühajärve, Otepää) põhikoolist ning Otepää gümnaasiumist. Nelja kodulähedase ja eriilmelise kooli olemasolu tuleb näha meie valla tugevust, mis sillutab tee elanike arvu kasvule siia kolivate noorte perede arvelt. Elanike arvu kasv on arengukavas ka sätestatud üheks valla strateegiliseks eesmärgiks. Kool on lisaks</i></p>	<p>Arvestatud komisjoni ettepanekud. Arengukavas nähakse ette 4 põhikooli ((Keeni, Puka, Pühajärve, Otepää) ja Otepää gümnaasium.</p>

	<i>haridusasutusele ka kogukonna keskpunkt ning selle paikkondliku identiteedi alus. Selge sõnum koolide säilimisest eraldi õppeasutustena annab kogukondadele turvatunde, mis on ülioluline eeldus uue valla ühisidentiteedi tekkele – ükski valla osa ei tunne end tõrjutuna ega teisejärgulisena. Igal koolil peab säilima oma eripära ja traditsioonid, seega ka iseseisev juhtimine. Uueks väljakutseks peaks pigem olema koolide tugevam side kogukonnaga ning omavaheline koostöö. Nii saaks iga kooli tugevustest osa ka teised valla koolid. Selleks ei vaja koolid mitte ühendatud juhtimist, vaid head koordineerivat tuge valla haridusametnikult.</i>	
2. Tugeva gümnaasiumi hariduse võimaldamine		
Vald pakub gümnaasiumiharidust Otepää linnas progümnaasiumi tasemest alates. Gümnaasium pakub üleriigiliselt õpet nii spordisuunal (sh talisport) kui ka ettevõtlus ja loovus õpet. Otepää Gümnaasiumi jätkusuutlikkuse eelduseks on gümnaasiumi astmes õppimas vähemalt 60 last.		
Kavandatud tegevused aastatel 2019-2023:		
<ul style="list-style-type: none"> • Puka koolis gümnaasiumi astmes õpetamine lõpetatakse alates 2019/2020 õppeaastast; • Otepää Gümnaasiumi ümberkujundamine õppeasutuseks, kus õpe toimub gümnaasiumi ja III kooliastmes; Pühajärve Põhikool ja Otepää Gümnaasiumi I ja II kooliastme osad liidetakse (Pühajärve-Otepää Algkool), kus õpe toimub I ja II kooliastme osas; • Spordi õppesuuna arendamine Otepää Gümnaasiumis alates III kooliastmest (sh võimalusel Otepää spordigümnaasiumi liitmine); 		
Kavandatud tegevused aastatel 2019-2028:		
<ul style="list-style-type: none"> • Otepää Gümnaasiumi õppekompleksi arendamine; • Otepää Gümnaasiumi riigigümnaasiumiks muutmine; 		
<i>Ettepaneku tegija</i>	<i>Ettepaneku sisu</i>	
Kaido Tamberg	Otepää Gümnaasium jätkab Gümnaasium + põhikool. Gümnaasiumiosas rakendatakse valitud süvaõppevormi spetsialiseeritult (näiteks spordimeditsiini kallak, toitumisõpe jne, biotehnoloogia, psühholoogia, humanitaarkallak (näiteks J. Hurda nimelises Gümnaasiumis vms), saavutamaks lisaväärtuse andmise läbi OG suuremat konkurentsivõimet ja populaarsust. Teise variandina kaalutakse tihedat koostöölepet ja integreerumist juba mingil süvaõppe alal tegusa Gümnaasiumiga Tartus, Nõos vms). Õpilaste arvu kasvamisel Gümnaasiumiosas üle 150 õpilase lahutatakse Gümnaasiumiosa põhikooli osast.	Arvestatud osaliselt. Arengukavas nähakse ette eraldi Otepää põhikool ja J.Hurda nimeline Otepää Gümnaasium. Gümnaasiumi fookus keeltele, kodulool ja spordil.
Kaido Tamberg	Otepää valla hariduse arengukava I etapis (2019-2020) ühendatakse asutustena (ühtse juhtimise alla) praegused Puka ja Keeni põhikoolid ning Puka lasteaed. Moodustatakse Puka - Keeni Põhikool/Lasteaed, milles õppetöö toimub kohtadel sarnaselt praegusega. Teiseks liidetakse üheks haridusasutuseks Otepää Gümnaasium ja Pühajärve Põhikool Otepää Gümnaasiumi juurde. Õppetöö jätkub Pühajärve koolimajas põhikoolina ja Otepää koolimajas sarnaselt praegusega. Haridusreformi II etapis 2020-... jätkavad mõlemad haridusasutused nelja koolimajaga kohtadel oma tegevust õpilaste arvu püsimisel vähemalt 75 õpilast koolimaja kohta. Õpilaste arvu langemisel alla selle ja järgneva viie aasta õpilaste arvu prognoosi langustendentsi püsimisel konkreetse koolimaja kohta, kaalub vald vastava piirkondliku koolimaja tegevuse jätkamise otstarbekust või selle ümberkorraldamist	Mitte arvestatud. Koolide ühendamist ei kavandata.
Ermo Kruuse	Riigigümnaasium lk 17 Riigigümnaasiumite arendamine on kokku lepitud koolivõrgu programmis 2018-2021 ning see sätestab aastaks 2023 vaid ühte riigigümnaasiumit Valgamaal - ja see on kahjuks Valgas. Seetõttu tuleks paremini lahti kirjutada, kuidas jõutakse riigigümnaasiumini. Audentesega liitmisel tekkiv vaid spordikallakuga gümnaasium on selgelt vähene ja ei tagaks noorte püsima jäämist piirkonda. Mistõttu lisada tuleks teatud spetsialiseerumine, Arengu- ja innovatsioonikomisjonis nimetatud keelekallak on täiesti mõeldav.	Arvestatud osaliselt. Arengukava näeb ette võimaluse riigigümnaasiumiks muutumist 10 aastases perioodis. Nähakse ette nii spordi kui ka keeltecallak.
Arengu- ja innovatsioonikomisjon	Riigigümnaasium lk 17 Riigigümnaasiumite arendamine on kokku lepitud koolivõrgu programmis 2018-2021 ning see sätestab aastaks 2023 vaid ühte riigigümnaasiumit Valgamaal - ja see on kahjuks Valgas. Seetõttu tuleks paremini lahti kirjutada, kuidas jõutakse riigigümnaasiumini. Audentesega liitmisel tekkiv vaid spordikallakuga gümnaasium on selgelt vähene ja ei tagaks noorte püsima jäämist piirkonda. <u>Mistõttu lisada tuleks teatud spetsialiseerumine, Arengu- ja innovatsioonikomisjonis nimetatud „keele“ kallak on täiesti mõeldav ja perspektiivikas.</u>	Arvestatud osaliselt. Arengukava näeb ette võimaluse riigigümnaasiumiks muutumist 10 aastases perioodis. Nähakse ette nii spordi kui ka keeltecallak.
Arengu- ja innovatsioonikomisjon	Otepää Gümnaasiumis võiks olla keelte kallak (ei ole mõtet konkureerida Nõo Reaalgümnaasiumi ja Hugo Treffneri Gümnaasiumiga)	Arvestatud. Gümnaasiumis nähakse ette nii spordi kui ka keeltecallak.

Kaja Aluvee	Sõnastada selgelt ja üheselt mõistatavalt ümber lõik Hariduse kvaliteedi tõstmine (lk. 16) Tugeva gümnaasiumi hariduse võimaldamine- Kavandatud tegevused aastatel 2019-2023: <u>Otepää Gümnaasiumi ümberkujuundamine õppeasutuseks, kus õpe toimub gümnaasiumi ja III kooliastmes; Pühajärve Põhikool ja Otepää Gümnaasiumi I ja II kooliastme osad liidetakse (Pühajärve-Otepää Algkool), kus õpe toimub I ja II kooliastme osas;</u>	Arvestatud. Haridusvaldkond ümber sõnastatud.
Otepää Gümnaasiumi kollektiiv	Otepää Gümnaasium peab säilima nagu ta on – kõikide kooliastmetega oma maja ruumides. Loobuda haridusvaldkonna arengukava avalikustatud versioonist.	Arvestatud osaliselt. Arengukava haridusvaldkonda muudetud. Arengukavas nähakse ette eraldi Otepää põhikool ja Hurda nimeline Otepää Gümnaasium.
Keeni põhikooli hoolekogu	Selle asemel, et poolitada koole, et tagada Otepää Gümnaasiumis tulevikus rohkem lapsi, võiks arendada hoopis gümnaasiumi osa. Näiteks luua ka kooli mõni filmisuund, meditsiinikallak vms, et lapsel oleks huvi jätkata oma õpinguid Otepääl.	Arvestatud osaliselt. Arengukavas nähakse ette eraldi Otepää põhikool ja J.Hurda nimeline Otepää Gümnaasium. Gümnaasiumi fookus keeltel, kodulool ja spordil.
Pühajärve Põhikooli õpetajad	Tugeva gümnaasiumi hariduse võimaldamine Kavandatud tegevused lähiaastatel: <ul style="list-style-type: none"> • Puka koolis gümnaasiumi astmes õpetamine lõpetatakse alates 2019/2020 õppeaastast; • Otepää Gümnaasiumi õppekompleksi arendamine; • Otepää õpilaskodu laiendamine. 	Arvestatud.
Rahvakoosolek Keeni koolis	Meditsiini ja meedia valdkonna õppe toomine kooli	Mitte arvestatud. Gümnaasiumi fookus keeltel, kodulool ja spordil.
Pühajärve koosolek	Koostöös kõrgkoolidega viia läbi või initsieerida uuring, et mis põhjustel langetatakse kooli valik Kagu Eesti piirkonnas Gümnaasiumide osas. (2019 aastal)	Mitte arvestatud. Valla ülesanne pole läbi viia uuringuid Kagu-Eestis.
Janika Laur	Välja jätta meede: progümnaasiumi lugu ja Otepää Gümnaasiumi kaheks lõhkumine.	Mitte arvestatud. Arengukavas nähakse ette eraldi Otepää põhikool ja J.Hurda nimeline Otepää Gümnaasium.
Airi Vaher	Säilitada Otepää valla koolivõrk muutmata kujul põhjaliku ja erapooletu koolivõrgu analüüsi ja tulevikuvisioni koostamiseni. (muudatuste tagajärgede ja riskide erapooletu analüüs peaks põhinema haridusvaldkonna spetsialistide põhjendustel).	Mitte arvestatud. Arengukavas nähakse ette 4 põhikooli (Keeni, Puka, Pühajärve on lasteaed-põhikoolid) ja 1 gümnaasium.
Airi Vaher	Säilitada olemasolev koolide juhtimine, mis omakorda tagab kooli traditsioonide ja omanäolisuse säilimise ning koolipere ühtsuse. Parem on luua süsteem, mis toetab ühtselt koolivõrku, mitte jääda lootma, et üks ülene juht suudab korraldada võrdse rahastamise ja ühtse arengu (süsteem mitte püramiid).	Arvestatud. Koolidel säilib oma juhtimine.
OG, PPK ja Puka koolide hoolekogud	2. Tugeva gümnaasiumihariduse võimaldamine Vald pakub gümnaasiumiharidust Otepää linnas. <u>Otepää Gümnaasium töötab välja õppesuunad, millega eristub ja pakub neis suundades üleriigiliselt õpet.</u> Otepää Gümnaasiumi jätkusuutlikkuse eelduseks on gümnaasiumi astmes õppimas vähemalt 60 last. <i>Kommentaari/põhjendus:</i> <ul style="list-style-type: none"> - Ettepanek on loobuda progümnaasiumi kontseptsioonist. - Ettepanek usaldada Otepää Gümnaasiumi töötajaid, hoolekogu ja valla kogukonda välja töötama õppesuundi, mis kutsuksid õppima õpilasi üle Eesti ning innustaksid OG töötajaid neid suundi õpetama. 	Arvestatud osaliselt. Loodud progümnaasiumi kontseptsioonist, nähakse ette „puhas“ gümnaasium“ Gümnaasiumi fookus keeltel, kodulool ja spordil.
OG, PPK ja Puka koolide hoolekogud	Kavandatud tegevused aastatel 2019-2023: <ul style="list-style-type: none"> • Puka koolis gümnaasiumi astmes õpetamine lõpetatakse alates 2019/2020 õppeaastast. • Eristumist ja üleriigilist huvi tagavate õppesuundade välja töötamine. 	Arvestatud osaliselt. Gümnaasiumi fookus keeltel, kodulool ja spordil. Riigigümnaasiumiks muutumisel ja

	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Kaasaegsete ja innovaatiliste õppemoodulite arendamine.</u> Kavandatud tegevused aastatel 2019-2028: <ul style="list-style-type: none"> • Otepää Gümnaasiumi õppekompleksi arendamine; • Otepää Gümnaasiumi riigigümnaasiumiks arendamine. <p><i>Kommentaar/põhjendus:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Õppesuundade otsustamine peab toetuma analüüsidele ja on osa haridusvaldkonna arengukava koostamise lähteülesandest.</i> - <i>Otepää Gümnaasiumi ei saa vald ise riigigümnaasiumiks muuta, kuid ta saab selleks luua eeldusi ning pidada selleks riigiga läbirääkimisi.</i> 	riigiga läbirääkimiste pidamise aluseks saab olla valla arengukavas toodud soov muutuda riigigümnaasiumiks.
Rein Vikard	Otepää Gümnaasiumist peaks saama riigi gümnaasium, mille õpetamise tase ei jää alla Tartu parimate gümnaasiumide tasemele. Otepää gümnaasium võiks olla matemaatika kallakuga ja täiendava programeerimise ja robote konstrueerimise õpetamisega. Gümnaasiumil peaks olema aktsepteeritavad suhted Tartu ülikooli, Maaülikooli ja Taltehülikooliga. Kaaluda tuleks Otepää Autentese ühendamist Otepää Gümnaasiumiga. Gümnaasiumi ühiselamus peaks olema 60-70 kohta, mis oleks riiklikult tasustatud. Ainult võimekas ja pühendunud direktor on suuteline tegema Otepääl imet.	Arvestatud osaliselt. Arengukava sisaldab eesmärki muutuda riigigümnaasiumiks. Nähakse ette võimalust spordigümnaasiumiga liitumine. Gümnaasiumi fookus on keeled, kodulugu ja sport.
3. Vajadusi arvestava tugisüsteemide tagamine haridusasutuses Õpilastele, sh hariduslike erivajadustega õpilastele pakutakse olemasolevate lasteaedade ja koolide baasil võimete kohaseid ja paindlikke õpitingimusi ja tugiteenuseid. Haridusasutuste majandamine on tõhus, asutuste juhid on vabastatud haldusülesannete täitmisest.		
Kavandatud tegevused aastatel 2019-2023: <ul style="list-style-type: none"> • Koolide komplekteerimine HEV õpilaste õppeks kvalifikatsioonile vastavate töötajatega (sotsiaalpedagoog, logopeed, psühholoog, abiõpetajad) • Otepää valla keskköögi rakendamine; • haridusasutuste hoonete majandus/haldus teenuse tsentraliseerimine; Kavandatud tegevused aastatel 2019-2028: <ul style="list-style-type: none"> • Otepää õpilaskodu laiendamine; 		
<i>Ettepaneku tegija</i>	<i>Ettepaneku sisu</i>	
Kaido Tamberg	2019-2020 asutab vald vallasutuse või vallale kuuluva OÜ „Otepää valla keskköök“ (vms), mis asub korraldama, koordineerima ja läbi viima õpilaste toitlustamist valla haridusasutustes ja lasteaedades. Keskköögi loomise eesmärk on pakkuda õpilastele kvaliteetset toitu ja paindlikku toitlustamist oma asutustes, kasutada võimalikult palju kohalikku ja ökoloogiliselt puhast toorainet, propageerida ja praktiseerida tervislikku toitumist ja kaasata õpilasi toidu valmistamise ja koostamise protsessi. 2019- luuakse Keskköök, mis asub korraldama ja pakkuma toitlustamist vähemalt OGs ja Pühajärve Põhikoolis alates august 2019. 2020-... koordineerib ja korraldab Keskköök ka eraldiseisvate haruköövide tegevust Keeni ja Pukas. Maksumus investeeeringuna 2019 ca 200 000 eur, millest osa liisinguna	Arvestatud osaliselt. Arengukavas muudatus - Otepää vallas ühise juhtimisega lokaalste köökide rakendamine;
Janika Laur	Sisse panna meede: tugispetsialistide arvu suurendamine koolides.	Sisaldub arengukavas
Janika Laur	Sisse panna meede: Otepää Gümnaasiumi õpilaskodu laiendamine.	Sisaldub arengukavas
Töögrupp: Maire Murumaa ja Ülvi Kann- Keeni Põhikool Margot Keres- Puka Keskool Miia Pallase- Pühajärve Põhikool	Haridusvaldkonna Meede 3 Tugisüsteemide tagamine haridusasutustes. Tugispetsialistide võrgustik vallas- kas kohapeal või kahe kooli põhiselt. Tugiteenuste pakkumine õppija lähipiirkonnas- võimalus valla keskuses spetsialisti teenusele. Lasteasutuste majandamine viia majandusplokki- haldusküsimused ning juhtimine koolikorralduse osasse. Koolide komplekteerimine HEV õpilaste õppeks – HEV koordinaatori ametikoha loomine koolide juurde. Lisaks erialaspetsialistid: eripedagoog, logopeed, tugiisik. Tugisüsteem transpordikorralduse tõhustamiseks- koordinaator, kes vastutab bussiliikluse eest: tegeleb piirkonnas transpordivajaduse kaardistamisega ning lahenduste leidmisega, suhtleb kooli kui vanematega.	Arvestatud osaliselt. Arengukavas sisaldab koolides HEV õpilaste õppeks kvalifikatsioonile vastavate töötajate tagamine (sotsiaalpedagoog, logopeed, psühholoog, eripedagoog, abiõpetajad). Eraldi koordinaatorit transpordikorraldamiseks pole tarvis, arengukava sisaldab õpilaste liikumisvajadust arvestava ühistranspordi korralduse tagamine.

Puka piirkonna 7 inimest	Vajadusi arvestava tugisüsteemide tagamine haridusasutustes punktis lisada, koolide õpilaskodu kasutamine on oma valla õpilastele tasuta. (Soodustab oma valla õpilaste käimist oma valla koolides ja seda eriti äärealadelt.	Arvestatud.
Sotsiaal- ja tervishoiukomisjon	Vajadus Otepää valla lasteasutustes (koolid, lasteaiad) tugispetsialistide järele, väikeklass, planeerida meetmed arengukavas.	Arengukavas sisaldab koolides HEV õpilaste õppeks kvalifikatsioonile vastavate töötajate tagamine (sotsiaalpedagoog, logopeed, psühholoog, eripedagoog, abiõpetajad). Väikeklasside planeerimine koolide enda küsimus.
Puka piirkonna 7 inimest	Vajadusi arvestava tugisüsteemide tagamine haridusasutustes punktis asendada sõnastus Otepää valla keskköögi rajamine sõnastusega: koolides säilitatakse (luuakse) koolide oma köögid, et tagada värske, tervisliku ja kvaliteetse koolisöögi andmine.	Arvestatud osaliselt. Arengukavas Otepää vallas ühise juhtimisega lokaalste köökide rakendamine;
Pühajärve Põhikooli õpetajad	Pühajärve Põhikool vajab oma kööki kohapealse toitlustamisega.	Arvestatud. Arengukavas Otepää vallas ühise juhtimisega lokaalste köökide rakendamine;
Pühajärve Põhikooli õpetajad	Vajadusi arvestava tugisüsteemide tagamine haridusasutustes Õpilastele, sh hariduslike erivajadustega õpilastele pakutakse olemasolevate lasteaedade ja koolide baasil võimetekohaseid ja paindlikke õpitingimusi ja tugiteenuseid. Kavandatud tegevused lähiaastatel: • Koolide komplekteerimine HEV õpilaste õppeks kvalifikatsioonile vastavate töötajatega (sotsiaalpedagoog, eripedagoog, logopeed, HEV koordinaator, psühholoog, abiõpetajad).	Arvestatud osaliselt. Arengukavas sisaldab koolides HEV õpilaste õppeks kvalifikatsioonile vastavate töötajate tagamine (sotsiaalpedagoog, logopeed, psühholoog, eripedagoog, abiõpetajad).
Janek Moros	valla poolt loodav üürimaja – kas olete mõelnud sinna teha seniks kuni kooli õpilaskodule pole juurdeehitust tehtud – õpilaste lisa tiib. Meil ju õpilaskodus kohti puudu?! Saame ehk lapsi OG juurde ka kaugemalt. Koolitare 3 kinnistu. Enamuses on maja valla omandis. Kas on mõeldav see samuti õpilaskoduks või õpetajate elamiseks ümber ehitada-renoveerida. Kohe kooli ligidal. Mugav kõigile.	Arvestatud osaliselt. Nähakse ette koostöö majutusasutustega.
4. Valla arengueelduste rakendamine valla hariduskorralduses Haridusasutuste tegevus toetab valla eesmärkide saavutamist ja arengueelduste kasutamist sh lastes Otepäälase identiteedi suurendamine, ettevõtlikkuse ja loovuse arendamine jne. Väärtustatakse hariduse praktilisust, mille tarvis arendatakse haridusasutuste koostööd erinevate organisatsioonidega. Kavandatud tegevused aastatel 2019-2023: • Ettevõtlikkusõppe juurutamine valla haridusasutustes („Ettevõtlik kool“); • Valla õpilasfirmade konkurssi läbiviimine ja osalemine üleriigilistel konkurssidel. Kavandatud tegevused aastatel 2019-2028: • Otepää piirkonna kultuuri- ja ajalooõpe arendamine haridusasutustes; • Lõuna-Eesti murraku (Tartu/Ugandi keel) õpe koolides koostöös valla kultuuriasutustega.		
<i>Ettepaneku tegija</i>	<i>Ettepaneku sisu</i>	
Töögrupp: Maire Murumaa ja Ülvi Kann- Keeni Põhikool Margot Keres- Puka Keskool Miiia Pallase- Pühajärve Põhikool	Valla arengueelduste rakendamine valla hariduskorralduses- toetada erinevaid valla koolide ühiseid koostööprojekte, õpilaste aktiivsust, pisi projekte, haridusprogramme valla sees ja väljaspool. Toetada noorte oma-algatuslikke projekte ja ideede elluviimist.	Arvestatud. Arengukavae lisatud: toetatakse erinevaid valla koolide ühiseid koostööprojekte, õpilaste aktiivsust, haridusprogramme valla siseselt ja väljast poolt;

MTÜ Kappermäe Selts	Ettepanek lisada hariduseesmärgina laialdasem loodusõpe ja õuesõpe, eriti koostöös looduspargiga; ettevõtlussuunal seada eesmärgiks turismi, säästva metsanduse ja mahepõllumajanduse ettevõtlikkuse tutvustamine.	Arvestatud osaliselt. Arengukavas sisaldub Otepää piirkonna kultuuri-, loodus- ja ajalooõppe arendamine haridusasutustes.
OG, PPK ja Puka koolide hoolekogud	<p>4. Valla arengueelduste rakendamine valla hariduskorralduses</p> <p>Haridusasutuste tegevus toetab <u>arengukava</u> eesmärkide saavutamist ja arengueelduste kasutamist sh lastes <u>kohaliku</u> identiteedi suurendamine, ettevõtlikkuse ja loovuse arendamine jne. Väärtustatakse hariduse praktilisust, mille tarvis arendatakse haridusasutuste koostööd erinevate organisatsioonidega.</p> <p>Kavandatud tegevused aastatel 2019-2023:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ettevõtlusõppe juurutamine valla haridusasutustes („Ettevõtlik kool“); • Valla õpilasfirmade konkursi läbiviimine ja osalemine üleriigilistel konkurssidel. <p>Kavandatud tegevused aastatel 2019-2028:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Otepää piirkonna kultuuri- ja ajalooõppe arendamine haridusasutustes; <p>Lõuna-Eesti murraku (Tartu/Ugandi keel) õpe koolides koostöös valla kultuuriasutustega.</p> <p><i>Kommentaari/põhjendus:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - KOKS ei näe vallale, kui haldusüksusele ette eesmärgid, küll on kogukonnal eesmärgid, mis lepatakse kokku selles arengukavas. - Puka, Keeni, Pühajärve lapsed peavad eelkõige tunnetama oma paikkonna identiteeti. Otepäälase identiteet tuleb aja jooksul ise juurde kui vald suudab toetada piirkondade arengut ja koostööd. - Lõuna-Eestis on rida murrakuid nagu mulgi-, võru-, setu-, tartu- jne. Ühtset L-E murrakut ei eksisteeri. Tartu/Otepää murraku kõnelejad on jäänud nii vähe, et seda pole võimalik taastada. Ugandi keelt pole olemas. Teeme ettepaneku see ebarealistlik tegevus välja võtta. 	Arvestatud.
Enelin Alter	Lõuna-Eesti murraku (Tartu/Ugandi keel) õpe koolides koostöös valla kultuuriasutustega. Äkki mõtleks reaalselt. Mingit murrakut meil küll vaja ei ole. Nagu me teame, siis murrakuga maailmas läbi ei löö, ikka tuleb suund võtta võõrkeeltele. Mis keel on Ugandi keel? <u>Teen ettepaneku Lõuna-Eesti murraku punkt arengukavast eemaldada.</u>	Arvestatud.
Herko Sunts	Nimetada ümber Lõuna-Eesti murrak ümber Tartu murrakus. <i>Põhjendus: Tartu keel (tartu kiil või tarto kiil) on lõunaestlaste keelte hulka kuuluv Eesti põlvne piirkondlik keel ehk regionaalkeel. Traditsioonilise käsitluse järgi on tegemist lõunaestlaste keele või eesti keele lõunaestlaste murderühma Tartu murdega. Tartu keelel on Eesti 2011. aasta rahvaloenduse andmetel 4109 kõnelejat põhiliselt Lõuna-Tartumaal (Sangaste, Otepää, Kambja, Võnnu, Rõngu, Rannu, Puhja, Nõo ja Tartu-Maarja kihelkond).</i>	Võetud arengukavast välja.
Pühajärve Põhikooli õpetajad	Pühajärve Põhikool jätkab loodushariduse propageerimist (asukoht, KIK projektid, Roheline kool).	Arvestatud osaliselt. Arengukava näeb ette Otepää piirkonna kultuuri-, loodus- ja ajalooõppe arendamine haridusasutustes.
Pühajärve Põhikooli õpetajad	<p>Valla arengueelduste rakendamine valla hariduskorralduses</p> <p>Haridusasutuste tegevus toetab valla eesmärkide saavutamist ja arengueelduste kasutamist sh laste/noorte piirkondliku identiteedi suurendamine, ettevõtlikkuse ja loovuse arendamine jne.</p> <p>Väärtustatakse hariduse praktilisust, mille tarvis arendatakse haridusasutuste koostööd erinevate organisatsioonidega.</p> <p>Kavandatud tegevused lähiaastatel:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ettevõtlusõppe juurutamine valla haridusasutustes; • Valla õpilasfirmade konkursi läbiviimine ja osalemine üleriigilistel konkurssidel; • Otepää piirkonna kultuuri- loodus- ja ajalooõppe arendamine haridusasutustes. 	Arvestatud.
5. Haridusvaldkonna tervikliku juhtimise korraldamine		
Haridussüsteem on Otepää vallas terviklik, kus õpilaste liikumine ühest õppeastmest teise toimub valutult ning andtava hariduse kvaliteet on valla kõrgendatud tähelepanu all. Haridusvaldkonnas töötavad kvalifikatsiooninõuetele vastavad, motiveeritud hästi tasustatud õpetajad ja head tunnustatud spetsialistid, tunnustatakse parimaid õppureid ja pedagooge.		

Kavandatud tegevused aastatel 2019-2023: <ul style="list-style-type: none"> • õpilaste liikumisvajadust arvestava ühistranspordi korralduse tagamine; • Otepää valla haridusvõrgu juhi tööle rakendamine; • valla õpetajate ja õppurite tunnustamissüsteemi arendamine; • eluaseme soodustuse süsteem uute õpetajate valda toomiseks. 		
Kavandatud tegevused aastatel 2019-2028: <ul style="list-style-type: none"> • valla haridusametites kvaliteedijuhtimissüsteemi rakendamine. 		
<i>Ettepaneku tegija</i>	<i>Ettepaneku sisu</i>	
Puka piirkonna 7 inimest	Haridusvaldkonna tervikliku juhtimise korraldamine punktile lisada haridusametite juhtimine säilitatakse haridusametis kohapeal, et säilitada koolide isikupära, omanäolisus ja kontakt kohalike elanikega. (See säilitab huvi lapsi kodukoolis hoida).	Arvestatud. Arengukava ei näe ette koolide ühisjuhtimist.
Töögrupp: Maire Murumaa ja Ülvi Kann- Keeni Põhikool Margot Keres- Puka Keskool Miia Pallase- Pühajärve Põhikool	Haridusvaldkonna tervikliku juhtimise korraldamine - vallas töötab haridus- ja noorsootöö spetsialist, kes koordineerib valla hariduselu. Hariduselu aitab koordineerida volikogu hariduskomisjon. Ühine juhtimine kooli piirkonnas, mitte mitme kooli piirkonnas: hetkel toimivad lasteaed- põhikooli ja põhikool- gümnaasiumi juhtimine; rakendada ühist juhtimist siis kui laste arv koolis kukub. Vajadusel liita huvitegevuse/huvikooli/raamatukogu juhtimine. Keskköögi rakendamine- kas hetkel on vajadus? Piirkonniti hetkel erinev- kasutatakse kohalikku toiduainet, kohalikku tööjõudu.	Arvestatud osaliselt. Nähakse ette Otepää vallas ühise juhtimisega lokaalste köökide rakendamine ja koostööd valla haridusvaldkonnas koordineerib valla vastav haridusvaldkonna spetsialist. Koolid on eraldi juhtimisel.
OG, PPK ja Puka koolide hoolekogud	Kavandatud tegevused aastatel 2019-2023: <ul style="list-style-type: none"> • õpilaste liikumisvajadust arvestava ühistranspordi korralduse tagamine; • valla õpetajate ja õppurite tunnustamissüsteemi arendamine; • ametikorterite olemasolu tagamine vallas töötavatele ning uutele valda tööle tulevatele õpetajatele; • koostööd valla haridusvaldkonnas koordineerib valla haridusspetsialist. Kavandatud tegevused aastatel 2019-2028: <ul style="list-style-type: none"> • valla haridusametites kvaliteedijuhtimissüsteemi rakendamine. <i>Kommentaar/põhjendus:</i> <ul style="list-style-type: none"> - Ettepanek asendada ebamäärane mõiste „eluaseme soodussüsteem“ konkreetsema „ametikorteri“ mõistega. - Ettepanek loobuda haridusvõrgu juhi tööle rakendamisest. Vallas on olemas haridusspetsialist, kelle ülesanne koostöö koordineerimine peaks olema. 	Arvestatud osaliselt. Nähakse ette koostööd valla haridusvaldkonnas koordineerib valla vastav haridusvaldkonna spetsialist ning eluaseme soodustuse süsteem uute õpetajate valda toomiseks.
Rein Vikard	Neli põhikooli viia ühise juhtimise alla, keskusega Otepääl, üks direktor ja neli õppealajuhatajat.	Mitte arvestatud. Koolidel nähakse ette oma juhtimine.
Pühajärve Põhikooli õpetajad	Haridusvaldkonna juhtimise korraldamine Valla haridusvaldkonda juhib valla haridus- ja noorsoo spetsialist. Säilitada olemasolev koolide juhtimine. Kavandatud tegevused lähiaastatel: <ul style="list-style-type: none"> • Õpilaste liikumisvajadust arvestava ühistranspordi korralduse tagamine; • Valla õpetajate ja õppurite tunnustamissüsteemi arendamine; • Valla haridusametites kvaliteedijuhtimissüsteemi rakendamine. • Haridusametite hoonete majandus/haldus teenuse tsentraliseerimine. 	Arvestatud. Säilib olemasolev koolide juhtimine. Nähakse ette koostööd valla haridusvaldkonnas koordineerib valla vastav haridusvaldkonna spetsialist.

Otepäälase ja Otepää identiteedi suurendamine (P3) Vald seab eesmärgiks elanikkonnas ühtekuuluvustunde suurendamise, mis muudab Otepää elaniku eriliseks võrreldes teistega. Kuuluvustunde baseerub kogukonna ja kultuuri suhtel ning arengut edendatakse valla kui terviku kui ka piirkondlikul (küla, paikkond) ja institutsionaalsel (kultuuri- spordiring, seltsing jne) tasandil.		
MÕÕDIKUD Tulemusnäitaja Otepäälaste identiteedi tunnetus (PT3) Mõjutegur Inimeste kaasamine (PM3)		
<i>Ettepaneku tegija</i>	<i>Ettepaneku sisu</i>	<i>Vallavalitsus & uhrühm</i>
Kogukondade koostöökomisjon	Peatüki 5 alapeatük „Otepäälase ja Otepää identiteedi“ suurendamine lk 19-22 Teeme ettepaneku muuta pealkirja ja teksti järgmiselt: „Otepää valla ja kogukonna identiteedi suurendamine (P3) Vald seab eesmärgiks elanikkonnas ühtekuuluvustunde suurendamise. Kuuluvustunde baseerub kogukonna ja kultuuri suhtel ning arengut edendatakse nii valla kui terviku kui ka piirkondlikul (küla, paikkond) ja institutsionaalsel (kultuuri- spordiring, seltsing jne) tasandil.“	Arvestatud
MTÜ Kappermäe Selts	Otepäälase ja Otepää identiteedi suurendamine (P3) Ettepanek sõnastada ümber „Vald seab eesmärgiks elanikkonnas ühtekuuluvustunde suurendamise, mis muudab Otepää elaniku eriliseks võrreldes teistega.“ näiteks „Vald seab Aeesmärgiks elanikkonnas ühtekuuluvustunde suurendamise, mis tähtsustab kõiki valla piirkondi“.	Arvestatud osaliselt. Rakendatud kogukondade koostöökomisjoni ettepanekut.
1. Valla elanike sotsiaalse suhtlemise ja kultuurilise pärandi tugevdamine Vald soodustab tegevusi ja ettevõtmisi, mis suurendavad Otepää elanikkonna omavahelist sotsiaalset suhtlemist, Otepää loodusliku, ajaloolise, kultuurilise pärandi säilitamist ja eksponeerimist (sh kultuuriringid, keskkonnakaitse, muinsuskaitse jne). Valla kultuuriasutused (kultuurimajad, raamatukogud) toimivad ühtse võrgustikuna, kus pakutakse erinevaid teenuseid.		
Kavandatud tegevused aastatel 2019-2023: <ul style="list-style-type: none"> valla raamatukogude ümberkorraldamine teenuskeskusteks; Puka kultuurimaja küttesüsteemi rekonstrueerimine. 		
Kavandatud tegevused aastatel 2019-2028: <ul style="list-style-type: none"> Statsionaarse kino rajamise soodustamine; Lõuna-Eesti murde keele arendamiskeskuse kujunemine (murde keelses trükiste välja andmine) 		
<i>Ettepaneku tegija</i>	<i>Ettepaneku sisu</i>	
Janika Laur	Kultuuri sisu on arengukavast välja jäänud, esinedes ainult mõne üksiku lause osana. Ettepanek: palun lisada kultuurivaldkond arengukavasse.	Arengukavas on kultuuritegevus kavandatud meetme „Valla elanike sotsiaalse suhtlemise ja kultuurilise pärandi tugevdamine“ all. SAeda on täiendatud lähtuvalt laekunud ettepanekutest.
Ermo Kruuse	Raamatukogud teenuskeskusteks Lk 19 Pigem tuleks raamatukogud muuta multifunktsionaalseteks teenuskeskusteks, mis sisaldaks: kaugtöökeskus (arvutivõrk, WIFI, printer, skänner), noortetuba (lauamängud, mängukonsoolid, Smart TV, DJ-tehnika), raamatukogu (laenus, lugemissaal, laste- ja noortetuba), avatud internetikeskus, lastehoid (ürituste ajal või ka statsionaarne), kohaliku toodangu pood (kohalik käsitöö, mesi jms), ringid/õpitoad (naiskäsitööklass, puutöökoda, keraamikaklass, väärtfilmiohtud, kirjandusklubi, DJ-kool, enesejõustamise praktikad jne) pesupesemine (masin + kuivati), duši kasutamine, õmblusmasina kasutamise võimalus jne	Arvestatud.
Arengu- ja innovatsioonikomisjon	Raamatukogud teenuskeskusteks Lk 19 <u>Pigem tuleks raamatukogud muuta multifunktsionaalseteks teenuskeskusteks, mis sisaldaks:</u> <u>kaugtöökeskus (arvutivõrk, WIFI, printer, skänner), noortetuba (lauamängud, mängukonsoolid, Smart TV, DJ-tehnika), raamatukogu (laenus, lugemissaal, laste- ja noortetuba), avatud internetikeskus, lastehoid (ürituste ajal või ka statsionaarne), kohaliku toodangu pood (kohalik</u>	Arvestatud.

	<u>käsitöö, mesi jms), ringid/õpitoad (naiskäsitööklass, puutöökoda, keraamikaklass, väärtfilmiohtud, kirjandusklubi, DJ-kool, eneseõustamise praktikad jne) pesupesemine (masin + kuivati), duši kasutamine, õmblusmasina kasutamisevõimalus jne</u>	
Jorma Riivald	Kultuurikuuri rajamine Otepää kultuurimaja parki. Vana kuuri asemele ehitada uus kuur millele oleks ka põrand ja lava. Kuur mahutaks ca. 80 inimest ja on mõeldud pargis toimuvate sündmuste läbiviimiseks, vabaõhuetendused / kontsertid / kino.	Arvestatud
Jorma Riivald	Puka kultuurimaja pargi kogukonna kiigu taastamine.	Arvestatud
Jorma Riivald	Taastada Otepää vallas avalikud kultuuri ja eraisikute kuulutuste stendid.	Arvestatud osaliselt. Infostendid mainitud elamumajanduse all
Jorma Riivald	Mobiilse nn pop-up lava soetamine koos vajaliku heli- ja valgustehnikaga väli sündmuste korraldamiseks.	Arvestatud
Herko Sunts	Nimetada ümber Lõuna-Eesti murrak ümber Tartu murrakuks. <i>Põhjendus: Tartu keel (tartu kiil või tarto kiil) on lõunaeesti keelte hulka kuuluv Eesti põline piirkondlik keel ehk regionaalkeel. Traditsioonilise käsitlese järgi on tegemist lõunaeesti keele või eesti keele lõunaeesti murderühma Tartu murdega. Tartu keelel on Eesti 2011. aasta rahvaloenduse andmetel 4109 kõnelejat põhiliselt Lõuna-Tartumaal (Sangaste, Otepää, Kambja, Võnnu, Rõngu, Rannu, Puhja, Nõo ja Tartu-Maarja kihelkond).</i>	Arvestatud
Kultuurikomisjon	Arengukavas kirjeldada vajadust säilitada omakultuuri (rahvatants, käsitöö jm huviringid)	Mitte arvestatud. Säilitamine on deklaratiivne, arengukava peaks kajastama arendustegevust või muutust.
Kultuurikomisjon	Ettepanek panna arengukavas kirja, et Otepää valla kultuuriasutused jäävad ka edaspidi valla haldusesse	Mitte arvestatud. Arengukava peaks kajastama arendustegevust või kavandatav muutust.
Kogukondade koostöökomisjon	Ettepanek täiendada meetme „Valla elanike sotsiaalse suhtlemise ja kultuurilise pärandi tugevdamine lõiku „kavandatud tegevused aastatel 2019-2023“ „Vallas säilitakse ja arendatakse edasi tänast küla- ja kultuurimajade võrku kui kohaliku aktiivsuse tugipunkte“.	Mitte arvestatud. Säilitamine on deklaratiivne, arengukava peaks kajastama arendustegevust või muutust.
<p>2. Valla elanike liikumisharjumuste suurendamine ja selleks võimaluste loomine</p> <p>Vald toetab elanikkonna liikumisharrastuste kasvu ning loob selleks mitmekesiseid võimalusi. Vald eelistab spordialade arendamist, mis on iseloomulikud piirkonnale ning mille osas on võimalik saavutada olulist tähelepanu Eesti ja rahvusvahelisel tasandil.</p> <p>Kavandatud tegevused aastatel 2019-2023:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Keeni multifunktsionaalse miniareeni rajamine („puur“); • Otepää kooli juurde multifunktsionaalse miniareeni rajamine („puur“); • Laste mängu- ja spordiväljakute korrastamine ja arendamine; • Otepää enda spordiürituste sarja arendamine. <p>Kavandatud tegevused aastatel 2019-2028:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sihvale multifunktsionaalse miniareeni rajamine („puur“); • Uute supluskohtade rajamine. 		
<i>Ettepaneku tegija</i>	<i>Ettepaneku sisu</i>	
Janika Laur	Lk. 19, punkt 2 on välja toodud, milliste spordialade arendamist vald eelistab. Need ei ole korrelatsioonis kavandatud tegevustega, mis järgnevad eelistuste väljatoomisele. Palun muuta.	Mitte arvestatud. Ettepanek ei sisalda, mida muuta.
Uuno Laul	Lk.19 Kavandatud tegevused aastatel 2019-2023:	Arvestatud
	<ul style="list-style-type: none"> • Keeni multifunktsionaalse areeni rajamine („puur“); • Laste mänguväljakute korrastamine ja arendamine; • Otepää enda spordiürituste sarja arendamine. 	

	<p>Kavandatud tegevused aastatel 2019-2028: Sihvale <u>multifunktsionaalse areeni</u> rajamine („puur“);</p> <p><i>Täpsustada mõistet: Tegelikult on: on multifunktsionaalne spordiväljak Miniarena. Sellise mõistega tuleks asendada kõik „puurid“ siin ja edaspidi tekstis.</i></p>	
Turismikomisjon	Ettepanek fikseerida arengukavas ujumiskohtade arendamine ja kajastamine laiemalt, kui ainult Pühajärve rand. Otepää piirkonnas on sadakond erinevat järvekest, tuleks toetada turvaliste supluskohtade, s.h. väliujulate (ujumisradadega) rajamise võimalusi. Täiendada vastavalt arengukava spordimeetme all.	Arvestatud
Turismikomisjon	Lisada: Apteekrimäe metsa rekreatsiooniradade rajamine ja parkmetsaks kujundamine (2 kinnistut).	Arvestatud
MTÜ Kappermäe Selts	Kasvatada teadlikkust vana metsa elustiku looduskaitsest väärtusest ning selle atraktiivsusest turistidele. Apteekri mäe metsas ja Pühajärve saartel on veel võimalus sellise elustiku ja vana metsa tutvustamiseks üldiselt ja see on lihtne tänu nende lähedusele Otepää keskusele. Seega on ettepanek sõnastada ümber punkt „korrastatakse Apteekrimäe parkmetsa“ selliseks „korrastatakse Apteekrimäe matkaradasid, koostöös looduspargi ja RMK-ga arendatakse teabetahvleid ja korraldatakse giidiga matku (eesti ja vöörkeeltes) mh spordi suurürituste lisapakumisenä publikule.	Arvestatud
Turismikomisjon	Linnamäe oru ja taguse kasutuselevõtt spordi ja tervise liikumise tarbeks, Kääriku liikumisradade laiendamine ja pikendamine.	Arvestatud
Jana Mae	Linnamäe oru ja taguse kasutuselevõtt spordi ja tervise liikumise tarbeks, Kääriku liikumisradade laiendamine ja pikendamine.	Arvestatud
Spordikomisjon	Multifunktsionaalsed spordiväljakud nn puurid – koolide juurde, mis talvel oleks kasutatavad uisu, jäähokiväljakuna ja muul kunstmurukattega kaetud.	Arvestatud
Spordikomisjon	Koolides viia läbi erinevate spordialade treenereid kasutades 1 kehalise kasvatuse tundi, et tutvustada erinevaid spordialasid.	Mite arvestatud. Ettepanek rakendatav koolide arengukavas
Puka piirkonna 7 inimest	Otepää spordiklatri arendamine punktile lisada, spordiklubide ja spordivaldkonna rahastamist valla eelarvest tuleb suurendada selliselt, et võimalik oleks treeningute ning muu tegevuse korraldamine ka väiksemates piirkondades.	Mitte arvestatud. Klubi rahastamine toimub vastava korra alusel. Olulist süsteemuudatust ei kavandata.
Puka piirkonna 7 inimest	Otepää spordiklatri arendamine punktile lisada, Puka multifunktsionaalse miniareeni ehitamine.	Arvestatud. Puka miniareena lisatud valla elanike liikumisharjumuste meetme juurde.
MTÜ Kappermäe Selts	Punkti „Valla liikumisharjumuste suurendamine ja selleks võimaluste loomine“ lisada talgud, et mitte tähtsustada ainult sporti ja võistlemist, vaid ka liikumistegevust paikkonna ilu hoidmiseks (nt koostöös Eestimaa Looduse Fondiga). Nt vikatiga niitmise talgud, harivesilike tiikide puhastamise talgud, püsimetsanduse õppepäev-talgud jne. Sõnastusettepanek kavandatud tegevuseks: „loodus- ja talutöötalgute tellimine või korraldamine ja propageerimine valla külaliste ja elanike seas.“	Mitte arvestatud. Talgute korraldamine ei ole liikumisharjumuste suurendamine ja selleks võimaluste loomine.
MTÜ Kappermäe Selts	Lisada eesmärgiks kohapärimuse kogumise soodustamine, nt konkursi või üleskute ja näitusega, ning matkaradade arendamine kohalike poolt, kus info ja liikumisjuhised võivad olla internetis, et vähendada hoolduskulusid.	Arvestatud osaliselt. Arengukavas matkaradade uuendamine ja arendamine.
<p>3. Noorsootöö arendamine Vald toetab laste ja noorte vaba aja veetmise võimaluste kasvu ning mitmekülgset huvitegevust, milleks üheks osaks on valla huvikool.</p> <p>Kavandatud tegevused aastatel 2019-2023:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Otepää noortekeskuse viimine vallamajast kooli juurde; • Koolide juures õpilastele erinevate huviringide pakkumine; • Otepää Muusikakooli õppe kaasajastamine sh pillide uuendamine. 		
<i>Ettepaneku tegija</i>	<i>Ettepaneku sisu</i>	
Janika Laur	Tegevused 2019. aastal.: Otepää, Puka ja Keeni noorsootöötajad koondatakse Otepää Avatud Noortekeskuse ühise juhtimise alla.	Arvestatud
<p>4. Otepäälaste saavutuste tunnustamine ja toetamine Vald märkab ja tunnustab Otepäälaste olulisi saavutusi ning toetab Otepäälasti, kes võivad saavutada erakordseid tulemusi riigi ja rahvusvahelisel tasandil.</p>		

Kavandatud tegevused aastatel 2019-2023: <ul style="list-style-type: none"> Otepäält pärit tippsportlaste, kultuuritegelaste ja ühiskonna tegelaste tunnustamine; Otepää aukodaniku statuudi arendamine; Programmi "Uued Otepää tipud" rakendamine. 		
<i>Ettepaneku tegija</i>	<i>Ettepaneku sisu</i>	
Spordikomisjon	P 3.4 Otepäälaste saavutuste tunnustamine ja toetamine Vald peaks välja töötama süsteemi, et tunnustada ja sponsoreerida väljapaistvaid tulemusi saavutavaid sporditegijaid (mitte ainult koondislasi, vaid ka nõ kandidaate).	Vastav punkt arengukavas olemas
5. Otepää piirkonna maine kujundamine Valla elanikud ja asutused tegelevad pidevalt ja sihiteadlikult positiivse Otepää mainekujundamisega. Vald toetab tegevusi, mis aitavad näidata meediapildis Otepääd atraktiivse elu, töö ja puhke piirkonnana, kus on alati toimumas erinevad sündmused.		
Kavandatud tegevused aastatel 2019-2023: <ul style="list-style-type: none"> Otepäälaste klubi tekkimise soodustamine Tallinnas ja Tartus; Otepää piirkonda tutvustavate telesaadete tegemise soodustamine; Otepää piirkonna teemaliste trükiste väljaandmise soodustamine. 		
Kavandatud tegevused aastatel 2019-2028: <ul style="list-style-type: none"> Otepää piirkonna kohanimedid kasutatavate tootete tootmise ja müügi soodustamine. 		
<i>Ettepaneku tegija</i>	<i>Ettepaneku sisu</i>	
OG, PPK ja Puka koolide hoolekogud	5. Otepää piirkonna maine kujundamine Valla elanikud ja asutused tegelevad pidevalt ja sihiteadlikult positiivse Otepää mainekujundamisega. Vald toetab tegevusi, mis aitavad näidata meediapildis Otepääd atraktiivse elu, töö ja puhke piirkonnana, kus on alati toimumas erinevad sündmused. Kavandatud tegevused aastatel 2019-2023: <ul style="list-style-type: none"> Vallavalitsuse juurde nn maale elama komisjoni moodustamine siia elama asunud ettevõtlike perede osalusel. Uuselanike seas küsitluse läbiviimine ning meetmete paketi kujundamine valda elanike sisserände soodustamiseks. Otepäälaste klubi tekkimise soodustamine Tallinnas ja Tartus; Otepää piirkonda tutvustavate telesaadete tegemise soodustamine; Otepää piirkonna teemaliste trükiste väljaandmise soodustamine. <p><i>Kommentaari/põhjendus:</i> <i>Pidades silmas arengukava visiooni jõuda 8000 elanikuni peame oluliseks süsteemset eesmärgistatud tegevust, et teadvustada Otepää valda kui kvaliteetset elukeskkonda. Selleks tuleb ära teha eeltöö. Komisjoni töösse panustada soovivad inimesed, sealhulgas uuselanikud on meile teadaolevalt olemas.</i></p>	Arvestatud osaliselt. Volikogus on komisjone piisavalt, juurde ei kavandata luua. Uuelanike küsitlemine lisatud (meede „Valda mitte registreeritud elanike kaasamine“ - uute elanike ja vallast lahkunud elanike elukoha muutmise põhjuste monitoorimine;)
Kogukondade koostöökomisjon	Muudatusettepanek meede 5. „Otepää piirkonna maine kujundamine“ järgnevas lõigus. „Valla elanikud ja asutused tegelevad pidevalt ja sihiteadlikult positiivse Otepää <u>valla</u> mainekujundamisega. Vald toetab tegevusi, mis aitavad näidata meediapildis Otepää <u>valla</u> paikkondi atraktiivse elu, töö ja puhke piirkonnana, kus on alati toimumas <u>eripalgelisi sündmuseid</u> .“	Arvestatud
6. Kogukondade arengu toetamine ja vastuse suurendamine Vallas toimub aktiivne külaliikumine, kus vald on delegeerinud osad avalikud teenused paikkondlikele ühingutele (st kultuurimaja, raamatukogu, lastehoid, sotsiaalhoolekanne).		
Kavandatud tegevused aastatel 2019-2023: <ul style="list-style-type: none"> Kogukonna liidrite koolitamine; Avalike teenuste delegerimiseks MTÜdele teenusstandardite väljatöötamine. 		

• Külavanemate valimise soodustamine ning külavanematest paikkondade nõukogude moodustamine, keda kaasatakse valla otsustussüsteemi.		
<i>Ettepaneku tegija</i>	<i>Ettepaneku sisu</i>	
Heino Kängsepp	Valla rahva ja vallavalitsuse vahelise kontakti loomiseks peab igas külas olema külavanem.	Aengukava sisaldab seda
Heino Kängsepp	Külade keskused kohandada rahvale kokku käimise kohtadeks	Arvestatud osaliselt, lisatud külakeskuste arendamine
Airi Vaher	Toetada koolide juures tegutsevate vabaühenduste arengut, rohkem huviringe ja sportimisvõimalusi. Elav ja aktiivne kogukond pakub inimestele rahulolu, meelitab noori peresid maale elama ja hoiab ära ääremaastumise.	Arvestatud osaliselt, lisatud punkt „vabaühenduste toetamine valla arengukavas toodud eesmärkide saavutamiseks;“
Enelin Alter	Külavanemate valimise soodustamine ning külavanematest paikkondade nõukogude moodustamine, keda kaasatakse valla otsustussüsteemi. <u>Teen ettepaneku nõukogude moodustamine eemaldada.</u> Piisab täiesti külavanematest.	Arvestatud
Kogukondade koostöökomisjon	Muudatusettepanekud meede 6 „Kogukondade arengu toetamine ja vastuse suurendamine“ pealkirjas ja tekstis. Meetme nimetuses on trükiviga sõnas „vastutuse“. Lisaks saab kogukondade vastutust suurendada ainult sünkroonis õigustega. Samuti ei saa külaliikumise peamine roll olla teenuste pakkumine, vaid ikkagi kohaliku elu edendamine ning oma elukeskkonna parandamine. Lisaks tagab külade arengu ja suurema vastutuse võtmise tugevam sõnaõigus valla otsuste juures. Seega meie ettepanek sõnastuse osas on: „Kogukondade arengu toetamine, <u>nende õiguste ja vastutuse suurendamine</u> . Vallas <u>toimib</u> aktiivne külaliikumine, <u>mis tõstab kohalike kogukondade rolli oma elukeskkonna parandamisel</u> . <u>Vald kaasab kogukondi otsustusprotsessidesse ning delegeerib osa avalikest teenustest paikkondlikele ühingutele (sh kultuuri- ja raamatukogu teenus, lastehoid, sotsiaalhoolekanne jne).</u> “	Arvestatud
Kogukondade koostöökomisjon	Muudatusettepanek meetme 6 tegevustes aastatel 2019-2023. Järgmised muudatusettepanekud lähtuvad kogukondade koostöö komisjonis kokku lepitud prioriteetidest. Koolitamine on väga kitsas tegevus, samas kui suutlikkuse tõstmine sisaldab palju rohkem võimalusi kogukondade arengule kaasa aidata. Oleme kokku leppinud ülevallalise külavanemate koostöökogu loomises. Paikkondlike kogude moodustamise vajadus jääb täiendavalt konkreetse paikkonna otsustada. Kaasatus valla otsustussüsteemi on meetme kirjelduses juba olemas ega vaja siinkohal kordamist. Meie ettepanek teksti osas on järgmine: Kavandatud tegevused aastatel 2019-2023: • Kogukondade <u>suutlikkuse</u> tõstmine • Külavanemate valimise soodustamine ning <u>külavanemate koostöökogu moodustamine</u> • Avalike teenuste delegeerimiseks MTÜdele teenusstandardite väljatöötamine	Arvestatud
<p>7. Läbipaistev ning kaasav valla juhtimine ja avalike teenuste arendamine</p> <p>Otepää valla juhtimine on läbipaistev ning arvestab erinevate sihtrühmade ja piirkondade huvidega. Kodanikele pakutavad teenused vastavad kaasaegsetele standarditele. Vald rakendab reaktiivset klienditeenindust võttes oskuslikult kasutusele e-teenused. Vald tagab värsket info kättesaadavuse valla elanikkonnale, valla poolt välja antavad sõnumid on selged ja arusaadavad.</p> <p>Kavandatud tegevused aastatel 2019-2023:</p> <ul style="list-style-type: none"> valla kinnisvara haldusteenuse tsentraliseerimine; paberivaba asjaajamise ja e-teenuste arendamine; Valla elanikele iganädalase elektroonilise uudiskirja rakendamine (e-kirja listi); „Otepää Teataja“ arendamine kaasaegseks infokandjaks; Valla elanike seas regulaarsete küsitluste läbi viimine ja tulemuste arvestamine valla tegevuses; kaasava eelarve rakendamine; <p>Kavandatud tegevused aastatel 2019-2028:</p> <ul style="list-style-type: none"> vallamaja renoveerimine. 		
<i>Ettepaneku tegija</i>	<i>Ettepaneku sisu</i>	

Heino Kängsepp	Otepää linn vallast lahutada. Valla keskuseks sobiks hästi Sihva külakeskus, mis on ääremaadele keskne koht	Mitte arvestatud. Riik ei näe ette omavalitsuste lahutamist, vaid pigem ühinemist
Kuldar Veere Volikogu Reformierakonna fraktsiooni juht	Teostada 2019. aasta jooksul analüüs, millest selguks kas või millises ulatuses on vallal mõistlik omada äriühinguid, mille kaudu osutatakse avalikkusele kommunaalteenuseid ja millised on nende teenuste sisseostmise võimalused erasektorilt vaba turukonkurentsi tingimustes.	Arvestatud osaliselt. Lisatud punkt „valla poolt äriühingutes, sihtasutustes ja MTÜ-des osalemise vajalikkuse ja efektiivsuse analüüsimine“

Sotsiaalse turvalisuse suurendamine (P4) Valla seab eesmärgiks elanikkonna majandusliku toimetuleku parandamise aktiveeriva, adekvaatse ja jätkusuutliku sotsiaalkaitse toel, mis võimaldab leibkondadel iseseisvalt toime tulla, kogukonnas elada ja kogukonna elus osaleda. Valla erilise tähelepanu all on lastega pered. Vald soodustab elanikkonna tervislikku käitumist.		
MÕÕDIKUD Tulemusnäitaja Keskmine eluiga (TM4) Mõjutegur Sotsiaalprogrammides osalevad isikud (PM4)		
<i>Ettepaneku tegija</i>	<i>Ettepaneku sisu</i>	<i>Vallavalitsus & Juhtrühm</i>
Sotsiaal- ja tervishoiukomisjon	Üheks mõõdikuks võiks olla, kui kaua suudetakse erinevaid tugiteenuseid pakkudes tagada inimese toimetulek kodus, enne kui tuleb hakata kasutama hooldekoduteenust. Ettepanek võrrelda Otepää valla keskmise eluiga kasvu teiste omavalitsustega	Arvestatud osaliselt. Arengukavas toodud valla keskmine eluiga ja võrdlus Eesti näitajaga. Mõõdikuid juurde ei lisata vaid vähendatakse.
1. Lastele sotsiaalse kaitstuse tagamine. Vald soodustab laste kasvatamist ning pakub tuge vanematele laste kasvatamisel ja tuleviku kindlustamisel, lapse õiguste ja turvalisuse tagamisel. Kavandatud tegevused aastatel 2019-2023: <ul style="list-style-type: none"> • Tugiisikute viimise haridusastutuste struktuuri; • puudega laste hoolekandeteenuste arendamine hoolduskoormuse vähendamiseks (hoiuteenuste ja tugiteenuste arendamine, lastehoiuteenuste arendamine); • kasu- ja tugiperede toetussüsteemi ning perenõustamisteenuste käivitamine; • lastevanemate koolitamine laste kasvatamisel ja arendamisel; • alkoholi liigtarvitamise, sh alkoholisõltuvuse, ennetuse, varajase avastamise ning nõustamis- ja raviteenuse arendamine ja rakendamine. 		
<i>Ettepaneku tegija</i>	<i>Ettepaneku sisu</i>	
Kaido Tamberg	Vähendada lasteaia kohatasu valla lasteaedades valla sissekirjutusega lastele 15 eurini ja vabastada lapsed alates kolmandast lapsest lasteaia kohatasust	Arvestatud osaliselt. Arengu kavas sõnastatud „vähendada lasteaia kohatasu valla lasteaedades ja vabastada lapsed alates kolmandast lapsest lasteaia kohatasust“
Enelin Alter	Lk 22, lastevanemate koolitamine laste kasvatamisel ja arendamisel. Kuidas vald seda teha plaanib? Kuidas keegi teine saab öelda, kuidas keegi peaks oma last kasvatama? <u>Teen ettepaneku see lause arengukavast eemaldada.</u>	Mitte arvestatud. Koolitused lastevanematele on vabatahtlikud ning keskenduvad mingile probleemile (nt puberteet, puudega laps jne)
2. Vaesuse ennetamiseks ja vähendamiseks meetmete rakendamine Vald pakub integreeritud teenust toimetulekuraskustes tööealistele inimestele ja nende pereliikmetele. Vald soodustab vähenenud töövõimega tööealistele inimestele kohandatud töökeskkonnas töötamise võimalust. Valla poolsed toetused järgivad tegelikke vajadusi ning nende kasutamine on abivajajatele võimalikult mugav. Kavandatud tegevused aastatel 2019-2023: <ul style="list-style-type: none"> • sotsiaaleluruumide renoveerimine ja soetamine (vallas kuni 30 sotsiaaleluruumi); • tööturu teenuste inimestele lähemale toomine; • toimetulekuraskustega perede toetamine kaasates vabatahtlike tugiisikuid (sh finantsnõustajad). 		
<i>Ettepaneku tegija</i>	<i>Ettepaneku sisu</i>	
Sotsiaal- ja tervishoiukomisjon	Vaesuse ennetamise ja vähendamise meetmena toodi välja tasuta lasteaia toidu vajadus, planeerida tegevus arengukavas.	Mitte arvestatud. Tasuta toidu võimaldamisel lähtutakse juhtumi põhiselt (kas on vaesusriskiga perest või mitte)

<p>3. Erivajadustega inimeste ja eakate toimetuleku soodustamine. Vald toetab tingimusi, et eakad ja erivajadustega inimesed on võimelised enda kodustes tingimustes toime tulema. Rehabilitatsiooniteenused on kättesaadavad valla territooriumil ning sihtgrupp on informeeritud erinevatest võimalustest. Vald toetab omaste hooldamist.</p> <p>Kavandatud tegevused aastatel 2019-2023:</p> <ul style="list-style-type: none"> Otepää erihooldekeskuse rajamine; koduteenuste arendamine (ööpäevaringse koduteenuse loomine); erivajadustega inimeste tööhõive suurendamine; koostöös riigiga puudega inimeste eluaseme füüsiline kohandamine; <p>Otepää hoolekandekeskuse ventilatsiooni parandamine.</p> <p>Kavandatud tegevused aastatel 2019-2028:</p> <ul style="list-style-type: none"> eakate ja erivajadusega inimeste päevakeskuse loomine vallamaja I korrusele; toetatud töökohade loomise soodustamine; „Eakate maja“ rajamine (kortermaja 1-toaliste korterite üürimise võimalusega, kus on juures abistaja teenus). 		
<i>Ettepaneku tegija</i>	<i>Ettepaneku sisu</i>	
Sotsiaal- ja tervishoiukomisjon	Ettepanek rajada eakate päevakeskused lisaks Otepäele ka valla teistesse piirkondadesse Puka, Sangaste.	Arvestatud. Punkt sõnastatud ümber, „eakate ja erivajadusega inimestele piirkondlike päevakeskuste loomine“
Sotsiaal- ja tervishoiukomisjon	Ettepanek lisada arengukava tegevustesse sotsiaalse rehabilitatsiooni meetmena, et vald soodustab vähenenud töövõimekusega, pikaajaliste töötute ja teiste isikute tööle suunamise võimalusi, koostöö ettevõtjatega.	Arengukava näeb ette toetatud töökohade loomise soodustamist
Enelin Alter	Lk 23, eakate ja erivajadusega inimeste päevakeskuse loomine vallamaja I korrusele. Teen ettepaneku see eemaldada, sest vallamaja I korrus ei ole sellise tegevuse jaoks just kõige parema ruumilahendusega. Vallamaja esimesel korrusel on trepid, mistõttu eakatel on keeruline ruumidesse siseneda. Ka peasissepääsu uks on raske ning eakad ei pruugi jõuda ust avada. Kui rajatakse päevakeskus, siis tuleks ka hoonesisest lahendust muuta.	Arvestatud. Punkt sõnastatud ümber, „eakate ja erivajadusega inimestele piirkondlike päevakeskuste loomine“
Uuno Laul	Lk.23 Kavandatud tegevused aastatel 2019-2028: Lisaksin siia punkti: <ul style="list-style-type: none"> Vajaduspõhise sotsiaaltranspordi teenuse rakendamine 	Arvestatud
Uuno Laul	Lk.23 Kavandatud tegevused aastatel 2019-2028: <ul style="list-style-type: none"> eakate erivajadusega inimeste päevakeskuse loomine <u>Vallamaja I korrusele</u>; toetatud töökohade loomise soodustamine; „Eakate maja“ rajamine (kortermaja 1-toaliste korterite üürimise võimalusega, kus on juures abistaja teenus). <i>Nagu juba leiti, ei tule päevakeskus vallamajja vaid tervisekeskuse vabanenud ruumidesse.</i>	Arvestatud. Punkt sõnastatud ümber, „eakate ja erivajadusega inimestele piirkondlike päevakeskuste loomine“
Kaja Aluvee	Sotsiaalse turvalisuse suurendamine. Ettepanek: kooskõlastada SA Otepää Tervisekeskuse juhatajaga tulevikuplaanid ja koos sõnastada antud teema. (lk.22-23) Kavandatud tegevused aastatel 2019-2028: eakate ja erivajadusega inimeste päevakeskuse loomine vallamaja I korrusele; <i>Eakate päevakeskus võiks seal olla, aga erivajadusega inimeste päevakeskus (või nimetage kuidas tahate- päevahoid) võiks olla Tervisekeskuse I korrusel ja see peab arengukavas kirjas olema.</i> Aga kuhu lähevad päevakeskusesse Sangaste, Keeni ja Puka vanemaealised inimesed? Kas ka Otepäele????? Liiga Otepää keskne.	Arvestatud. Punkt sõnastatud ümber, „eakate ja erivajadusega inimestele piirkondlike päevakeskuste loomine“
<p>4. Tervisliku käitumise soodustamine ning tervishoiu teenuste kättesaadavuse tagamine. Valla eesmärgiks on rahva tervise paranemine ja keskmise eluea kasv. Säilitatakse ja arendatakse esmatasandi arstiabi kättesaadavust valla erinevates piirkondades. Tõhustatakse abinõusid elanikele eri- ja üldarstiabi kättesaadavuse tagamiseks. Laiendatakse rahvatervise alast tegevust.</p> <p>Kavandatud tegevused aastatel 2019-2023:</p>		

<ul style="list-style-type: none"> vältimatu arstiabi tagamine Otepääl 24/7; koduõenduseteenuse mahu suurendamine; eriarstide toomine Otepääle. 		
Kavandatud tegevused aastatel 2019-2028:		
<ul style="list-style-type: none"> spordimeditsiiniteenuste arendamine. 		
<i>Ettepaneku tegija</i>	<i>Ettepaneku sisu</i>	
Sotsiaal- ja tervishoiukomisjon	Rahvatervise edendamiseks oleks vaja arengukavas kajastada järgnevad tegevused <ul style="list-style-type: none"> *palgata terviseedendaja *terviseedenduse programmid, projektid *toetada töötervishoiuarsti teenuse kasutamist nt vald toetab väikeettevõtjaid. *tervisealase nõustamisteenuse loomine *eriarstide ja nõustajate toomine Otepääle 	Arvestatud osaliselt. Arengukavasse muudatused sh terviseedendusprogrammide rakendamine ning eriarstide ja nõustajate toomine Otepääle (sh tervisealase nõustamisteenuse arendamine).
Heino Kängsepp	Perearsti keskustes leida võimalused füsioteraapiliste protseduuride tegemisteks	Mitte arvestatud. Teenus Otepääl olemas, igas perearstikeskuses kulukas.
Heino Kängsepp	Organiseerida eriarstide vastuvõtt vähemalt üks kord kuus perearsti keskustes	Arvestatud.
Heino Kängsepp	Maha äritud postkontori asemele ehitada ajakohane perearsti keskus, vastavate protseduuride ruumidega	Mitte arvestatud. Pole finantsiliselt otstarbekas.
Heino Kängsepp	Reklaamlehtedel mitte lubada alkoholi reklaamimist ja mitte neid reklaamlehti lehitada.	Mitte arvestatud. Alkohooli reklaamiskorraldus on reguleeritud riigi poolt.

Otepää majandusliku arengu suurendamine (P5) Valla seab eesmärgiks vallas töökohtade arvu suurenemise. Arendatakse koostööd erinevate institutsioonidega (teadusasutused, teised KOVid) „peaga“ töökohtade tekkeks.		
MÕÕDIKUD Tulemusnäitaja Töökohtade arv Otepää tööandjate juures (PT5) Mõjutegur Tegutsevate ettevõtete arv (PM5)		
1. Tööstusalade arendamine Vallas on ettevalmistatud mitmed alad, mis võimaldavad uute tootmis- ja logistika ettevõtete tulekut valda.		
Kavandatud tegevused aastatel 2019-2023: <ul style="list-style-type: none"> • Puka tööstus- ja logistikapargi rajamine; • tööstuseks sobivate tühjalt seisvate hoonete kaardistamine; 		
Kavandatud tegevused aastatel 2019-2028: <ul style="list-style-type: none"> • Tööstusalade arendamine valla üldplaneeringus kavandatud asukohtades, eelkõige, Otepää alajaama piirkond, Keeni tööstusala, Otepää Hundisoo piirkond, Vana-Otepää lihatööstuse-sigala piirkond, Nõuni töökoja piirkond. 		
<i>Ettepaneku tegija</i>	<i>Ettepaneku sisu</i>	
2. Elustiili ettevõtluse ja mahemajanduse arendamine Vald soodustab pereettevõtluse arengut ja mahemajandust. Otepääl valmistatud tooted on mahe kaubamärgiga.		
Kavandatud tegevused aastatel 2019-2023: <ul style="list-style-type: none"> • elustiili ettevõtluse kandepinna laiendamine, uute perede valda meelitamine; • mahetootmise soodustamine, eelkõige lambakasvatus Otepää Looduspargi territooriumil (Otepää lambakasvatavate klubi loomine); • Otepää valla territooriumil elavate ja puhkavate ettevõtjate kaasamine valla ettevõtluskeskkonna arendamiseks; 		
<i>Ettepaneku tegija</i>	<i>Ettepaneku sisu</i>	
Heino Kängsepp	Osutada Sangaste ja Restu veskite valdajatele rahalist abi veskite töökorda seadmiseks.	Mitte arvestatud. Vald ei saa pakkuda ettevõtjatele rahalist abi, arengukava järgi on soodustatakse mahetootmist.
Heino Kängsepp	Taime- ja loomakasvatuse saaduste realiseerimisel jätta käibemaks ära. Maa on ise juba maksustatud, seega on see kahekordne maksustamine	Mitte arvestatud. Käibemaksu küsimus pole valla korraldada.
Heino Kängsepp	Ehitada valdade vaheline ühispiimatööstus, niin nagu 2019 a tegid Antsla ja Restu valla inimesed	Mitte arvestatud. Vald ei saa luua piimatööstust kui on vajadus, teeavad sed huvitatud isikud.
Heino Kängsepp	Valla ääremaadele rajada toiduainete kauplusi, suletud kauplused avada.	Mitte arvestatud. Valla ülesanne ei ole kaupluste rajamine.
Turismikomisjon	Otepää turg- turuhoone ja kauplemisvõimalused vajavad kaasajastamist.	Arvestatud.
Ermo Kruuse	Otepääl valmistatud tooted on mahe kaubamärgiga Lk 24 – Kaubamärk ei tohi olla eksitav. Mahe märgi saavad vaid mahetunnustatud tooted. Seega sõnastust korrigeerida, Otepää kaubamärk vms	Arvestatud. Punkt sõnastatud ümber „mahetootmise soodustamine“
Arengu- ja innovatsioonikomisjon	Otepääl valmistatud tooted on mahe kaubamärgiga Lk 24 Kaubamärk ei tohi olla eksitav. Mahe märgi saavad vaid mahetunnustatud tooted. Seega sõnastust korrigeerida, Otepää kaubamärk vms	Arvestatud. Punkt sõnastatud ümber „mahetootmise soodustamine“
Ermo Kruuse	Mahetootmise soodustamine, eelkõige lambakasvatus Otepää Looduspargi territooriumil (Otepää lambakasvatavate klubi loomine) Piiratud lähenemine. Looduspargi vaadete avatuna hoidmisel on ka lihavesikasvatus väga tõhusalt end tõestanud. Piirkonnas on mitmeid kasvatajaid - Tsuru talu, Laanest OÜ, Heizung OÜ, Timori OÜ jne Seega lisada lihavesikasvatus ja selle toetavad tegevused.	Arvestatud. Punkt sõnastatud ümber „mahetootmise soodustamine“

Arengu- ja innovatsioonikomisjon	Mahetootmise soodustamine, eelkõige lambakasvatus Otepää Looduspargi territooriumil (Otepää lambakasvatavate klubi loomine) lk 24 Piiratud lähenemine. Looduspargi vaadete avatuna hoidmisel on ka lihavesikasvatus väga tõhusalt end tõestanud. Piirkonnas on mitmeid kasvatajaid - Tsuru talu, Laanest OÜ, Heizung OÜ, Timori OÜ jne <u>Seega lisada lihavesikasvatus ja selle toetavad tegevused</u>	Arvestatud. Punkt sõnastatud ümber „mahetootmise soodustamine“
Enelin Alter	LK 24, mahetootmise soodustamine, eelkõige lambakasvatus Otepää Looduspargi territooriumil. <u>Teen ettepaneku lisada loetelusse ka veisekasvatus.</u>	Arvestatud. Punkt sõnastatud ümber „mahetootmise soodustamine“
MTÜ Kappermäe Selts	Punkt „mahetootmise soodustamine, eelkõige lambakasvatus Otepää Looduspargi territooriumil (Otepää lambakasvatavate klubi loomine)“ on liialt kitsendav. Miks on välja jäetud nt mägiveised või kitsed, puidutootmine püsimeetsandusvõtetega jne? Ettepanek ümbersõnastuseks: „mahetootmise soodustamine, eelkõige looduslike rohumaadel karjatamine ning metsade majandamine lageraieteta Otepää Looduspargi territooriumil“	Arvestatud. Punkt sõnastatud ümber „mahetootmise soodustamine“
Mereli Kivi	LK 24, „Elustiili ettevõtluse ja mahemajanduse arendamine“ Ettepanek: Jätta arengukavast välja selge lambakasvatuse eelistamine, kuna see piirab tulevaste loomakasvatusega tegelevate ettevõtjate võimalusi Euroopa Liidu toetuste kasutamiseks juhul, kui nende ettevõtte ei tegele lambakasvatusega, mis on piirkonnas eelistatud. <i>Kommentaari: Vald soodustab pereettevõtluse arengut ja mahemajandust. Otepääl valmistatud tooted on mahe kaubamärgiga. Sh kavandatud tegevused: mahetootmise soodustamine, eelkõige lambakasvatus Otepää Looduspargi territooriumil. Ideena hea, teostatavus valdkonniti takistatud. Eelkõige loomakasvatus – lähim mahetapamaja asub Märjamaal mis on lisaks suure osa ajast ülekoormatud. Seetõttu on juba mitu Otepää vallas loomakasvatusega tegelevat ettevõtjat loobunud mahemärgisest, kuna loomade transportimine teise Eesti otsa ei käi kokku mahemajanduse kontseptsiooniga ning lisaks on teenuse kasutamisel selge turütõrge.</i>	Arvestatud. Punkt sõnastatud ümber „mahetootmise soodustamine“
MTÜ Kappermäe Selts	Otepää majandusliku arengu suurendamine (P5) Nõrkuse „Kohalike toodete vähesus (suveniirid, käsitöö, aiasaadused, korraldatud matkad ja ekskursioonid)“, kaotamiseks võtta plaani kohalike toodete (suveniirid, käsitöö, aiasaadused, korraldatud matkad ja ekskursioonid) tootmise alustamise toetamine, näiteks konkursi korraldamise kaudu toetuse saamiseks. Samuti lükata käima taluturud, nagu on juba toimimas Sangastes. Sama luua teistesse suurematesse küladesse ja Otepääl. Müüdava toote kriteeriumiks peab olema päritolu teatud raadiusest, nt 30 km, et toetada just kohalike toodete arendamist. Otepääl saab selle panna spordiürituste toimumisega kattuma.	Arvestatud osaliselt. Lisatud vastav punkt alustavate ettevõtete toetamise juurde.
Airi Vaher	Ettevõtluse soodustamiseks vabade rendipindade info otepää.ee lehele ja kergesti kättesaadavaks (Otepää keskuseski on hulganisti tühjuna seisvaid hooneid, puudub ülevaade kas ja millised kuuluvad omavalitsusele, millises seisukorras need on ja kas sinna on ettevõtte oodatud).	Mitte arvestatud. Objekti rendiinfot saab vaadata olemasolevates kinnisvara portaalides. Vallal ei ole mõistlik nendega konkureerida. Omanikul võimalus panna vastav silt oma pinnale või valla teadete tahvlile
Airi Vaher	Valla ja vallas toimetavate ettevõtete omavahelise koostöö julgustamine (hea on näha, et erinevad valla ettevõtte panustavad koos uute kodanike valda registreerimisse, selle aasta kampaania 5+).	Mitte arvestatud. Ettepanek deklaratiivne. Arengukavas ette nähtud koostöö võimalusi ettevõtjatega nt Otepäälase kaardi arendamine
Rein Vikard	Otepää omavalitsusel tuleks aktiivselt tegeleda <u>olemas-oleva ettevõtluse toetamisega</u> ja laiendamisega. Ka see aitaks kaasa täendavate töökohtade loomisele.	Ettepanek üldine, ettepanekus puuduvad konkreetset rakendustegevused.
3. Otepää kui turismikeskuse edendamine Vald soodustab tegevusi, mis suurendavad Otepää väärtus turismipiirkonnana ning loob uusi võimalusi Otepää külastajatele oma aja veetmiseks. Kavandatud tegevused aastatel 2019-2023: <ul style="list-style-type: none"> viidamajanduse korrastamine, liikumisradade arendamine; Pühajärve rannapromenaadi ja supelranna ehitus. 		

Kavandatud tegevused aastatel 2019-2028:		
<ul style="list-style-type: none"> erasektori poolt Sangaste lossikompleksi arendamine; erasektori poolt turistidele suunatud teenuste laiendamine (Lõuna-Eesti meelelahutus-ostukeskus, koolituskeskus, kino, saunamaailm, SPA); turismiatraktsioonina (sh vaade Pühajärvele) õhugondelliini rajamine lõigul Otepää kesklinn - Otepää aedlinn. 		
<i>Ettepaneku tegija</i>	<i>Ettepaneku sisu</i>	
Kaido Tamberg	Rajada turismipiirkondadesse Otepäele ja Sangastesse jt. koostöös erasektoriga karavaniparklad üha kasvava sellelaadse turismi vajaduse katteks ja ka Otepää piirkonna suurürituste vajadusteks.	Arvestatud
Kaido Tamberg	Loodusesse ja miljöösse sobituvat Multifunktsionaalse pere-meelelahutuspargi rajamine Linnamäe orgu suviste ja talviste ürituste ja turistide tarbeks erainvestorite ja projektide toel	Arvestatud
Turismikomisjon	Kajastada arengukavas: ettevõtjate vaheline koostöö ühiste turismipakettide loomiseks, pakkumaks külastajale rohkem tegevusvõimalusi piirkonnas; osalemine klastrites (nt. Lõuna-Eesti turismiklaster).	Arvestatud
Turismikomisjon	Arengukavas sõnastada ühtsena kogu Pühajärve rannapargi arendamine, mis hõlmaks ka rannapromenaadi ja supelranna ehituse/arenduse. Pühajärve järveranna kui Sinilipuranna arendus!	Arvestatud
Jorma Riivald	Pühajärve laululava kaasajastamine ja pargi korrastamine.	Arvestatud
Turismikomisjon	Lisada tegevusi või teemasid, mis haakuvad Otepää kui aktiivse perepuhkuse keskusega - mänguväljakute ja väliste jõulinnakute rajamise toetamine; - multifunktsionaalse perepuhkuse pargi rajamiseks Linnamäe orgu või Sangaste lossikompleksi	Arvestatud
Turismikomisjon	Karavani- ja autoturismi soodustamine, autokämpingu taristu arendamine kajastada arengukavas. Lahendused puhastamise korraldamiseks.	Arvestatud
Turismikomisjon	Toetada marsruutide väljatöötamist, mida saaksid üksik- või pereturistid külastada jalg-, tõukerattaga, elektrirattastega jms. Leida võimalusi laenuvõimaluste loomiseks koostöös turismiinfokeskuse ja ettevõtjatega.	Arvestatud
Jana Mae	Majutusettevõtete ühendamine spordi ja terviseradadega: Pühajärve-Apteekrimets-Marguse-Tehvandi, Tehvandi- Müllerbeck, Pühajärve-Annimäe-Madsa-Kääriku, Tehvandi- Vidrike,	Arvestatud
Mereli Kivi	Lk 24, „Otepää kui turismikeskuse edendamine Ettepanek: Kavandada arengukava kohaselt tegevustesse strateegiline turismiturundus. Kanalite kaasajastamine ja sihtgrupipõhine mõtestatud tegevus nende turundamiseks (sh vajadusel koos ettevõtjate ja turundusspetsialistidega piirkonnast), et saavutada tuntuse kasv, meelepüsimine ja suurendada seeläbi turistide arvu ka suurürituste välisel ajal. <i>Kommentaari: Otepää Turismi SA poolt ja Otepää valla poolt hallatavad kommunikatsioonikanalid on tänaseks jäänud ajale jalgu. Tellitud on projektipõhise turismipiirkonna logo, kuid selle potentsiaal on kasutamata. Turismiettevõtjatele ei ole loodud tööriistakasti mis soodustaks ja motiveeriks logo oma turundusmaterjalides kasutama (Otepa.ee lehel on üleval vaid logo kasutusjuhend ilma tehniliste materjalideta). Selliselt ei ole saavutatav piirkonnale loodud kaubamärgi tuntuse suurendamine. Sotsiaalmeediakanalitest ükski ei ole suunatud välisturistidele. Otepää.eu turistidele suunatud veebikeskkond on vormilt aegunud ning see püüab kõnetada kõiki, aga selle juures on oht, et ei kõneta kedagi. Nii-öelda „kirvega kärpse tapmine“ ei ole tänaste turunduspraktikate kohaselt tulemuslik.</i>	Arvestatud. Lisatud ettevõtjate vaheline koostöö ühiste turismipakettide loomiseks, pakkumaks külastajale rohkem tegevusvõimalusi piirkonnas; osalemine klastrites (nt. Lõuna-Eesti turismiklaster);
Puka piirkonna 7 inimest	Otepää kui turismikeskuse arendamine punktile lisada, Pukamõisa hoonetekompleksi arendamine ja korrastamine.	Arvestatud
MTÜ Kappermäe Selts	Ettepanek punktis „Otepää kui turismikeskuse edendamine“ rõhutada enam loodusturismi olulisust kui Otepää eripära, lisada matkaradu ja neid rohkem reklaamida, pakkuda giidiga matku, erinevate liikumisvõimalustega inimestele.	Arvestatud
MTÜ Kappermäe Selts	Kustutada plaanist Lõuna-Eesti meelelahutus-ostukeskus, kuna see on vastuolus ökoloogilise jalajälje vähendamise püüdega.	Mitte arvestatud. Ökoloogilise jalajälje vähendamine ei saa olla põhjus, miks peatada Otepää majanduslik areng.
Uuno Laul	Lk.24-25 3. Otepää kui turismikeskuse edendamine Vald soodustab tegevusi, mis suurendavad Otepää väärtus turismipiirkonnana ning loob uusi võimalusi Otepää külastajatele oma aja veetmiseks.	Arvestatud osaliselt. Arengukavas sõnastatud Pühajärve rannapargi ja puhkeala korrastamine ning

	<p>Kavandatud tegevused aastatel 2019-2023:</p> <ul style="list-style-type: none"> viidamajanduse korrastamine, liikumisradade arendamine <u>Pühajärve rannapromenaadi ja supelranna ehitus.</u> <p><i>Sõnastaksin viimase punkti nii: Pühajärve rannapargi ja puhkeala korrastamine ning arendamine. Rannapromenaadi ehitus, amortiseerunud laululava lammutus ja kontserdiala väljaehitus (plaatkattega kontsertväljak, tulealus, pingid/toolid, trepid) mängu- ja võimlemisväljakute rajamine. Haigete ja kahjustatud puude raie, uusistutused. Supelranna arendamine, s.h. ujumisala puhastus ja põhja liivatamine.</i></p>	arendamine (sh rannapromenaad, supelrand, laululava);
Enelin Alter	<p>Lk 25 Pühajärve rannapromenaadi ja supelranna ehitus. <u>Teen ettepaneku sõnastust korrigeerida. Sõnastada see renoveerimise või uuendamisenä. Supelrand on realselt olemas.</u></p>	Arvestatud. Arengukavas sõnastatud Pühajärve rannapargi ja puhkeala korrastamine ning arendamine (sh rannapromenaad, supelrand, laululava);
Enelin Alter	<p>Lk 25, erasektori poolt Sangaste lossikompleksi arendamine. Miks on toodud arengukavasse erasektorile kuuluv objekt? <u>Teen ettepaneku Sangaste lossiga seotud objektid/tegevused arengukavast eemaldada.</u></p>	Mitte arvestatud. Arengukava näeb ette perspektiivseid ettevõtluse arenguid vallas.
Enelin Alter	<p>Lk 25, erasektori poolt turistidele suunatud teenuste laiendamine (Lõuna-Eesti meelelahutus-ostukeskus, koolituskeskus, kino, saunamaailm, SPA). Miks on toodud erasektorile kuuluv objekt loetelusse? <u>Teen ettepaneku see arengukavast eemaldada.</u></p>	Mitte arvestatud. . Arengukava näeb ette perspektiivseid ettevõtluse arenguid vallas.
Enelin Alter	<p>Lk 25, turismiattraksioonina (sh vaade Pühajärvele) õhugondelliini rajamine lõigul Otepää kesklinn - Otepää aedlinn. Päriselt või? Miks oleks vaja õhugondeliga liikuda 1,5 km piirkonnas, kus ei avane selliseid maastikuvaateid, et vaja oleks maastikku õhust vaadeld? Palju selle rajamine koos õhugondeliga maksma läheks? Kas ehituslikult oleks see üldse võimalik arvestades olemasolevaid hooneid ja kõrguste vahesid? Miks ei kajastu see eelarvestrateegias? <u>Teen ettepaneku see absurdus arengukavast eemaldada ja asendada reaalse tegevusega.</u></p>	Mitte arvestatud. Tegemist on perspektiivse võimalusega 10 aastases perioodis, mis suurendaks Otepää atraktiivsust turismi sihtkohana (nt sarnane turismitoode on Lätis Siguldas)

<p>Otepää looduspotsiaali ja ajaloopärandi tõhusam kasutamine (A1)</p> <p>Valla arengueelduseks on eriline looduslik asukoht küngaste ja järvesilmadega. Otepää on olnud väga oluline koht Eesti ajaloos alates muinasajast kuni tänapäevani.</p> <p>Vald seab eesmärgiks tuua rohkem esile ja eksponeerida Otepää piirkonna loodusväärtusi ning ajaloopärandit.</p> <p>MÕÕDIKUD Tulemusnäitaja Ööbimise arv (AT1) Mõjutegur Turismiattraksioonide arv (AM1)</p>		
<p>1. Looduspotsiaali arendamine</p> <p>Kavandatud tegevused aastatel 2019-2023:</p> <ul style="list-style-type: none"> • koostöös Otepää Looduspargiga Otepää piirkonna atraktiivsete loodusvaadete avamine ja eksponeerimine; • loodusradade rajamine; • Neitsijärve ja Pühajärve Mõisalahe puhastamine mudast; • Nõuni teadusturismi ja koolituskeskuse rajamine; <p>Kavandatud tegevused aastatel 2019-2028:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Miti külas asuvate karjäärade ja selle ümbruse territooriumi rekultiveerimine puhke-, ujumis-, pargialaks; • era- ja kolmandasektoriga koostöös Sangastes rukkitee arendamine; • Pühajärve vaatetorni/vaatelifti rajamine; 		
<i>Ettepaneku tegija</i>	<i>Ettepaneku sisu</i>	
Turismikomisjon	Kajastada arengukavas Pühajärve äärde vaatetorni rajamine ja Otepää ja Aedlinna vaheline õhugondelliin.	Sisaldub arengukavas
Turismikomisjon	Arengukava peaks andma ka sisendi Otepää looduspargi kaitse-eeskirja ülevaatamiseks, et tagatud oleks kooskõla valla arengueesmärkide elluviimisega, mitte loodud takistusi.	Arvestatud
Turismikomisjon	Kajastada arengukavas Pühajärve (ja teiste järvede) kalastiku uuendamise seonduvat.	Arvestatud
Ermo Kruuse	Nõuni teadusturismi ja koolituskeskuse rajamine lk 26 Arengustrateegias „Valgamaa 2020“ lisa-s 2 on juba nimetatud sisulisem lähenemine, milleks on „ Lõuna-Eesti Purjetamis- ja veehariduskeskuse loomine ja arendamine Nõuni puhkealal“. Seega palume see nõnda ka valla arengukavasse lisada.	Arvestatud
Arengu- ja innovatsioonikomisjon	Nõuni teadusturismi ja koolituskeskuse rajamine lk 26 Arengustrateegias „Valgamaa 2020“ lisa-s 2 on juba nimetatud sisulisem lähenemine, milleks on „ Lõuna-Eesti Purjetamis- ja veehariduskeskuse loomine ja arendamine Nõuni puhkealal“. <u>Seega palume see nõnda ka valla arengukavasse lisada.</u>	Arvestatud
MTÜ Kappermäe Selts	Otepää looduspotsiaali ja ajaloopärandi tõhusam kasutamine (A1) Neitsijärve ja Pühajärve Mõisalahe puhastamine mudast; - need projektid on väga kallid ja võivad anda negatiivse tulemuse, kui toitud põhjamudast vabastatakse, võib järv õitsema minna. Kaaluda uuesti, kas need kulutused on mõistuspärased.	Mitte arvestatud. Kavandatud projekt KIKi poolt, vald toetab selle ellu viimist.
Puka piirkonna 7 inimest	Looduspotsiaali arendamine punktile lisada Puka aleviku järve puhastamine setetest ja supluskohta korrastamine.	Arvestatud
Rein Vikard	Ettevõtluse arengule tingimuste loomiseks on tähtis ka kohapealne ressurss. Otepää vald asub Ugandi kõrgustikul ja on rikas veekogude poolest, vallas on sadakond järve. <u>Järvede, jõgede ja ojade korrastamine peab olema valla arengukavas.</u> Veekogude saneerimine toob endaga kaasa muda ümbetöötlemise, loob võimalused kalakasvatuseks, vähikasvatuseks ja miks mitte ka aianduse arengule.	Arvestatud osaliselt. Arengukavas nähakse ette Neitsijärve ja Pühajärve Mõisalahe puhastamine mudast, Puka aleviku järve ja Sangaste paisjärve puhastamine setetest ja supluskohtade korrastamine;
<p>2. Ajaloolise pärandi arendamine</p> <p>Kavandatud tegevused aastatel 2019-2023:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Otepää muuseumi arendamine Eesti lipumuuseumi, spordimuuseumi ja kooli koduloomuuseumi baasilt; 		

Kavandatud tegevused aastatel 2019-2028:		
<ul style="list-style-type: none"> ajalooteemapargi loomine Otepää linnamäele; Otepää valla ajalooliste kirikute korrashoiu toetamine; 		
<i>Ettepaneku tegija</i>	<i>Ettepaneku sisu</i>	
Telefonikõnest vallavanemale vanemalt kodanikult eesnimega Tarmo	Püstitada Keeni ja Puka raudteejaamades mälestustahvlid küüditatute ja ka nende teadaolevate küüditajate nimedega, et oleks ajaloo õppetund kirjas.	Mite arvestatud. Üksiküsimus, ei ole oluline arendustegevus, mida peaks kajastama valla arengukava
Heino Kängsepp	Korrastada arheoloogiliste mälestiste all olevad objektid ja maa-alused ning kivikalmed.	Arvestatud osaliselt. Lisatud ajalooliste objektide korrastamine ja hooldamine
Heino Kängsepp	Nõuda mõisparkide valdajatelt parkide korrastamist, kui seda ei tehta siis korraldada trahvid.	Mitte arvestatud. Ettepanek pole arengukava küsimus
Turismikomisjon	Arengukavas sätestada SA Otepää Muuseumi loomine, mis koondab ja koordineerib eksponeerimise tegevust.	Arvestatud osaliselt. Arengukava sisaldab Otepää muuseumi arendamine Eesti lipumuuseumi, talispordimuuseumi ja kooli koduloomuuseumi baasilt. Asutuse õiguslikvorm pole arengukava küsimus.
Kaido Tamberg	Otepää erinevate „muuseumide“ ehk ekspositsioonide (talispordimuuseum, Lipumuuseum. Kooli koduloomuuseum jne. Erinevates valdustes olevate ekspositsioonide ühiste Kontseptsioonide väljatöötamine ja nende tegevuse ja koordineerimise ühendamine SA„ Otepää piirkonna mälufood“ alla. Lipumuuseumi ruumide kapitaalne remont ja ekspositsioonide uuendamine.	Arvestatud osaliselt. Arengukava sisaldab Otepää muuseumi arendamine Eesti lipumuuseumi, talispordimuuseumi ja kooli koduloomuuseumi baasilt.
Indrek Kelk & Klubi Tartu Maraton	Sangaste lossi sissesõiduallee tee ja valgustuse renoveerimine lossikompleksiga sobivalt. <i>Kommentaari-Otepää vallas asuv Sangaste lossi kompleks on kogu Lõuna-Eesti üks kroonijuveele. Kahjuks on nn lossi värav e. Sangaste-Valga mnt-lt lossi juurde viivaallee tee ja valgustus amortiseerunud ja mitte lossi ajastule kohane. Kuna maanteelt ei paista möödujale kätte mitte "ahvatlev värav" vaid ainult üsna isikupäratu ja teemasse sobimatu plekist silt, siis oleks Lossiküla väravaks olevale alleele lossikompleksiga sobiva teekatte (maakivi sillutis) ja valgustuse rajamine väga oluliseks lisavärtuseks nii külastajate lossi juurde meelitamiseks kui ka Lossiküla elanike jaoks. Kuna antud tee ei kuulu Lossi kinnistu juurde ja on valla tee, siis on ebatõenäoline erakapitali investering antud objekt.</i>	Arvestatud.
Enelin Alter	Lk 26, ajaloo teemapargi loomine Otepää linnamäele. Kas ajaloo teemapargi loomine tuleb ikka kõne alla? Teadaolevalt on alale kehtestatud ka sellesisuline detailplaneering, kuid tänaseid arenguid vaadates, ei oleks sellisel tegevusel enam mõttekust. <u>Pigem arendada Otepää linnamägi rohkem käidavaks kohaks - korralikud jalgteed, trepid, vaateplatvorm, istekohad, vms.</u>	Arvestatud osaliselt. Arengukava sisaldab mitmeid tegevusi linnamäe piirkonna arendamisel sh Linnamäe oru ja taguse kasutuselevõtt spordi ja tervise liikumise tarbeks
Kaido Tamberg	Linnamäe arendamise ettepanek. Linnamäe ja selle ümbruse ala kehtivad detailplaneeringud vaadatakse üle ja algatatakse vajadusel uued planeeringud, et saavutada ala parem eksponeerimine ajaloo- ja turismiobjektina ning kasutamine kultuurisündmusteks ja avalikeks üritusteks. Linnamäe kujundamiseks ja arendamiseks korraldatakse ideekonkurss. Linnamäe maa sihtotstarve metsamaana muudetakse muu sihtotstarbeliseks, vastavalt vajadusele objekti muinas mälestisena paremini eksponeerida ning seda metsastumisega kaasnevate kultuurikihti hävitavate mõjude eest kaitsta. Linnamäe orgu rajatakse purskkaev ja laiendatakse tiigiala.	Arvestatud osaliselt. Arengukava sisaldab mitmeid tegevusi linnamäe piirkonna arendamisel sh Linnamäe oru ja taguse kasutuselevõtt spordi ja tervise liikumise tarbeks, erasektori poolt multifunktsionaalse pere-meelelahutuspargi rajamine Linnamäe orgu suviste ja talviste ürituste ja turistide tarbeks, ajaloo teemapargi loomine Otepää linnamäele.
Uuno Laul	Lisada arengukavasse: Otepää linnamäele ajaloolise teemapargi raames muinasaja kindluse maketi ehitamine, vastavate turismiattraksioonide loomine. Etendus-võitlusmäng „Linnuse kaitsmine“ loomine	Mitte arvestatud. Tehniline lahendus kirjeldus

<p>Otepää spordi ja sündmuste korraldamise infrastruktuuri arendamine (A2)</p> <p>Valla arengueelduseks on olemasolev spordivõistluste ja muude ürituste korraldamiseks sobilik maastik, infrastruktuur (Tehvandi, Pühajärve park-Pühajärve SPA) ja inimeste kompetentsid, mis on võimaldanud tuua piirkonda mainekaid suurüritusi.</p> <p>Vald seab eesmärgiks Otepää arengumootoriks oleva talispordi infrastruktuuri edasi arendamise ning selle võimekuse veelgi suurema kasutamise treeningbaasi ja ürituste korraldamise kohana. Eesmärgiks on vähendada talispordist tulenevat sesoonsust ning luua juurde uusi võimalusi.</p> <p>MÕÕDIKUD Tulemusnäitaja Ööbimise arv (AT1) Mõjutegur Sündmuste arv Otepääl (AM2)</p>		
<p>1. Otepää spordiklastri arendamine</p> <p>Vald soodustab ja rakendab tegevusi, mis võimaldavad arendada tänast talispordi infrastruktuuri ning tuua Otepää piirkonda juurde uusi perspektiivikaid spordialasid.</p> <p>Kavandatud tegevused aastatel 2019-2023:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tehvandi spordikompleksi arendamine treening ja võistluskeskusena (rulluisurajad, radade valgustus, tehislumesüsteemi arendamine, hüppemägede olmehoone); • Kääriku spordikeskuse välja ehitamine (kergejõustikustaadion, spordihoone rekonstrueerimine, pallimängude hoone, suusa- ja liikumisradade välja ehitamine) • rahvusvaheliste spordivõistluste läbiviimise soodustamine; • Otepää ja Kääriku vahel regulaarse ühistranspordi korraldamine. <p>Kavandatud tegevused aastatel 2019-2028:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Apteekrimäe suusahüppekompleksi arendamine koos töös Tehvandi keskusega; • Tehvandi keskuse juurde uute spordialadega tegelemiseks tingimuste loomine (sh BMX raja ehitamine); • parafiinist uisuraja rajamine • aastaringse suusatamisvõimaluse loomine (suusamägi/suusatunnel); • Väikese-Munamäe ja Kuutsemäe atraktiivsuse suurendamine suvel (seikluspark). 		
<i>Ettepaneku tegija</i>	<i>Ettepaneku sisu</i>	
Turismikomisjon	Arengukavas kajastada kunstlume tootmise vajadust lähtudes Otepää kui talvepealinna staatusest (Tehvandi, Linnamäe org, Kääriku, Tartu maratoni trass, Otepää-Kääriku trass jne).	Arvestatud
Indrek Kelk & Klubi Tartu Maraton	Olemasolevate avalikus kasutuses olevate liikumisradade aastaringse hoolduse ja heakorra tagamine (sh. Tartu Maratoni rada (sh. Rattamaraton), Pühajärve matkarada, Vana-Rollerirada, Pühajärve-Kääriku kergliiklustee, Kekkose matkarada jne.). <i>Kommentaar- välja on toodud konkreetsete uute rajatiste loomine aga välja on jäetud juba olemasolevaid rajatisi puudutav. Liikumisharrastusega tegelemise soodustamiseks on kõige olulisem tagada rajatiste korrasolek- suusaraja olemasolu ja hooldus, uisu, ratta ja rolleriradade pühkimine jne. Radade puudumine või puudulik hooldus on kõige esmane pidur liikumisharrastuse levikule. Üks põhilisi Otepää imago tunnuseks peaks olema "alati hooldatud spordirajad".</i>	Mitte arvestatud. Objektide hooldus ja heakorra tagamine pole arengukava küsimus. Arengukava peaks sisaldama vaid arendustegevusi.
Indrek Kelk & Klubi Tartu Maraton	<i>Läbi avalikus kasutuses olevate spordi ja liikumisradade kvaliteetse hoolduse tagamise kujundada spordiringkondades Otepää sloganiks- "Otepää- alati hooldatud spordirajad"</i>	Mitte arvestatud. Objektide hooldus ja heakorra tagamine pole arengukava küsimus. Arengukava peaks sisaldama vaid arendustegevusi.
Indrek Kelk & Klubi Tartu Maraton	Koostöös keskvalitsuse (riigiga) ja avaliku sektoriga Tartu Maratoni rajale täies pikkuses kunstlumetootmise süsteemi arendamine.	Arvestatud
Indrek Kelk & Klubi Tartu Maraton	Toetada Klubi Tartu Maratoni tegevust taotlemaks riiklikku investeeringut Tartu Maratoni raja täies ulatuses tehislume tootmise süsteemiga katmiseks. <i>Kommentaar- Otepää ja ka teiste talispordi suunitlusega tõmbekeskuste suurimaks haavatavuseks on kesistest lumeoludest tingitud turismivoogude suur volatiivsus ja ebastabiilsus. Ainuke võimalus tõsta lume olemasolu kindlust ja pikendada lumeperioodi on tõsta tehislume</i>	Arvestatud

	<p>tootmise võimekust.</p> <p>Iganädalaste harrastussuusatajate huvi aga ei taga Tehvandi raskete võistlusradade olemasolu, sest need on liiga raske profiiliga isegi treenivatele sportlastele rääkimata lihtsast harrastajast ja suuskadel liikuda soovijast. Samuti ei ole enam piisavalt atraktiivne ka 1-2km lihtsama profiiliga kunstlumering, sest Eesti Terviseradade projektide raames on lühikeste kunstlumeradade tootmise võimekus olemas juba enam 15 suusakeskuses. Tõeliselt atraktiivne ja nauditav harrastaja jaoks see kui piirkond suudab pakkuda vähemalt 5km või veelgi pikemat nauditavalt kerge profiiliga suusarada. Unikaalse 63km pikkuse turismimagnetina on Otepääl olemas Tartu Maratoni rada. Täna on Klubi Tartu Maraton koostöös riigi ja Tehvandi keskusega arendamas projekti, mille kaugem eesmärk on etapiviisiliselt rajada kogu Tartu Maratoni rajale kunstlume tootmise võimekus. Arusaadavalt saab selline suurprojekt realiseeruda ainult riikliku suurinvesteeringuna regionaalarengu toetuseks. Sellise unikaalse rajatise loomine muudaks kardinaalselt kogu Otepää-Kääriku-Sangaste- Meegaste-Palu-Hellenurme piirkonna konkurentsivõimet, sest looks garanteeritult väga nõutud talispordiaktraksiooni olemasolu ja sellel läbi garanteeritud turistide voo minimaalselt 3 talvekuu jooksul. See omakorda looks unikaalse pinnase täiesti uuel tasemel turismimajanduse tekkeks, tekitaks juurde sadu töökohti ja pakuks suurepäraseid liikumisradasid lisaks turistidele ka oma valla elanikele.</p> <p>Selle projekti esimene faas on realiseerumas juba 2018 a detsembris kui valmib Tehvandi keskuse poolt rajatud kunstlume tootmise võimekus ja valgustus Tartu Maratoni raja esimesele 1,5km-le. Antud projekti järgmise etapina on Tartumaa Tervisespordikeskuse investeeringute kavas aastaks 2021 rajada kunstlume tootmise võimekus ja valgustus Tartu Maratoni raja viimasele 3,5km-le Elvas.</p> <p>Kuna Tartu Maratoni rajast ca 70% kuulub tänase Otepää valla territooriumile siis on äärmiselt oluline, et Otepää valla arengukavas oleks olulise eesmärgina ära toodud ka Tartu Maratoni rajale tehislume süsteemide rajamise temaatika.</p>	
Kaido Tamberg	BMX rattaspordi ala rajamine	On kajastatud arengukavas
Spordikomisjon	Kajastada arengukavas BMX rada, mis aitaks just lapsi ja noori tuua jalgrattaspordi juurde.	On kajastatud arengukavas
Spordikomisjon	Arengukava fookusesse lisada võimalik jäävälja rajamine juhul kui SA Tehvandi Spordikeskus peaks hakkama arendama tunnelit. Otepääl on iseloomulikud talialad arutatu külmutusseadmetega puuri süsteemi vajadust, mis töötaks hooajal novembrist märtsini, leida koht ja nn ajutine katusealune.	Arvestatud
Spordikomisjon	Lisada arengukava spordiklastrisse orienteerumise arendamine.	Arvestatud
Spordikomisjon	Kross, hobikart, mudelsport- nt ammendunud karjääride ärakasutamine nt Miti karjäär, kajastada tehnikalade kajastamine arengukavas. E-sport.	Arvestatud
Kaido Tamberg	Koostöös MTÜde ja erakapitaliga rahva- motospordi viljelemise (mootorsaanid, ATVD, motokrossi rattad, jne) eesmärgil ja motomatkamiseks kasutatavate trasside rajamine valla territooriumil.	Arvestatud osaliselt. Arengukavasse lisatud ammendunud karjääride kasutamine (nt Miti karjäär) tehnikaspordi arendamiseks (kross, hobikart, mudelsport);
MTÜ Kappermäe Selts	Ettepanek vähendada valla osalust ja jätta spordiklastrite arendamine eraettevõtlike pärusmaaks. Küll peame mõistlikuks kunstlume tootmise toetamist valla poolt.	Arvestatud osaliselt. Nähakse ette Tartu Maratoni raja täies ulatuses tehislume tootmise süsteemiga katmine. Spordiklasitri mitmed tegevused viiakse ellu ettevõtete ja mittetulumudusühingute eestvedamisel.
MTÜ Kappermäe Selts	Spordivaldkonnas suurendada orienteerumise tähtsust, kuna see kasutab ja tutvustab hästi nii Otepää valla spordimainet ja –oskusi kui ka loodust. Ettepanek: arendada orienteerumise püsiradasid, kaarte ja soodustada päevakute ja suurvõistluste korraldamist.	Arvestatud
Voldemar Tasa	Kõikide valla koolide juures võiks/peaks olema orienteerumiskaart koos püsi/MOBOrajaga. See loob eeldused orienteerumisspordi algtõdede omandamiseks ning teiste spordiala esindajate treeningu mitmekesistamiseks. Otepää enda spordiürituste sarjana on olnud aastast 2003 orienteerumiskolmapäevakud (Otepää või Valgamaa päevakutena).	Arvestatud
Rein Vikard	Apteekrimäe suusahüppemägede kompleks tuleks välja ehitada analoogselt Tehvandile. Siin puudub riietusruum, puudub kunstlume valmistamise võimalus. Apteerimäe kompleks on oluline eesti noortele. Tänu sellele spordikompleksile sai võimalikuks otepäälase Arti Aigro tõusmine maailma suusahüppajate paremikku.(osavõtt olümpiamängudest ja praegu maailmakarika 19 koht). Tuleks mõelda ka K120 suusahüppemäe ehitamisele.	Arengukavas osaliselt arvestatud. Nähakse ette Apteekrimäe suusahüppekompleksi arendamine koos töös Tehvandi keskusega

Enelin Alter	Lk 27, Otepää spordiklastri arendamine. Teen ettepaneku kajastada arengukavas Tartu Maratoni raja teemat. Siin võiks vald panna nii oma raha kui tööjõudu, et arendada korralik taristu ja nii suusamaratoni kui ka rattamaratoni algus- ja lõpp-punkt asuksid Otepääl. Kääriku arendamise aluseks on kehtiv detailplaneering ja nende arengukava, vald siin väga rohkem arendamise panustada ei saa. Võimalik on muidugi transpordi võrgustikku arendada, et inimesed saaksid paremini liikuda Otepää-Kääriku vahel. Lk 27 loetletud tegevused sõltuvad suuresti keskuste endi arengukavadest ja rahalistest võimalustest.	Arvestatud
Jaak Mae & Herko Sunts	Tatra-Otepää-Sangaste tee V-Munamäe juurde suusatunneli ehitamine (I etapp), Matule suusatunneli ehitamine (II etapp). <i>Kommentaar: Arengukavas näha ette võimalus sarnaselt Palul olevale Tartu maratoni raja tunnelile rajada riigi maanteele vastavad tunnelid ka Väikse-Munamäe juurde ja Matule.</i>	Arvestatud
Jaak Mae & Herko Sunts	Suusa- ja matkaraja rajamine otse Otepäält Palule. <i>Kommentaar: Luua võimalus Tartu Maratoni rajalt suusatada tagasi Otepäele, mis võimaldab paremini korraldada treeningut (ei pea organiseerima transporti Otepää-Elva)</i>	Arvestatud
2. Suurürituste korraldamine Otepääl Otepää on koht, kus toimuvad igal aastal rahvusvahelised tiitlivõistlused ning muud suursündmused (toob üle 10 000 inimese Otepäele). Valla tehniline infrastruktuur on valmis sellisteks löökoormusteks. Kavandatud tegevused aastatel 2019-2023: <ul style="list-style-type: none"> • suurürituse meeskondadele piirkonnas olevatest vabatahtlikest kontaktibaas loomine ja vabatahtlike koolitamine; • „Otepää laada“ välja arendamine kui piirkondlik suursündmus; • suurürituste osalejate teenindamiseks infrastruktuuri arendamine (parklate laiendamine, transpordi korraldus võistluskoha ja parklate vahel, toitlustamine ja kaubandus kohalike ettevõtjate baasil). Kavandatud tegevused aastatel 2019-2028: <ul style="list-style-type: none"> • Leigo Kontserdimaja ehitus, kontsertjärvele lava ehitus ja teatrimetsa korrastus Lutike külas; • uute perspektiivikate spordialade rahvusvaheliste võitluste korraldamine (nt talitriatlon). 		
<i>Ettepaneku tegija</i>	<i>Ettepaneku sisu</i>	
Turismikomisjon	Sõnastada defineering järgnevalt - Otepää on koht, kus toimuvad igal aastal rahvusvahelised tiitlivõistlused ning muud suursündmused (mis toob üle 7000 inimese Otepäele). Lisaks ürituste külastajate arvu olulisusele on oluline ka Otepää kajastamine rahvusvahelistes meediakanalites, seda koostöös turismiettevõtjatega.	Arvestatud. Arengukavas täposustatud suursündmuse mõistet – sündmus, mis toob üle 7 000 inimese Otepäele.
Turismikomisjon	Suviste vabaõhu kontsertlavade loomine	Arvestatud. Lisatud arengukavasse
Jana Mae	Suurürituste tarbeks parklate arendamine.	Arvestatud. Arengukavas nähakse ette suurürituste osalejate teenindamiseks infrastruktuuri arendamine (<u>parklate laiendamine</u> , transpordi korraldus võistluskoha ja parklate vahel, toitlustamine ja kaubandus kohalike ettevõtjate baasil);
Turismikomisjon	Lisada parklate, s.h. bussiparklate projekteerimine ja väljaehitamine Otepää keskasulasse ja lähiümbrusesse, et katta vajadus suurürituste ajal.	Arvestatud. Arengukavas nähakse ette suurürituste osalejate teenindamiseks infrastruktuuri arendamine (<u>parklate laiendamine</u> , transpordi korraldus võistluskoha ja parklate vahel, toitlustamine ja kaubandus kohalike ettevõtjate baasil);

Kaido Tamberg	Koostada detailne statsionaarsete ja ajutiste parklate ja parkimiskohtade rajamise kava ja alustada selle täitmist koostöös erasektoriga Otepää piirkonnas, teenindamiseks linnaelanike, linna külalisi ja suurürituste külalisi.	Arvestatud osaliselt. Arengukavas nähakse ette suurürituste osalejate teenindamiseks infrastruktuuri arendamine (parklate laiendamine, transpordi korraldus võistluskoha ja parklate vahel, toitlustamine ja kaubandus kohalike ettevõtjate baasil);
Spordikomisjon	Oluline arendada seeniorsporti erinevates valdkondades. Oluliseks peeti seeniorspordi/mastersarjade arendamise peatüki lisamist arengukavasse.	Arvestatud. Arengukavas nähakse ette seeniorsporti arendamine erinevates spordivaldkondades (sh seenioritele suunatud rahvusvaheliste võistluste korraldamine);
Turismikomisjon	Kajastada arengukavas talvise kalapüügipeo toimumist Pühajärvel.	Arvestatud. Arengukavas nähakse ette uute suurürituste ja festivalide toimumise soodustamine (nt kalapüügi pidu Pühajärvel).
Enelin Alter	Lk 28, Leigo Kontserdimaja ehitus, kontsertjärvele lava ehitus ja teatrimetsa korrastus Lutike külas. Miks vald tahab maksumaksjate raha eest eraomandis olevat objekti välja ehitada ja korrastada? <u>Teen ettepaneku see loetelust eemaldada ja suunata tegevus valla omandis olevale objektile, nt Otepää laululava väljaehitamisse, vms.</u>	Mitte arvestatud. Vald näeb perspektiivse tegevusena Leigo kontsertmaja ehitust.
Otepää logistilise asukoha tõhusam kasutamine (A3) Valla arengueelduseks asukoht Lõuna-Eesti keskpunktis, kust suuremad linnad jäävad 40-60km kaugusele (Tartu, Võru, Valga, Põlva, Viljandi). 200 km kagusse jäävad Tallinn, Riia, Pihkva ning 300 km kaugusel on Helsingi ja Peterburi. Valla seab eesmärgiks suurendada valla transpordi ühendusi, mis muudaksid paremini kättesaadavaks vallas pakutavad võimalused ning valla elanikele teenused väljaspool valda. MÕÕDIKUD Tulemusnäitaja Ühistranspordi kasutamiskordade arv (AT2) Mõjutegur Ühistranspordi ühenduste arv (AM3)		
Valla transpordiühenduste suurendamine Vald loob stabiilsed ühendused valla keskuste vahel, mis võimaldab edukalt liikuda, kodu, kooli, töökoha ja huviringi vahet. Erinevad transpordi liikidega liikumine on integreeritud, mis võimaldab lihtsalt liikuda suurlinnast Otepääle. Toimub Valla magistraalteede süsteemne uuendamine. Kavandatud tegevused aastatel 2019-2023: <ul style="list-style-type: none"> • ühistranspordi tõhusam integratsioon koolitranspordi vajadusega; • erinevate transport viiside omavahelise integratsiooni suurendamine (nt autolt bussile, bussilt rongile). Liiklusgraafikute viimine nõudlusele vastavaks; Kavandatud tegevused aastatel 2019-2028: <ul style="list-style-type: none"> • nõudmispõhise transpordi korraldamine (sh erivajadustega inimeste transport); • bussi ootepaviljonide vahetamine; • ühendus Tartu lennujaamaga arvestades lennugraafikuid; • Tallinn-Otepää ja Riia-Otepää ühenduste arendamine; 		
<i>Ettepaneku tegija</i>	<i>Ettepaneku sisu</i>	
MTÜ Kappermäe Selts	Kavandada tegevuseks varahommikuse bussiühenduse loomine suurematest küladest lähimasse rongipeatusse, et võimaldada hõlpsasti jõuda Tallinna rongile.	Arvestatud. Arengukavas nähakse ette erinevate transport viiside omavahelise

		integratsiooni suurendamine (nt autolt bussile, bussilt rongile, bussilt/rongilt lennukile). Liiklusgraafikute viimine nõudlusele vastavaks.
Enelin Alter	Lk 29, valla transpordiühenduste suurendamine. <u>Teen ettepaneku rohkem esile tuua ühistranspordi lahendamise Palupera raudteejaama ja Otepää linna vahel. Sama vajadus ka teiste raudteejaamade vahel.</u> Hetkel ei saa Otepäält Palupera rongijaama ilma enda transporti kasutamata mitte kuidagi, samas rongi kasutajate hulk on kasvanud ja see oleks väga hea viis liikuda Otepäält Tartusse ja Tallinnasse.	Arvestatud. Arengukavas nähakse ette erinevate transport viiside omavahelise integratsiooni suurendamine (nt autolt bussile, bussilt rongile, bussilt/rongilt lennukile). Liiklusgraafikute viimine nõudlusele vastavaks.
Enelin Alter	Lk 29, ühendus Tartu lennujaamaga arvestades lennugraafikuid ja Tallinn-Otepää ja Riia-Otepää ühenduste arendamine. Kuna Tartu lennujaamast saab alguse väga vähe lende, ei ole otstarbekas ühendusele väga suurt rõhku panna. <u>Teen ettepaneku vastav punkt arengukavast eemaldada.</u> Missuguseid ühendusi peetakse Tallinn-Otepää ja Riia-Otepää all silmas?	Mitte arvestatud. Kuigi lende on väha, siis siiskid peaks tagama Otepää valla elanikele ja külastajatele nendele lendudele. Valla huvides on Tartu lennujaama areng (sh liinide arvu kasv)
Uuno Lau	Lisada arengukavasse: Bussioote paviljonide uuendamine. Uute paviljonide paigaldamine sinna kus need puuduvad. <i>Ideekonkursi järgi leitakse piirkondadele arhitektuurselt sobivad ja piirkonnale iseloomuikud paviljonid millega aja jooksul asendatakse olemasolevad amortiseerunud paviljonid. Uute paviljonide paigaldamine sinna kus need puuduvad.</i>	Arvestatud. Arengukavas nähakse ette bussi ootepaviljonide uuendamine
Otepäälaste ettevõtlikkuse ja loovuse arendamine (A4) Valla seab eesmärgiks elanikkonnas ettevõtlusaktiivsuse suurendamise ning seeläbi uute ettevõtete tekkimise piirkonda. MÕÕDIKUD Tulemusnäitaja Alustavate ettevõtete arv (AT3) Mõjutegur Ettevõtlusõppes osalevad õpilased (AM4)		
1. Innovatiivsete ettevõtete valda tuleku soodustamine Vald teeb koostööd erinevate partneritega iduettevõtete tekkeks. Vald loob keskkonna kaugtöö tegemiseks Otepää. Kavandatud tegevused aastatel 2019-2023: <ul style="list-style-type: none"> • vald toetab valla iduettevõtete asutamist ja osalemist iduettevõtete konkurssidel („nt Ajujaht“), vald aitab kaasa iduettevõtetele mentorite leidmisel vallas elavate/puhkavate ettevõtlusvaldkonna liidrite hulgast; • koostöös iduettevõtete kogukonnaga suvise Garage48 läbiviimine Otepää; • Otepää lisada TELEPORT piirkonnana kaardile; • koostöös erakapitaliga kaugtööks kontoripinna loomine; 		
<i>Ettepaneku tegija</i>	<i>Ettepaneku sisu</i>	
Rein Vikard	Teadusalane tegevus ja tipp tehnoloogiale baseeruv tootmistegevus on perspektiivne, mis nõuab omavalitsuselt suurt ja ennsalगत pingutust. Tartu linn oma teadusasutuste ja tehnoparkidega on võtmeküsimus Otepää valla igakülsele arengule. <u>Tartu linna omavalitsuse ja Otepää valla omavalitsuse vahel tuleks sõlmida koostööleping.</u> <i>Tulemuslik ettevõtlus saab jalad alla, kui on piisavalt haridust ja teaduspotsentiaali. Otepää on arendatud turismi ja ehitatud kaasaegsed talispordi rajatised tipspordi võistluste korraldamiseks. Turism on hooajaline ja võistlused on lühiajalised üritused, mille kasutegur on väike ning piiratud odava tööjõu kasutamisega.</i>	Mitte arvestatud. Ebaselge koostöö leppe võimalik sisu.
2. Alustavate ettevõtete ja õpilasfirmade toetamine Vald loob keskkonna, mis toetab uute ettevõtete teket. Kavandatud tegevused aastatel 2019-2023:		

<ul style="list-style-type: none"> Otepää vallas alustavale ettevõttele 6 kuuks soodustingimustel bürookeskkonna kasutamise võimaldamine (töökoht, koosolekute ruumi kasutamine); vald toetab stardikapitaliga õpilasfirmade käivitamist (nt registreerimistasud) ja aitab leida mentoreid ettevõtlussektorist; vald viib läbi ettevõtluskonkurssi valla õpilasfirmadele ettevõtetele. 		
<i>Ettepaneku tegija</i>	<i>Ettepaneku sisu</i>	
Mereli Kivi	<p>LK 30, „Alustavate ettevõtete ja õpilasfirmade toetamine“ Kavandatud tegevus: vald toetab stardikapitaliga õpilasfirmade käivitamist (nt registreerimistasud) ja aitab leida mentoreid ettevõtlussektorist.</p> <p>Ettepanek: Asendada õpilasfirmade toetamine läbi registreerimistasude (5 eurot õpilasfirma kohta!!!) mõjusama toetusmeetmega, näiteks õpilasfirmade osalemise toetamine üleriigilistel õpilasfirmade laatadel/messidel vms (näit transpordi ja vajadusel majutuse toetus).</p>	Arvestatud. Arengukvas nähakse ette, et vald viib läbi ettevõtluskonkurssi valla õpilasfirmadele ettevõtetele ning toetab osalemist õpilasfirmadele suunatud messidel/laatadel
<p>Valla tulude suurendamine (F1)</p> <p>Valla seab eesmärgiks oma talubaasi suurendamise, mis võimaldab seeläbi pakkuda paremat teenust oma elanikkonnale ning ellu viia seatud strateegilisi eesmärgid.</p> <p>MÕÕDID</p> <p>Tulemusnäitaja Valla eelarve maht (FT1)</p> <p>Mõjutegur Valla investeringute maht (FM1)</p>		
<p>1. Valda mitte registreeritud elanike kaasamine</p> <p>Vald seab eesmärgiks suurendada vallas elavate kuid valda mitte registreeritud elanike motivatsiooni muuta ennast ametlikult Otepää valla elanikuks.</p> <p>Kavandatud tegevused aastatel 2019-2023:</p> <ul style="list-style-type: none"> valda elanike sissekirjutuse kampaania, personaalne kontakt potentsiaalsete elanikega, sisse registreerimise mugavamaks muutmine (sh sisse kirjutuse võimaluse pakkumine valla sündmustel – nt laatadel); Otepäälase kaarti arendamine, uute võimaluste loomine; 		
<i>Ettepaneku tegija</i>	<i>Ettepaneku sisu</i>	
Mereli Kivi	<p>LK 31, „Valda mitte registreeritud elanike kaasamine“ - Valda elanike sissekirjutuse kampaania, personaalne kontakt potentsiaalsete elanikega, sisse registreerimise mugavamaks muutmine (sh sissekirjutuse võimaluse pakkumine valla sündmustel – nt laatadel)</p> <p>Ettepanek: Lisada kavandatud tegevustesse valda elama asuvate või siin elavate ja teise omavalitsuse registreeritud elanike seas uuringu läbiviimine, et selgitada välja peamised motivatsioonitegurid – miks registreeritakse, miks valiti Otepää elukohaks jne. Näiteks igale uuele kodanikule lihtsa küsimustiku saatmine vms. Aitab kavandada tulemuslikumaid tegevusi sissekirjutuse kampaaniate läbiviimisel.</p> <p>Ettepanek: Lisada tegevustesse vallavalitsuse juurde nn „maale elama“ komisjoni moodustamine siia elama asunud ettevõtlike perede osalusel.</p> <p><i>Kommentaari: Elukoha registreerimine eesti.ee keskkonnas võtab täna ID-kaardi või Mobiil-ID-ga aega 3 minutit. Sellest enam mugavamaks minna on keeruline (v.a. arvutit mittekasutavate inimeste puhul).</i></p>	Arvestatud osaliselt. Arengukavas nähakse ette uute elanike ja vallast lahkunud elanike elukoha muutmise põhjuste monitoorimine. Täiendavat komisjoni ei kavandata.
<p>2. Valla projektidele kaasfinantseeringu leidmine erinevatest fondidest</p> <p>Vald seab eesmärgiks suurendada oma võimekust kaasfinantseeringute leidmisel.</p> <p>Kavandatud tegevused aastatel 2019-2023:</p> <ul style="list-style-type: none"> asutuste poolt väikeprojektide kaudu rahastuse taotlemine; valla projektitaotluste koostamise kompetentsi tõstmine; 		
<i>Ettepaneku tegija</i>	<i>Ettepaneku sisu</i>	
MTÜ Kappermäe Selts	Ettepanek toetuse taotlemiseks läbi erinevate europrojektide, näiteks looduskeskkonnaga seotud tegevustele saab toetust LIFE programmist, mida on paljud omavalitsused kasutanud.	Arengukavas on olemas vastavad punktid. Konkreetseid programme pole mõistlik välja tuua.

3. Eelarve tulude suurendamine Vald seab eesmärgiks suurenda valla tulusid valla majandustegevusest. Kavandatud tegevused aastatel 2019-2023: <ul style="list-style-type: none"> valla kinnisvara välja rentimine turule vastava tasu eest; reklaamimaksu ühtlustamine kogu valla territooriumile; valla poolt pakutavate teenuste vähemalt kulupõhine hinnastamine; valla autuste poolt omatulude teenimise soodustamine; 		
<i>Ettepaneku tegija</i>	<i>Ettepaneku sisu</i>	
Turismikomisjon	Turismimaksu või sissesõidumaksu võimalik kehtestamine arengukava perioodi jooksul, eelnevad vastavad uuringud, küsitlused ja analüüs.	Arvestatud. Arengukavas nähakse ette turismimaksu rakendatavuse analüüs
Valla kuluefektiivsuse tõstmine (F2) Valla seab eesmärgiks kontrollida oma kulude kasvu ning leida meetodeid tõhusaks kulude juhtimiseks. MÕÕDIKUD Tulemusnäitaja Valla kulutõhusus (FT2) Mõjutegur Valla investeringute maht (FM1)		
1. Valla tegevusefektiivsuse tõstmine Kavandatud tegevused aastatel 2019-2023: <ul style="list-style-type: none"> valla kinnisvara haldamise ühise juhtimise alla viimine tsentraalne hangete korraldamine koos valla hallatavate asutustega 		
<i>Ettepaneku tegija</i>	<i>Ettepaneku sisu</i>	
8. Investeeringud aastateks 2019-2023		
<i>Ettepaneku tegija</i>	<i>Ettepaneku sisu</i>	
Ermo Kruuse	8. Investeeringud aastateks 2019-2023 lk 33 Tekstilises osas nimetatud meetmetesse kavandatud tegevused aastateks 2019-2023 ei kajastu tabelis. Seega lisada kõik tekstilises osas kavandatud investeeringud ka investeeringute tabelisse.	Olulised investeerimistegevused kajastuvad tabelis.
Arengu- ja innovatsioonikomisjon	Investeeringud aastateks 2019-2023 lk 33 Tekstilises osas nimetatud meetmetesse kavandatud tegevused aastateks 2019-2023 ei kajastu tabelis. Seega lisada kõik tekstilises osas kavandatud investeeringud ka investeeringute tabelisse.	Olulised investeerimistegevused kajastuvad tabelis.
Ermo Kruuse	Investeeringute tabel, rida „Nõuni rannaala arendamine“ lk 33 Arengukavas kavandatud summa ei kajasta Palupera valla külade üleandmise kokkuleppes nimetatud summat (40 000€). Otepää valla 2018.a aasta eelarves on Nõuni rannaalale kavandatud vaid 5000€, seega peab 2019/2020.a-l kavandama omafinantseeringuna Nõuni rannaalale vähemalt 35 000 €. Kuna tegemist on fikseeritud kokkuleppega, siis ei ole vallavalitsusel võimalust kokkulepet ignoreerida, vahendid tuleb tagada. Kokkulepet saab muuta volikogu 2/3 häälteenamuse olemasolul. Kuna seda siiani tehtud pole, seega palun korrigeerida rida järgmiselt: „Nõuni rannaala arendamine, sh Lõuna-Eesti Purjetamis- ja veehariduskeskuse loomine“ toetuse arvelt 350 000€, sh omaosalus 35 000€.	Arvestatud osaliselt. Summad on kajastatud eelarvestrateegias.
Arengu- ja innovatsioonikomisjon	Investeeringute tabel, rida „Nõuni rannaala arendamine“ lk 33 Arengukavas kavandatud summa ei kajasta Palupera valla külade üleandmise kokkuleppes nimetatud summat (40 000€). Otepää valla 2018.a aasta eelarves on Nõuni rannaalale kavandatud vaid 5000€, seega peab 2019/2020.a-l kavandama omafinantseeringuna Nõuni rannaalale	Arvestatud osaliselt. Summad on kajastatud eelarvestrateegias.

	vähemalt 35 000 €. Kuna tegemist on fikseeritud kokkuleppega, siis ei ole vallavalitsusel võimalust kokkulepet ignoreerida, vahendid tuleb tagada. Kokkulepet saab muuta volikogu 2/3 häälteenamuse olemasolul. Kuna seda siiani tehtud pole, seega palun korrigeerida rida järgmiselt: „Nõuni rannaala arendamine, sh Lõuna-Eesti Purjetamis- ja veehariduskeskuse loomine“ toetuse arvelt 350 000€, sh omaosalus 35 000€.	
Töögrupp: Maire Murumaa ja Ülvi Kann- Keeni Põhikool Margot Keres- Puka Keskool Miiia Pallase- Pühajärve Põhikool	Lisada rahalised vahendid Keeni Põhikooli reale: 2019 a. 270 000 eur, 2020 a. 200 000 euri, 2021 a. 200 000 euri.	Mitte arvestada. Summad on kajastatud eelarvestrateegias.
Töögrupp: Maire Murumaa ja Ülvi Kann- Keeni Põhikool Margot Keres- Puka Keskool Miiia Pallase- Pühajärve Põhikool	Lisada rahalised vahendid Pühajärve Põhikooli reale:	Mitte arvestada. Ettepanek ei sisalda summat.
Töögrupp: Maire Murumaa ja Ülvi Kann- Keeni Põhikool Margot Keres- Puka Keskool Miiia Pallase- Pühajärve Põhikool	Rahalised vahendid Puka kooli reale.....	Mitte arvestada. Ettepanek ei sisalda summat.
Töögrupp: Maire Murumaa ja Ülvi Kann- Keeni Põhikool Margot Keres- Puka Keskool Miiia Pallase- Pühajärve Põhikool	Rahalised vahendid Otepää Gümnaasiumi reale.....	Mitte arvestada. Ettepanek ei sisalda summat.
Enelin Alter	Lk 33-34 tabel. <u>Teen ettepaneku eemaldada loetelust Lossiküla biopuhasti rekonstrueerimine.</u> Põhjus- biopuhastid on üle antud Otepää Veevärgile. Biopuhasti teenindab Sangaste lossi, mis on aga eraomandis. Vald ei tohiks maksumaksjate raha sellisesse objekti suunata. Tekstilises osas nimetatud meetmetesse kavandatud tegevused aastateks 2019-2023 ei kajastu tabelis. Seega lisada kõik tekstilises osas kavandatud investeeringud ka investeeringute tabelisse.	Mitte arvestatud. Objekt jääb arengukavasse ja kajastatud vallavolikogu poolt kinnitatud eelarvestrateegias.
10. Arengukava täitmise seire ja ajakohastamine Otepää valla arengukava kehtestab vallavolikogu ja selle igapäevast elluviimist korraldab Otepää Vallavalitsus koostöös partneritega.		

<p>Otepää valla arengukava täitmise seire viiakse läbi kord aastas hiljemalt 1. maiks ja vallavalitsus esitab tulemused valla majandusaasta aruandes volikogule hiljemalt 1. juuniks. Seirearuandes antakse koond hinnang arengukava täitmise edukusele ning vajadusel tehakse ettepanekud dokumendi ajakohastamiseks. Otepää Vallavalikogu teeb seirearuande põhjal otsuse vajaduse kohta arengukava muutmiseks. Ajakohastatud arengukava esitab Otepää Vallavalitsus Otepää Vallavalikogule. Muudatustega terviktekst pannakse avalikule väljapanekule vastavalt Otepää vallas kehtivale korrale vähemalt kaheks nädalaks, eesmärgiga tagada dokumendi avalikustamise kaudu kõigi huvitatud isikute kaasamine ja soovi korral ettepanekute tegemine arengukavasse. Teade arengukava eelnõu avalikustamise ja avaliku arutelu toimumise kohta avaldatakse Otepää valla veebilehel, millele lisatakse informatsioon ettepanekute esitamise aja, vormi ja viisi kohta. Esitatud ettepanekutele annab Otepää Vallavalitsus omapoolse seisukoha. Arengukava eelnõu esitatakse Otepää Vallavalikogule koos avalikul väljapanekul tehtud ettepanekute, Otepää Vallavalitsuse seisukohtade ja arutelu tulemustega.</p> <p>Otepää Vallavalikogu peab vastavalt Kohaliku omavalitsuse korralduse seadusele arengukava võtma vastu hiljemalt iga aasta 15. oktoobriks. Arengukava avaldatakse Otepää valla veebilehel.</p>		
<i>Ettepaneku tegija</i>	<i>Ettepaneku sisu</i>	
Mereli Kivi	<p>Arengukava täitmise seire ja ajakohastamine</p> <p>Ettepanek: Muuta teksti ja sisu järgmiselt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - võimaldada arengukava avalikuks aruteluks vähemalt 30 kalendripäeva - määratleda väga kindel ajaraam, millal arengukava avalik arutelu aastast-aastasse toimub või teavitada huvilisi vähemalt 2 nädalat ette efektiivseid kommunikatsioonikanaleid kasutades (arengukava ja tegevusvaldkonna käekäigust huvitatud elanikele eraldi e-kirjalisti loomine vms) - lisada valdkondlike tegevuskavade koostamine koostöös kogukonna esindajatega arengukava muutmise üheks etapiks (loogiline järgnevus: audit - tegevuskava - muudatused - avalik arutelu ehk ettepanekute kogumine) 	Mitte arvestatud. Lähtutakse seaduses toodud nõuetest.
Lisa 4. Arengukava mõõdikud		
<i>Ettepaneku tegija</i>	<i>Ettepaneku sisu</i>	
Mereli Kivi	<p>Mõõdik ET1 Elanike arv</p> <p>Ettepanek: Võttes arvesse arengukava meetmeid ning teadmist, et erinevate andmetel elab Otepää vallas alaliselt või ajutiselt vähemalt mitusada sissekirjutusega elaniku, seada 4 aasta eesmärgiks saavutada stabiilne tõus, mitte jätkuv langus.</p>	Mitte arvestatud. Arengukava lähieesmärgiks on rahvaarvu vähenemise peatamine.
Mereli Kivi	<p>Mõõdik ET2 Otepää kuvand</p> <p>Lisada arengukavasse esimese mõõtmise tähtaeg.</p>	Mõõdik eemaldatakse arengukavast
Mereli Kivi	<p>Mõõdik EM1 Elanikkonna rahulolu</p> <p>Ettepanek: viidatud uuringu tulemused baasnäitajana välja jätta ja korraldada usaldusväärsete baasnäitajate saamiseks uus uuring 2019. aastal.</p> <p><i>Kommentaari: Uuringu usaldusväärse seavad kahtluse alla: Väga väike, sh mittetõenäosuslik valim (pisut üle 1%). Kuna uuringust ei teavitatud elanikkonda piisavalt, ei olnud kõigil võrdseid võimalusi valimisse sattumiseks. TÜ sotsiaalteadlaste juhise kohaselt ei saa mittetõenäosusliku valimi korral uuringutulemuste põhjal kauguleulatuvaid järeldusi ja üldistusi teha. Uuringu anonüümsus, valdav enamus vastuseid interneti teel, ühel inimesel oli võimalik vastata piiramatu arv kordi.</i></p>	Mõõdik eemaldatakse arengukavast
Mereli Kivi	<p>Mõõdik PT1 Kinnisvara hind</p> <p>Ettepanek: Korrigeerida kinnisvara hinna muutus realistlikuks kaasates kinnisvaraspetsialiste.</p> <p><i>Kommentaari: Kinnisvara hinna kahekordistumisel 10 aasta jooksul ei ole piirkonnas pikka aega tegutsenud kinnisvaraekspertide sõnul mingit alust ning kinnisvarahinna tõus ei soodusta elanike juurdevoolu piirkonda. Olulisem on rõhutada, et Tartust kui tõmbekeskusest 50 km kaugusel on võimalik leida oluliselt peresõbralikum elukeskkond ligi poole odavamalt (täna seis Maja Otepääl = 1-2 toaline korter Tartus.</i></p>	Mitte arvestatud: Mõõdik näitab elukeskkonna väärtuse muutust ning kinnisvara hinna kasv näitab elukeskkonna väärtuse tõusu. Eesmärk olla sama väärne elukeskkond, mis on Tartu maakond ilma Tartu linnata.
Mereli Kivi	<p>Mõõdik PM2 Koolides õpilaste õppeedukus</p> <p>Lisada arengukavasse baasnäitaja (2017), koolidelt võimalik statistilised isikustamata andmed saada.</p>	Mõõdik eemaldatakse arengukavast

	Kui ei ole mõjuval põhjusel võimalik, siis täpsustada esimese mõõtmise aeg.	
Mereli Kivi	Mõõdik PM3 Inimeste kaasamine Täpsustada sõnastust (sõnastada „Inimeste sotsiaalne kaasamine“), kuna kirjelduse järgi on tegemist puhtalt inimeste sotsiaalse aktiivsuse suurendamisega, siis ei tohiks jätta eksitavat muljet, et kaasamine toimub valla arengu seisukohalt olulistes küsimustes. Täpsustada, millal toimub esimene mõõtmine.	Mõõdik eemaldatakse arengukavast
Mereli Kivi	Mõõdik TM4 Keskmine eluiga Korrigeerida eesmärki, hetkel kopeeritud PM3 eesmärk ja ei oma mõõdikuga seost.	Arevestatud. Lisatud eesmärk ja hetke näitaja.
Mereli Kivi	Mõõdik: AT1 Ööbimiste arv Täiendada eesmärki Otepää valla majutusasutuste statistika mõõtmisega eraldiseisvalt kogu Valgamaast. Sellest tulenevalt korrigeerida baasnäitajat ja eesmärki peale esimest mõõtmist (2018 või 2019 statistika põhjal)	Mitte arvestada. Andmete kogumisel aluseks riigi poolt kogutav statistika. Täiendavat andmete korjet ei kavandata.
Mereli Kivi	Mõõdik: AM1 Turismiattraksioonide arv Lisada baasnäitaja. Turismiinfokeskusel peaks olema info olemas. Kui baasnäitajat ei ole võimalik lisada, siis lisada esimese mõõtmise aeg. Arv mõõdikuna ei saa olla ainus piirkonna turismiattraksioonide hindaja. Turismiattraksioonide mõõdik (võib ka arvule lisaks) peaks olema nende potentsiaal piirkonda turiste tuua. S.t. kvaliteedimõõdik kvantiteedi näitaja asemel või lisaks.	Mõõdik eemaldatakse arengukavast
Mereli Kivi	Mõõdik: AM2 Sündmuste arv Otepääl Arv mõõdikuna ei saa olla (ainus) näitaja. Eristada tuleb kohalikele ja turistidele suunatud üritused. Ühed parandavad elanike sotsiaalset kaasatust, teised toovad piirkonda täiendavat tulu.	Mõõdik eemaldatakse arengukavast
Mereli Kivi	Mõõdik: AM3 Ühistranspordi ühenduste arv Lisada baasnäitaja. Täpsustada eesmärki. <i>Kommentaar: Otepää vald on Valga ja Tõrva linnade kõrval MTÜ Valgamaa Ühistranspordikeskuse asutajate hulka. Nimetatud MTÜ on võtnud Valga maavalitsuselt üle ühistranspordi korraldamise maakonnas, seega peab omama statistilist infot praeguse liinivõrgu kohta. Lisada ka kvaliteedimõõdik. Täna sel päeval on koolibussi osaga rahulolematust väga suur. Bussid hilinevad pidevalt ja bussijuhtide suhtumine on pahatihti paremat soovida jättev.</i>	Mõõdik eemaldatakse arengukavast
Mereli Kivi	Mõõdik: FT1 Valla eelarve maht Täpsustada eesmärk (vajadusel lühemas kui 10 aastases perspektiivis). <i>Kommentaar: On tõenäoline, et 10 aasta jooksul riigivalitsemine muutub detsentraliseerimise suunas ning omavalitsused saavad juurde nii kohustusi ja otsustusõigust kui ka eelarvelisi vahendeid. Kuid see ei juhtu lühemaajalises perspektiivis.</i>	Eesmärk lisatud.
Mereli Kivi	Mõõdik: FT2 Valla kulutõhusus Täpsustada esimese mõõtmise aeg	Mõõdik eemaldatakse arengukavast

Arengukavaga sisuga seotud küsimused/arvamused (ei sisalda konkreetseid arengukava muudatuse/täiendamise ettepanekut)

Teet Reedi	Üldlevinud teadmise kohaselt väheneb piirkonnas parimas tööeas elanike(vanus 30-40 aastat) hulk. Sellest tulenevalt peab Arengukavas leidma vastuse valla arenemise seisukohalt kõige olulisem küsimus miks peaks noor inimene jääma/tulema Otepäale? Konkreetselt: a. mida plaanib vald teha lähikümnendil töökohtade tekkimise soodustamiseks? b. kuidas plaanib vald tagada noorema elanikkonna ja kaugtööd võimaldava tööhõivega inimeste jaoks jaoks nii olulise infrastruktuuri(loe- kaasaegne internetilevi) tekkimist hajaasustusega paikades?
Teet Reedi	kirjeldada/määratleda missugused majandustegevuse valdkonnad on lisaks turismile Otepää piirkonna jaoks (eelis)arendatavad. Ja mida konkreetselt nende valdkondade arendamiseks plaanitakse teha? a. Tööstus – missugused harud on soovitud(näiteks on Saaremaa suutnud enda juurde meelitada palju rahvusvahelisi elektroonikaettevõtteid) ja kuidas neid plaanitakse mõjutada Otepääl tegutsema; b. Põllumajandus – loomulikult mahe, aga mida vald võtab ette tegevuse hoogustamiseks, kuidas loob tingimusi, kuidas aitab luua finantseerimisvõimalusi (EL või muud finantseerimisallikad); c. Haridus – kuidas vald toetab Otepää piirkonna kujunemist (kasvõi mingi kitsama valdkonna) hariduse keskuseks (näiteks – väikeasula Nõo on Eestis tuntud reaalhariduse keskus)? d. Toodud kolm(tööstus/põllumajandus/haridus) on lihtsalt näited, selle loeteluga saab ja peab edasi minema!
Teet Reedi	Sõnastada valla tegevused elukeskkonna kujundamisel. a. Missugused on valla plaanid ja tegevused ääremaastumise peatamisel? b. Mida sisulist tehakse aastaringse elu toomiseks valla tühjenevatesse küladesse – juba eelpool viidatud infrastruktuur, transport, haridus etc. Kampaniad stiilis „registreeri end valla elanikuks“, on toredad, aga need ei aita lahendada päriselus valda kolivate inimeste ees seisvaid probleeme.
Enelin Alter	Lk 10. Esitatud suundades tegevuste täpsustamine toimus valla arendamise mudeli koostamisel, kui püstitati strateegilise eesmärgid ja arutati võimalusi nende täitmise saavutamiseks. Kes ja millal koostas valla arendamise mudeli? Kus on võimalik tutvuda strateegiliste eesmärkidega, mis püstitati? Lisaks täheviiga sõnas strateegilised.
Enelin Alter	Lk 13-14 kirjutate Otepää visuaalse atraktiivsuse suurendamisest. Mil moel tõstetakse nn Otepää väravate atraktiivsust? Palun loetleda vajalikud tegevused ja numbrilised näitajad. Avalikele haljasaladele ei ole mõistlik skulptuure rajada, kui hetkel on probleemiks see, et haljasalad ei jõuta korralikult hooldada. Pigem suunata töötajad ja raha hooldusesse, kui mõelda mingi objekt välja, mida reaalset ei ole inimestele tarvis. Kuna hakatakse valla järvesid ja veesilmasid korrastama? Minu andmetel ei kuulu Otepää vallale Otepää valla territooriumil ühtegi järve (v.a tiigid), kõik järved kuuluvad kas RMK-le või on eraomandis. Kuidas abistatakse kasutusest välja langenud hoonete lammutamisel? Täna on Otepää aedlinnas põlenud Bernhardi hotelli varemed püsti ja vald ei ole suutnud korraldada territooriumi korrastamist. Miks peaks kasutusest väljasolevaid hooned (kui hoone on kasutuskõlbulik) lammutama, kui võiks mõelda neile uut kasutust (ehk nn vahekasutus)? Mis tegevusi nähakse ette Keeni mõisapargi arendamiseks? Palun loetleda. Apteekrimäe parkmets ei ole käesoleval ajal parkmets. Aakre metskond 50 (kü 55601:006:0070) kuulub RMK-le. Kuidas vald teeb tegevusi eraomandis oleva alal ja kulutab sinna maksimaksjate raha? Palun tuua välja see koht Otepää linnast, kuhu rajatakse koerte mänguväljak? Kellele kuulub sel juhul maa-ala, kas eraomanikule või vallale?
Enelin Alter	Katlamaja ära kolimine Otepää kesklinnast. Kuhu Te kavatsete selle kolida, millisele kinnistule, palju see maksma läheb? Otepää linnas asuvat katlamaja hetkel renoveeritakse. Kas mitte ei ole see absurdne mõte, et hetkel renoveerime Otepää linna katlamaja ja siis 3 aasta pärast kavatseme selle hoone koos atribuutikaga ära kolida? Millisele krundile plaanib 3 aasta jooksul vald ehitada uue katlamaja ning miks siis käesoleval ajal renoveeritakse linnas asuvat katlamaja?
Enelin Alter	Otepää valla haridusõrgu juhi tööle rakendamine. Eluaseme soodustuse süsteem uute õpetajate valda toomiseks. Vallas on tööl hetkel vastav ametnik, kes peaks tegelema haridusvaldkonnaga. Kas temast siis tõesti ei piisa? Millised tööülesandeid täidaks haridusõrgu juht? Miks peab siis valla palgal olema ametnik, kes justkui peaks lahendama haridusõrgu juhi tööülesandeid, kuid ei saa hakkama? Miks koolijuhtidele on vaja veelkord juhti, keda omakorda juhivad vallavanem? Mida mõeldakse eluaseme soodustuse süsteemi all? Kuidas see tagatakse? Rahalised numbrid?
Enelin Alter	Lk 19 Sihvale multifunktsionaalse miniareeni rajamine („puur“). Uute supluskohtade rajamine? Kuhu (kinnistu) on plaanis miniareeni rajada? Kas praegustest supluskohtadest ei piisa? Kas olemasolevatest supluskohtadest on vallal ülevaade olemas ja kas elanikud reaalset vajavad veel rohkem

	supluskohti? Kas supluskohta alla mõeldakse avalikke ranna-alasid? Kas arengukava koostaja on teadlik kehtivatest planeeringutest, millega on supluskohti planeeritud?
Enelin Alter	Lk 20 Programmi "Uued Otepää tipud" rakendamine. Mida tähendab antud programm? Palun lahti seletada.
Enelin Alter	Lk 21. Otepää valla juhtimine on läbipaistev ning arvestab erinevate sihtrühmade ja piirkondade huvidega. Kodanikele pakutavad teenused vastavad kaasaegsetele standarditele. Vald rakendab reaktiivset klienditeenindust võttes oskuslikult kasutusele e-teenused. Vald tagab värsket info kättesaadavuse valla elanikkonnale, valla poolt välja antavad sõnumid on selged ja arusaadavad. Mina leian, et see on üks väga hea ettepanek! Ootan seda põnevusega! 11 kuud on valda juhitud sellisel, et eelistatakse vaid teatud piirkondi ja teatud ettevõtteid/isikuid ja ei tegeleta vajalike arendustegevustega. Toon siia ilmestuseks paar näidet. Hetkel on käimas Coop kaupluse (nn Konsumi kauplus) laiendustööd vastavalt kehtivale detailplaneeringule. Detailplaneeringu koostamise kõige olulisem eesmärk oli see, et Konsumi kaupluse eest saaks vald läbipääsu Kopli ja Munamäe tänavale (toimus maade vahetamine). Sõidutee ja kõnnitee liiguvad oma praegusest asukohast eemale. Ette jääb aga Lipuväljak 24 hoone. Notariaalses lepingus on aga kirjas, et kui planeeringut asutakse ellu viima (elluviimiseks loetakse juba katastritoiminguid), lammutatakse Lipuväljak 24 hoonest vajalik osa (osa, mis asub valla krundil) ja kulud katab Ugandi Capital OÜ. Miskil kummalisel põhjusel, aga vald ei toimetata alles suunas, et kõik tööd saaks tehtud ja et vald ise seisaks enda detailplaneeringu ja läbipääsu tagamise eest. Varsti on meil olukord, kus promenaadi ette jääb Lipuväljak 24 hoone ja läbipääs suletakse. Kas siin näitavad siis valla juhid eeskujul planeeringu elluviimisel ja läbipaistvust valla juhtimisel? Kas siin arvestatakse erinevate sihtrühmade huvidega?
Enelin Alter	Lk 21, vallamaja renoveerimine. Kas on teada, mis suurusjärgus on võimalik Lipuväljak 13 hoone renoveerida? Kas renoveerimise all mõeldakse vaid välisilmet või ka sisemust?
Enelin Alter	Lk 23, vältimatu arstiabi tagamine Otepääl 24/7, koduõendusteenuse mahu suurendamine, eriarstide toomine Otepääle. Kuidas vald seda teeb? Kas hetkel ei ole vältimatu arstiabi Otepääl tagatud? Minu arvates on, kuna meil on töötav kiirabi, mis ehitati just selle eesmärgiga. Kuidas toob Otepää vald eriarste siia? Mis eesmärgil? Uuringuid tehakse niikuinii Tartus, Valgas või Põlvas, seega ei oleks arstide toomine valda mõistlik.
Enelin Alter	Lk 24, tööstusalade arendamine. Tööstuseks sobivate tühjalt seisvate hoonete kaardistamine. Kas arengukava koostaja on teadlik, et enamik väljatoodud piirkondades on tegevuste aluseks kehtivad detailplaneeringud? Kõiki ei ole asutud veel ellu viima, kuid arendusplaanid on paberil kirjas. Kes kaardistab tühjalt seisvad eraomanduses olevad hooned? Kui selle töö tellib vald (eeldatavalt tellib), siis palju see maksumaksjatele maksma läheb ning mis eesmärgil kaardistamine toimuks ehk mida teadmiseks soovitakse edasi teha?
Enelin Alter	Lk 26, Miti külas asuvate karjäärde ja selle ümbruse territooriumi rekultiveerimine puhke-, ujumis-, pargialaks. Pühajärve vaatetorni/vaatelifti rajamine. Kas arengukava koostaja on teadlik, et Miti külas olevatele karjäärdele on tehtud rekultiveerimisprojekt, mis tuleks planeeritavate tegevuste aluseks võtta? Kuhu plaanitakse rajada vaatetorni/vaatelifti ja mis eesmärgil? Kas Looduspargi ja RMK-ga on sel teemal koostööd tehtud?
Enelin Alter	Lk 36, Otepää Vallavolikogu peab vastavalt Kohaliku omavalitsuse korralduse seadusele arengukava võtma vastu hiljemalt iga aasta 15. oktoobriks. Arengukava avaldatakse Otepää valla veebilehel. Arengukava eelnõu esitatakse Otepää Vallavolikogule koos avalikul väljapanekul tehtud ettepanekute, Otepää Vallavalitsuse seisukohtade ja arutelu tulemustega. Arengukava on hetkel avalikul väljapanekul ning 15. oktoober on möödunud. Mis on põhjus, miks Vallavolikogu ei suutnud arengukava 15ndaks oktoobriks vastu võtta, kui arengukava koostajaga sõlmiti juba juunis 2018 leping? Miks avalikke arutelusid ei protokollitud? Kus on võimalik tutvuda arutelu tulemustega? Kes paneb tulemused kirja ja kuidas tulemused formuleeritakse (nt kas tabelina)?
Voldemar Tasa	... Elanikkonna kasvu soodustav elamumajanduse arendamine... · koostöös Kredexi ja erakapitaliga munitsipaal-üürimaja ehitamine; Kas on analüüsitud kui palju olemasolevatest korteritest Otepääl, Sihval ja mujal on müüdüd suvitamiseks/talvitamiseks? Kas see saatus võib tabada ka üürimaja kortereid? Ehk on kortermajade ehitamine ja üürimine siiski eraettevõtluse prioriteet?
Voldemar Tasa	...vallas kiire internetiühenduse rajamine („viimane miil“); Kuidas vald internetiühendusi rajab? Pigem teeb ikka suurte teenuste pakujatega koos/selgitustööd.
Voldemar TasaHariduse kvaliteedi tõstmine... ..6-klassiline algkooli osa. Eesti Vabariigi haridusseaduses : § 2. Hariduse mõiste, eesmärgid ja tasemed... (5) Haridusel on järgmised tasemed: 1) alusharidus; 2) põhiharidus (hariduse I tase); 3) keskkaridus (hariduse II tase); 4) kõrgharidus (hariduse III tase) Millise taseme alla 6-kl algkooli paneme?
Voldemar Tasa	...Alus- ja alghariduse andmine elukoha lähedal... Kui hägustame „oma kooli mõistet“ – siis võib juhtuda, et tulemus ei vasta ootustele. Kui kogu valla koole hakkab juhtima „Otepää valla haridusõrgu juht“ - on kõik koolid ühte nägu. Oma kooli enam ei ole! Koole saab õieti juhtida koolipere oma kooli hoolekogu ja direktoriga. Ainult siis jääb alles kooli oma nägu kui on järjepidevusekandja – koolijuht.
Voldemar Tasa	...Otepäälase ja Otepää identiteedi suurendamine.. - Otepää valla/piirkonna tuntuks ja läbilöögivõime eest peame hea seisma kogu aeg! Aga Otepäälase identiteediga on teine lugu. See tegevus meenutab mitte väga kaugest minevikust Nõukogude inimese „loomist“. Kuni selleni, et „minu aadress on Nõukogude Liit“! See on absurd!

	Arula, Sangaste, Puka jne inimesed peavad muutuma otepäälaseks? Olge nüüd! Nad on Otepää valla kodanikud kuid nad on ikkagi vastava aleviku, küla elanikud – mitte otepäälased!
Voldemar Tasa	<p>...2. Valla liikumisharjumuste suurendamine ja selleks võimaluste loomine</p> <p>Vald toetab elanikkonna liikumisharrastuste kasvu ning loob selleks mitmekesiseid võimalusi. Vald eelistab spordialade arendamist, mis on iseloomulikud piirkonnale ning mille osas on võimalik saavutada olulist tähelepanu Eesti ja rahvusvahelisel tasandil...</p> <p>Kahjuks ei pakuta spordiala, milleks on meid ümbritsev maastik ülisobiv. See on orienteerumine! 2006.a toimusid Otepääl Euroopa meistrivõistlused. 2017.a Eestis toimunud MM-i algseks võistluskeskuseks oli Otepää. Eelkõige vallavalitsuse leige suhtumise pärast, liikus võistluskeskus Tartusse kuid võistlused toimusid siiski meie lähikonnas.</p> <p>2019.a on kooliõpilaste MM orienteerumises toimumiskohana on kinnitatud 29/04 –05/05/2019 Otepää. Ehk läheb seekord paremini ja võistlus jääb ikka Otepäele? See toob ligi 700 võistleja majutusvajaduse ja spordiringkondade huvi.</p>
Keeni Põhikooli õpetajad	<p>Küsimus: Kuidas on määratletud mõiste „võimalikult elukoha lähedal“?</p> <p>Ettepanek: Kirjutada lahti mõiste, viidata seadusandlusele.</p>
Keeni Põhikooli õpetajad	<p>Küsimus: Kas on tehtud seire selgitamiseks lokaalsete lapsehoiukohtade võimalustest ja lapsehoiukohti loovatest ettevõtjatest?</p> <p>Ettepanek: Kaardistada olukord, selgitada välja lapsehoiukoha maksumus, selgitada välja võimalikud ettevõtjad paikkonniti, määrata kindel vallapoolne rahaline tugi projekti õnnestumiseks.</p>
Keeni Põhikooli õpetajad	<p>Küsimus: Luuakse lasteaed- algkoolid. Kuidas tagatakse hariduslike erivajadustega õpilaste eriõppekorraldus kui vanem soovib lapsele õpet oma piirkonna koolis? Mil moel antud kava toetab olukorda, kus valla igal lapsel peaks olema võrdne võimalus haridusele ja enda isiklikule arengule? Milliste tõendus põhiste näitajate alusel antud kava on ellu kutsutud? Millele antud strateegia tugineb? Kas on koostatud analüüsid antud strateegia efektiivsusele: näiteks transpordikorraldus, töötasud, karbikulud, inimressurs jne? HTMi koolivõrgu programm 2018-2020 annab suunise koolivõrgu korrastamiseks eraldades põhikoolist gümnaasiumiastme, tuues välja üheks oluliseks näitajaks pinnakasutuse. Kuidas antud olukord paraneb? Kas kavas on saada riigilt rahastust investeringutele: Kohalikud omavalitsused, kus koolivõrgu korrastamise käigus on alates 1. jaanuarist 2011. a. lõpetatud või lõpetatakse kohaliku omavalitsuse volikogu otsusega hiljemalt 31. augustiks 2020. a õpe ühes või mitmes põhikoolis või põhikooli astmes saavad riigilt rahastust õpikeskkonna nüüdisajastamiseks.</p> <p>Ettepanek: Kaardistada hetkeolukord kus analüüsitakse seadusest tulenevalt õppekorralduse võimalusi, transpordivajadust, rahvastiku liikumist, karbikulusi jne. Teostada uued kalkulatsioonid.</p>
Keeni Põhikooli õpetajad	<p>Küsimus: 6 klassilise kooli osas on määratletud jätkusuutlikkus. Samas ei ole määratletud kuna on lasteaed jätkusuutlik.</p> <p>Ettepanek: HTMi Praxise koolivõrgu prognoos aastaks 2020 annab soovitusi, et igas maakonnas võiks olla 1 gümnaasium. Täna on Valgamaal lausa 5 gümnaasiumi (Valga, Otepää, Tõrva, Valga Kaugõppegümnaasium, Audentes Spordigümnaasium). Seega mõelda läbi Otepää Gümnaasiumi võimekus. Kui soovitakse gümnaasiumiga jätkata on vajalik valla rahastus, kuid seda mitte põhikoolide arvelt. Määratleda lasteaia jätkusuutlikkus koos rahaliste vahendite analüüsiga.</p>
Keeni Põhikooli õpetajad	<p>Küsimus: Kavandatud on erinevate hoonete rekonstrueerimine ja ümberehitamine aastatel 2018- 2022. Kuidas ja millises mahus näeb vald ette rekonstrueerimistöid, kui on näha koolides laste arvu kunstlikult vähendamise? Millise dokumendi abil on võimalus tutvuda tööde sisulise poolega: Keeni Põhikoolile kavandatakse ainult 2019 aastal rahalisi ressursse 110 000 eurot- mida sellega teha kavandatakse? Kas antud rahastusega peaks saama kogu koolihoone renoveeritud? Hetkel majas renoveeritud osaliselt spordisaali osa ning lasteaia tiib. 2019 on kavandatud koolil renoveerida lasteaia osa peal olev vasak tiib algklassidele kuid renoveerimist vajavad veel aulad, rõivistu, söökla, raamatukogu, õppeklassid paremas tiivas ning spordisaal. Kas saame õigesti aru, et rohkem renoveerimistöid ei olegi kavandatud ning pooleliolevad tööd jäävadki lõpetamata? Samas kuidas tagatakse vähese laste arvuga koolides ruumikasutuse efektiivsus, mis tänasel juhul on tagatud?</p> <p>Ettepanek: Koostada koolihoonete renoveerimise kava koos tööde loetelude ja rahastusega aastani 2022. Esitada dokumendina kõikide koolide kaasajastamise kava (hetkel kaasajastamine kavandatud Pühajärve koolis), kus on lahti kirjutatud, mida tähendab kaasaegne kool ning milliseid tegevusi ja rahastust ette näha. Esitada kava, mis annab ülevaate ruumikasutuse efektiivsuse tõusust kõikides haridusasutustes,</p>
Keeni Põhikooli õpetajad	<p>Küsimus: Kuidas on kavandatud Keeni ja Puka kooli ühendamine? Millised ettevalmistavad tegevused on tänaseks tehtud? Mis on ajendiks ühendasutuse loomiseks?</p> <p>Ettepanek: Anda ülevaade antud protsessi käivitamise vajalikkusest koos tõendus põhiste andmetega ning kavandatavatest tegevustest koos vajaliku rahastusega.</p>
Keeni Põhikooli õpetajad	<p>Küsimus: Arengukavas näha Puka- Keeni III kooliastme liitmine Otepää Gümnaasiumiga. Kuidas antud samm toetab hariduse kvaliteedi tõusu? Millised on näitajad? Mida antud tegevus üldises hariduslikus plaanis peab parendama? Kuidas on korraldatud õpe? Kuidas on korraldatud õpilaste transport? Kui palju on antud tegevusele kavandatud rahalisi ressursse ning kuidas on tagatud kokkuvõtteid? Kas on uuritud vanemate hoiakuid edasise kooli valikul? Kas on uuritud, mida toob antud muudatus kaasa kogukonna püsima jäämisele?</p> <p>Ettepanekud: Anda tõendus põhine ülevaade haridusmuudatuse vajalikkusest, etappidest ning rahastusest koos võimaliku kasu- ja kuluefektiivsusega. Selgitada välja vanemate hoiakud plaani</p>

	<p>rakendamiseks. Teha uuring kogukonnas hoiakute ja võimalike ohtude välja selgitamiseks.</p>
Keeni Põhikooli õpetajad	<p>2. Kavandatud tegevused aastatel 2019-2023: ° Puka koolis gümnaasiumi astmes õpetamine lõpetatakse alates 2019/2020 õppeaastast; ° Otepää Gümnaasiumi ümberkujundamine õppeasutuseks, kus õpe toimub gümnaasiumi ja III kooliastmes; Pühajärve Põhikool ja Otepää Gümnaasiumi I ja II kooliastme osad liidetakse (Pühajärve-Otepää Algkool), kus õpe toimub I ja II kooliastme osas; PROJEKT 11.10.2018 17 ° Spordi õppesuuna arendamine Otepää Gümnaasiumis alates III kooliastmest (sh võimalusel Otepää spordigümnaasiumi liitmine); Kavandatud tegevused aastatel 2019-2028: ° Otepää Gümnaasiumi õppekompleksi arendamine; ° Otepää Gümnaasiumi riigigümnaasiumiks muutmine;</p> <p>Küsimus: Millised ettevalmistavad tegevused on tänaseks tehtud ja kus on leitavad tulemused? Millised rahalised ressursid on kavandatud ümberkorralduseks ning kuidas see tagab hetkel kuluefektiivsuse? Kas spordi õppesuuna arendamine alles gümnaasiumi astmes ei ole liiga hiline tegevus laste sporti suunamiseks? HTMi koolivõrgu programm aastani 2020 annab selgelt teada, et programm toetab ilma põhikooliklassideta gümnaasiumide ja riigigümnaasiumide loomist, mille õppekorraldus valmistab õpilast ette õpinguteks kõrgkoolis või kutseõppeasutuses. Siit küsimus: Mil moel saab Otepää Gümnaasium riigigümnaasiumiks kui on enda hallata võtnud põhikooli III kooliastme? Või tekib enne riigigümnaasiumiks muutumist taas gümnaasiumiks- kuid siis on meil huvitav süsteem kus III kooliaste on eraldiseisev. Kuidas suudetakse tagada riigigümnaasiumi õpilaste arv, mis on 252? Miks esitatakse eksitavat utopiat? Täna koolivõrgu programm 2018- 2020 toob välja puuduse, mis on täna: luua head ja paindlikud põhi- ja keskhariduse omandamise võimalused ka täiskasvanutele kes on jätnud õppimise pooleli. Kas võiks antud suunas liikuda?</p> <p>Ettepanekud: Anda ülevaade algandmetest, millele tuginedes antud protsessi algatamine on kasulik ja vajalik. Anda ülevaade antud protsessi detailsetest tegevustest ja rahastusest kus on välja toodud investeringute kulu ja saadav kasu. Millised tegevused on kavandatud lisaks spordi õppesuuna arendamisele III kooliastmes noorsportlaste avastamiseks, sportima suunamiseks? Kui on kavas saada Otepää Gümnaasium riigigümnaasiumite haldusalasse, siis jätta ära hetkel toimivate koolide lõhkumine. Arendada välja gümnaasiumis võimalused täiskasvanud õppijale haridustee jätkamiseks.</p>
Keeni Põhikooli õpetajad	<p>3. Vajadusi arvestava tugisüsteemide tagamine haridusasutuses Õpilastele, sh hariduslike erivajadustega õpilastele pakutakse olemasolevate lasteaedade ja koolide baasil võimetekohaseid ja paindlikke õpitingimusi ja tugiteenuseid. Haridusasutuste majandamine on tõhus, asutuste juhid on vabastatud haldusülesannete täitmisest. Kavandatud tegevused aastatel 2019-2023: ° Koolide komplekteerimine HEV õpilaste õppeks kvalifikatsioonile vastavate töötajatega (sotsiaalpedagoog, tsentraliseerimine; Kavandatud tegevused aastatel 2019-2028: ° Otepää õpilaskodu laiendamine;</p> <p>Küsimus: Antud plaan näeb ette koolide komplekteerimise HEV õpilaste toetamiseks vajalike spetsialistidega, samas rahastusmudel viib ametikohad miinimumini sõltuvalt laste arvust. Kuidas siis on Võimalik spetsialistid tagada?</p> <p>Keskköögi efektiivsuse seire- kus on võimalik sellega tutvuda? Kuidas hakkab toimima kvaliteet versus toidu hind? Haridusasutuste majandus/haldus tsentraliseerimine- kuidas tagatakse sujuv töö? Milline on majanduslik kokkuvõtte? Otepää õpilaskodu laiendamine- kellele? Milline on hetkevajadus, kus on leitavad kaardistused, seired?</p> <p>Ettepanek: Esitada kava kuidas peaks HEV süsteem rakenduma ning kuidas on see seotud õpilaste arvuga ja erivajadusega. Keskköögi tegevuse esialgne maksumus, kava kuidas tagatakse toidu kvaliteet hoides toidu hinna võimalikult madalal. Esitada õpilaskodu vajaduse analüüs, rahastus loodava pinna tarbeks.</p>
Keeni Põhikooli õpetajad	<p>4. Valla arengueelduste rakendamine valla hariduskorralduses. Haridusasutuste tegevus toetab valla eesmärkide saavutamist ja arengueelduste kasutamist sh lastes Otepää lase identiteedi suurendamine, ettevõtlikkuse ja loovuse arendamine jne. Väärtustatakse hariduse praktilisust, mille tarvis arendatakse haridusasutuste koostööd erinevate organisatsioonidega. Kavandatud tegevused aastatel 2019-2023: ° Ettevõtlikkuse juurutamine valla haridusasutustes („Ettevõtlik kool“); ° Valla õpilaskodu konkurssi läbiviimine ja osalemine üleriigilistel konkurssidel. Kavandatud tegevused aastatel 2019-2028: ° Otepää piirkonna kultuuri- ja ajalooõpe arendamine haridusasutustes; ° Lõuna-Eesti murraku (Tartu/Ugandi keel) õpe koolides koostöös valla kultuuriasutustega.</p> <p>Küsimus: Mis tähendab Otepää lase identiteet? Hariduse praktilisust- hetkel olemas koolides minifirmad. Kuidas kavatakse ettevõtlikkuse juurutamist rahastada kui rahastusmudel määrab kooli palgafondi? Valla poolt on antud suunised aga mis me teeme oma ideedega, mis kajastuvad meie kooli arengukavas?</p> <p>Ettepanek: Kaasata koolide pedagoogid hariduse sisulistel teemadel kaasa rääkima ja ideid pakkuma.</p>
Keeni Põhikooli õpetajad	<p>5. Haridusvaldkonna tervikliku juhtimise korraldamine. Haridussüsteem on Otepää vallas terviklik, kus õpilaste liikumine ühest õppeastmest teise toimub valutult ning andtava hariduse kvaliteet on valla kõrgendatud tähelepanu all. Haridusvaldkonnas töötavad kvalifikatsiooninõuetele vastavad, motiveeritud hästi tasustatud õpetajad ja head tunnustatud spetsialistid, tunnustatakse parimaid õppureid ja pedagooge. PROJEKT 11.10.2018 18 Kavandatud tegevused aastatel 2019-2023: ° õpilaste liikumisvajadust arvestava ühistranspordi korralduse tagamine; ° Otepää valla haridusvõrgu juhi tööle rakendamine; valla õpetajate ja õppurite tunnustamissüsteemi arendamine; ° eluaseme soodustuse süsteem uute õpetajate valda toomiseks.</p> <p>Küsimus: Mida mõeldakse haridusvaldkonna tervikliku juhtimise all? Kas see on inimene, kes võetakse tööle ja kes hakkab hariduselu koordineerima? Või on üks juht kõigile koolidele? Kuidas tagatakse olukord, kus Otepää vallas töötavad kvalifitseeritud, motiveeritud ja hästi tasustatud õpetajad? Milliste ressursside arvelt? Kuidas toimib 6 klassilises koolis? Kui suur on õpetaja</p>

	<p>tunnikoormus? Kuidas tasustatakse liikumine kahe kooli vahel? Kust tuleb kokkuhoid? Kuidas tagatakse õpilaste ühistransport? Mille alusel tekib arvamus, et õpilased hakkavad liikuma Otepää suunal?</p> <p>Ettepanek: Teha korrektsed analüüsid ning tuua välja efektiivsuse saavutamise momendid reaalses elus.</p>
Keeni Põhikooli õpetajad	<p>6. Kavandatud tegevused aastatel 2019-2028 : valla haridusasutustes kvaliteedijuhtimissüsteemi rakendamine.</p> <p>Küsimus: Mida kujutab endast kvaliteedijuhtimisüsteem? Mis asi see on? Hariduse kvaliteet ja kvaliteedijuhtimissüsteem ei ole üks ja seesama. Kes on süsteemi koostaja? Mille alusel koostati? Millised on indikaatorid?</p> <p>Ettepanek: Kirjutada lahti kasutatavate mõistete sisu. Anda ülevaade erinevatest mõõdikutest ning nende tõenduspõhisusest.</p> <p>Lisaküsimus: Arengukava lõpus on toodud välja ülevaade kasutatud materjalidest. Kahjuks on antud materjalid arengukava koostamiseks kesised ning ei toetu riiklikele suundadele.</p> <p>Ettepanek: Arengukava koostamisel tugineda olulistele riiklikele strateegiatele ja kavadele mis on koondina leitavad Vabariigi Valitsuse kodulehel Arengukavade all: https://www.valitsus.ee/et/eesmargid-tegevused/arenuukavad</p>
Janek Moros	<p>Uued töökohad. Tõesti väga oluline punkt. Kuidas me neid luua saame? Esmalt hakkab see ju pihta ikkagi inimestest, kes siia elama asuvad. Kas me saame uute töökohtade loomist kuidagi soodustada? Kindlasti vajalik tas tööühm, kes kondikava selleks kokku panevad ja esitlevad. Täna näen siin ehk ka kohalike ettevõtjate osas väikest vastuseisu. Ei soovita lisakonkurentsi ja suretatakse mõned ettevõtjad juba eos välja andmata isegi võimalust enese teostamiseks! Milliseid töökohti me luua soovime? Mis valdkonda? Turism, tööstus, tootmine, haridus? Mis suundadesse me liikuda soovime?</p>